

המען: משרד התעשייה המסחר והתעסוקה, רח' בנק ישראל 5, ירושלים 91036; טל' 02-6662621/2; פקס' 02-6662939.

ד' בתמוז התש"ע (16 ביוני 2010)

(חמ 383-3)

ראובן פסח

הממונה על היטלי סחר

הודעה על פתיחה בחקירה בעניין תלונה על ייבוא בהיצף

לפי חוק היטלי סחר ואמצעי הגנה, התשנ"א-1991

אני מודיע בזה בהתאם לסעיף 32(א)(1) לחוק היטלי סחר ואמצעי הגנה, התשנ"א-1991 (להלן – החוק), כי בתוקף סמכותי לפי סעיף 24(א) לחוק החלטתי לפתוח בחקירה בעניין תלונה החברות עופרתקס תעשיות (1997) בע"מ ונועם אוריס תעשיות (1993) בע"מ על ייבוא בהיצף של בר לא ארז מגרמניה (להלן – התלונה).

נושא החקירה הוא טובין המסווגים בפרט המכס 63.07.1000/2 לפי צו תעריף המכס והפטורים ומס קניה על טובין, התשס"ז-2007.

בהתאם לסעיפים 26(ד) ו-27(א) לחוק רשאי צד מעוניין כהגדרתו בסעיף 4 לחוק לפנות אלי, בתוך 7 ימים מיום פרסום הודעה זו, בבקשה לקבל העתק מהתלונה ומהחלטתי, וכן להגיש לידי את תגובתו בכתב לתלונה, בתוך 30 ימים מיום שהומצאו לו העתקים כאמור.

בהתאם לסעיף 30(ג) לחוק, רשאי צד מידע, כהגדרתו בסעיף 28(ג) לחוק, לעיין בחומר החקירה, למעט מידע אשר ייקבע כי הוא חסוי.

לקבלת עותק גלוי מהתלונה ומההחלטה על פתיחה בחקירה, להגשת תגובה או לכל בירור אחר, ניתן לפנות אלי לפי המען: משרד התעשייה המסחר והתעסוקה, רח' בנק ישראל 5, ירושלים 91036; טל' 02-6662621/2; פקס' 02-6662939.

כ"ב בתמוז התש"ע (4 ביולי 2010)

(חמ 383-3)

ראובן פסח

הממונה על היטלי סחר

¹ ס"ח התשנ"א, עמ' 38; התשס"ה, עמ' 662; התשס"ט, עמ' 5.
² ק"ת-שיעורי מק"ח, התשס"ז, עמ' 57.

הודעה על פתיחה בחקירה בעניין הארכת היטל היצף

לפי חוק היטלי סחר ואמצעי הגנה, התשנ"א-1991

אני מודיע בזה בהתאם לסעיף 32(א)(6) לחוק היטלי סחר ואמצעי הגנה, התשנ"א-1991 (להלן – החוק), כי בתוקף סמכותי לפי סעיפים 32(ב) ו-33 לחוק החלטתי ביום י"ב בתמוז התש"ע (24 ביוני 2010) לפתוח בחקירה בעניין הארכת תוקפו של צו היטלי סחר (היטל היצף על יבוא לוחות עץ מעובדים מצופים מסין העממית) (הוראת שעה), התש"ע-2010 (להלן – הצו).

בהתאם לסעיף 32(ה) לחוק יעמוד הצו בתוקפו עד לקבלת החלטה ביד שר התעשייה המסחר והתעסוקה בעניין הארכת תוקפו.

¹ ס"ח התשנ"א, עמ' 38; התשס"ה, עמ' 662; התשס"ט, עמ' 5.

² ק"ת-שיעורי מק"ח, התש"ע, עמ' 263.

³ ק"ת-שיעורי מק"ח, התשס"ז, עמ' 57.

נושא החקירה הוא טובין המסווגים בפרט המכס 0/0021.11.44, 8/0031.11.44, 6/0041.11.44, 4/0113.21.44, 0/0193.21.44 לפי צו תעריף המכס והפטורים ומס קניה על טובין, התשס"ז-2007.

בהתאם לסעיף 32 לחוק רשאים יבואן, יצרן ויצואן של הטובין האמורים וכן כל צד מעוניין או גורם כאמור בסעיף 31(1) לחוק לבקש בתוך 7 ימים מיום פרסום הודעה זו, לקבל העתק מהחלטתי, וכן להגיש לידי את תגובתם בכתב להחלטה, בתוך 30 ימים מיום שהומצא לו העתק כאמור.

בהתאם לסעיף 30(ג) לחוק, רשאי צד מידע, כהגדרתו בסעיף 28(ג) לחוק, לעיין בחומר החקירה, למעט מידע אשר ייקבע כי הוא חסוי.

לקבלת עותק גלוי מהתלונה ומההחלטה על פתיחה בחקירה, להגשת תגובה או לכל בירור אחר, ניתן לפנות אלי לפי המען: משרד התעשייה המסחר והתעסוקה, רח' בנק ישראל 5, ירושלים 91036; טל' 02-6662621/2; פקס' 02-6662939.

כ"ב בתמוז התש"ע (4 ביולי 2010)

(חמ 383-3)

ראובן פסח

הממונה על היטלי סחר

הודעה על רישום בקשה לאישור הסדר כובל

לפי חוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ה-1988

בהתאם לסעיף 7(ב) לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 (להלן – החוק), אני מודיעה כי נרשמה בקשה לאישור הסדר כובל בדלקמן:

הצדדים להסדר:

סופרגו, חברה ישראלית להפצת גז בע"מ (להלן – סופרגו),
החברה האמריקאית ישראלית לגז בע"מ (להלן – אמישרגו)

הנכס או השירות נושא ההסדר:

צנרת להולכת גז פחמימני מעובה (גז בישול).

מהות הכבילה:

מיום משותף להנחת הצנרת והפעלתה באמצעות אפיקי גז בע"מ שבבעלות סופרגו ואמישרגו.

בהתאם לסעיף 8(ב) לחוק, אדם העלול להיפגע מההסדר הכובל, איגוד עסקי וכן ארגון צרכני, רשאים להגיש לבית הדין להגבלים עסקיים התנגדות מנומקת בכתב להסדר, בתוך שלושים ימים מיום פרסום הודעה זו ברשומות.

ההסדר האמור פתוח לעיון הציבור (למעט הקטעים אשר הוטל עליהם חסיין על פי החלטת בית הדין להגבלים עסקיים מיום ד' בתמוז התש"ע (16 ביוני 2010) בחק"ה 10-03-47628 בחק"ה ע' - 8096, במשרד רשות ההגבלים העסקיים, רח' כנפי נשרים 22, קומה ג', ירושלים, בשעות העבודה הרגילות.

ט' בתמוז התש"ע (21 ביוני 2010)

(חמ 680-3)

רונית קן

הממונה על הגבלים עסקיים

¹ ס"ח התשמ"ח, עמ' 128.

"כל אל-ערב", עמוד 68

سلطة القيود التجارية

إعلان عن تسجيل طلب لتصديق تسوية مقيدة

بموجب قانون القيود التجارية، لسنة 1988 (فيما يلي "القانون")، أعلن بهذا

بموجب البند 7(ب) من قانون القيود التجارية، لسنة 1988 (فيما يلي "القانون")، أعلن بهذا أنه سيجل طلب لتصديق تسوية مقيدة كما يلي:

الأطراف في التسوية:

سوبر غاز، شركة إسرائيلية لتوزيع الغاز م.ض (فيما يلي: "سوبر غاز")
الشركة الأمريكية الإسرائيلية للغاز م.ض (فيما يلي: "أميسرغاز")
المقار أو الخدمات موضوع التسوية:
أنبوب لنقل الغاز الهائيدرو كربوني المكثف ("غاز الطبخ").

ماهية للتقيد:

مبادرة مشتركة لد الأنوب وتشغيله بواسطة أفكي غاز م.ض التي يملكية سوبر غاز وأميسرغاز بموجب البند 8(ب) من القانون، يحق لكل شخص يمكن أن يتضرر من التسوية المقيدة، منظمة مهنية وأيضاً منظمة مستهلكين تقديم اعتراض خطي مفسر على التسوية، لمحكمة القيود التجارية، خلال ثلاثين يوماً من تاريخ نشر هذا الإعلان في السجلات.

التسوية كالمذكور مفتوحة لاطلاع الجمهور (ما عدا المقاطع التي فرض عليها حصانة بموجب قرار محكمة القيود التجارية من تاريخ 16.06.2010 في ملف ه' 10-03-47628) في ملف ه' 8096- في مكتب سلطة القيود التجارية، شارع كنفي نشرين 22، الطابق الثالث، القدس، في ساعات العمل الاعتيادية.

رونيت كن
المفوضة على القيود التجارية

21 حزيران 2010
ل.س"ח 1988، صفحة 128

23 ביוני 2010

י"א בתמוז התש"ע

"דה מרקר", עמוד 24

רשות ההגבלים העסקיים

הודעה על רישום בקשה לאישור הסדר כובל

לפי חוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988

בהתאם לסעיף 17(ב) לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 (להלן: "החוק"), אני מודיעה כי נרשמה בקשה לאישור חסדר כובל כדלקמן:

הצדדים להסדר:

סופרגו, חברה ישראלית להפצת גז בע"מ (להלן: "סופרגו")

החברה האמריקאית ישראלית לגז בע"מ (להלן: "אמישרגו")

הנכס או השירות נושא ההסדר:

צנרת להולכת גז פחמימני מעובח ("גז ביטולי").

מהות הכבילה:

מיזם משותף להנחת הצנרת והפעלתה באמצעות אפיקי גז בע"מ שבבעלות סופרגו ואמישרגו.

בהתאם לסעיף 8(ב) לחוק, אדם העלול להיפגע מההסדר הכובל, איגוד עסקי וכן ארגון צרכני רשאים לחגיש לבית הדין להגבלים עסקיים התנגדות מנומקת בכתב להסדר, בתוך שלושים ימים מיום פרסום ההודעה זו ברשומות.

ההסדר האמור פתוח לעיון הציבור (למעט הקטעים אשר הוטל עליהם חיסיון על פי החלטת בית הדין להגבלים עסקיים מיום 16.06.2010 בתיק ח"כ 47628-03-10) בתיק ח"ע 8096 במשרד רשות ההגבלים העסקיים, רחוב כנפי נשרים 22, קומה ג', ירושלים, בשעות העבודה הרגילות.

רונית קן

הממונה על הגבלים עסקיים

ט' בתמוז התש"ע
21 ביוני 2010

1 ס"ח התשמ"ח, עמ' 128.

רשות ההגבלים העסקיים

הודעה על רישום בקשה לאישור הסדר כובל

לפי חוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988

בהתאם לסעיף 7(ב) לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 (להלן: "החוק"), אני מודיעה כי נרשמה בקשה לאישור הסדר כובל כדלקמן:

הצדדים להסדר:

סופרגו, חברה ישראלית להפצת גז בע"מ (להלן: "סופרגו")
החברה האמריקאית ישראלית לגז בע"מ (להלן: "אמישרגו")

הנכס או השירות נושא ההסדר:

צנרת להולכת גז פחמימני מעובה ("גז בישולי").

מהות הכבילה:

מיזם משותף להנחת הצנרת והפעלתה באמצעות אפיקי גז בע"מ שבבעלות סופרגו ואמישרגו.

בהתאם לסעיף 8(ב) לחוק, אדם העלול להיפגע מההסדר הכובל, איגוד עסקי וכן ארגון צרכני רשאים להגיש לבית הדין להגבלים עסקיים התנגדות מנומקת בכתב להסדר, בתוך שלושים ימים מיום פרסום ההודעה זו ברשומות.

ההסדר האמור פתוח לעיון הציבור (למעט הקטעים אשר הוטל עליהם חיסיון על פי החלטת בית הדין להגבלים עסקיים מיום 16.06.2010 בתיק ה"כ 47628-03-10) בתיק ה"ע 8096 במשרד רשות ההגבלים העסקיים, רחוב כנפי נשרים 22, קומה ג', ירושלים, בשעות העבודה הרגילות.

רונית קן
הממונה על הגבלים עסקיים

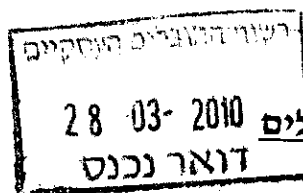
ט' בתמוז התש"ע

21 ביוני 2010

8096 387942 3 ק"כ

387942

תיק ה"ע 10/

בית הדין להגבלים עסקיים
בבית המשפט המחוזי בירושלים

סופרגז חברה ישראלית להפצת גז בע"מ

בעניין:

על-ידי ב"כ עוה"ד וינשטוק – זקלר ושות', עורכי דין
אשר מענם לצורך המצאת כתבי בי-דין הוא:
דרך פתח-תקוה 132, מגדלי עזריאלי 5, תל-אביב 67025
טל: 03-6968333; פקס: 03-6964222

החברה האמריקאית ישראלית לגז בע"מ

ובעניין:

ע"י ב"כ פישר בכר חן וול אוריון ושות', עורכי דין
אשר מענם לצורך המצאת כתבי בי-דין הוא:
רחוב דניאל פריש 3, תל-אביב 64731
טלפון: 03-6944111; פקס: 03-6091116

המבקשות

אפיקי גז בע"מ

ובעניין:

הממונה על הגבלים עסקיים

ובעניין:

על-ידי ב"כ עוה"ד מרשות ההגבלים העסקיים
רחוב כנפי נשרים 22, ירושלים
טל: 02-6556111; פקס: 02-6556129

הממונה

בקשה לאישור הסדר כובל

בהתאם לסעיף 7 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 ("חוק ההגבלים העסקיים" או "החוק"), מוגשת בזה בקשה לאישור הסדר כובל שפרטיו מפרטים להלן.

הצדדים להסדר המבקשים את אישורו:

שם: סופרגז חברה ישראלית להפצת גז בע"מ ("סופרגז").

מען למסירת מסמכים: וינשטוק-זקלר ושות', משרד עורכי דין, דרך פתח תקווה 132, תל-אביב, 67025.

שם: החברה האמריקאית ישראלית לגז בע"מ ("אמישראל").

מען למסירת מסמכים: פישר בכר חן וול אוריון ושות', עורכי דין, רחוב דניאל פריש 3, תל-אביב 64731.

שם: אפיקי גז בע"מ ("אפיקי גז" או "החברה").

מען למסירת מסמכים: וינשטוק-זקלר ושות', משרד עורכי דין, דרך פתח תקווה 132, תל-אביב, 67025.

צורת ההסדר:

בכתב.

תיאור המסמכים הקובעים אותו ואלה הנוגעים לו:

1. תצלום הסכם להקמת חברת אפיקי גז מיום 28.11.1958 מצורף בזאת כנספח א'.
2. תצלום תקנון חברת אפיקי גז מיום 30 במרץ 1959 מצורף בזאת כנספח ב'.
3. תצלום מסמך התנאים שקבעה עיריית חיפה לצורך מתן אישור קבוע להפעלת מערך פריקה לגפ"מ במסוף הכימיקלים בנמל חיפה מצורף בזאת כנספח ג'.
4. תצלום כתב התחייבות אפיקי גז מיום 8.7.2002 מצורף בזאת כנספח ד'.
5. הוראות הפעילות בחברת אפיקי גז מצורף בזאת כנספח ה'.

הנכס או השירות נושא ההסדר:

הנחת צינור באורך קילומטר וחצי להולכת גז פחמימני מעובה ("גפ"מ") מצומת מעגן הדיג ועד למסוף הכימיקלים בנמל חיפה וחיבורו לצינור קיים, הנמצא בבעלות אפיקי גז והמוביל ממעגן הדיג למתקני אחסון הגפ"מ של סופרגז ואמישראל בקרית-אטא ("קו הובלת הגפ"מ").

מהות הכבילה ופרטים עליה:

חשש מקיומה של מגבלה מכללא שנוטלות על עצמן המבקשות עקב הבעלות המשותפת בחברת אפיקי גז, המבקשת לפעול לצורך השלמת הנחת קו הובלת הגפ"מ והפעלתו. המבקשות סבורות, כי אין המדובר בהסדר כובל, אולם בעקבות החלטת הממונה על הגבלים עסקיים בנושא, מוגשת בקשה זו.

תקופת ההסדר הכובל:

לא רלבנטי.

תמצית הבקשה

6. חברת אפיקי גז היא הבעלים של צינור להולכת גז"מ הממוקם באזור נמל חיפה. הצינור אפשר בעבר הולכת גז"מ מנקודת העגינה של אניות, אשר הובילו כימיקלים שונים למדינת ישראל, בנמל הקישון שבחיפה ("מעגן הדיג"), למיכלי חברת סופרגז ואמישראל הנמצאים בחוות מיכלי הגז שבקרית אתא, בסמוך לנמל הקישון. מזה שנים רבות לא נעשה שימוש בצינור מהטעם שמעגן אניות הכימיקלים הועתק ממקומו במעגן הדיג למקום אחר בנמל הנקרא "מעגן הכימיקלים". חברת אפיקי גז מבקשת ליצור חיבור ישיר בין מעגן הכימיקלים לבין מתקני האחסון של חברות הגז על ידי השמשת הצינור הקיים וחיבורו למעגן הכימיקלים הקיים וזאת על ידי הקמת צינור שיחבר את מעגן הכימיקלים לצינור הקיים.
7. המבקשות סבורות, כי הארכת תוואי הצינור והפעלתו על-ידי אפיקי גז אינה מהווה הסדר כובל. יחד עם זאת, ולאור העובדה כי סופרגז ואמישראל הינן מתחרות בשוק שיווק הגז"מ, פנתה חברת סופרגז לממונה על הגבלים עסקיים ("הממונה") על מנת לקבל חוות דעתה המקדמית בנושא.
8. על-פי תשובת הממונה על הגבלים עסקיים, מיום 2.4.08 המדובר בהסדר כובל המחייב אישור בית הדין להגבלים עסקיים או קבלת פטור מהממונה על הגבלים עסקיים.
9. ביום 27.7.08 פנו המבקשות לממונה על הגבלים עסקיים בבקשה לקבל פטור מהצורך בקבלת אישור בית דין נכבד זה. למרות פניות חוזרות ונשנות, עד למועד זה טרם ניתנה החלטה בבקשה, תוך שהממונה מודיעה בעל-פה כי היא תאשר את הקמת הצינור רק בכפוף להתחייבות לפירוק השותפות באפיקי גז בסיום הקמת הצינור.
10. יצוין כבר בפתח הדברים, כי עיקרו של ההסדר נשוא הבקשה דנן, אינו בהפחתת התחרות בענף כלשהו, אלא בניסיון להתייעל לצורך הפחתת הוצאות והגברת כושר התחרות מול המתחרה הגדול בענף שיווק הגז"מ – חברת פזגז בע"מ ("פזגז"), הנהנית מיתרון תחרותי בשל שליטתה של חברת פז חברת נפט בע"מ (חברת האם של פזגז) בבית זיקוק אשדוד בע"מ. כפי שיפורט להלן בהרחבה, לא זו בלבד שאין בהסדר כדי להפחית את התחרות בענפים הרלוונטיים אלא להיפך, ההסדר עתיד להגביר את היעילות בשוק פריקת הגז"מ המיובא, להזייל את עלויות היבוא, ולהביא להפחתת עלויות בשווקים המשיקים – קרי בשוק שיווק הגז"מ לצרכנים הסופיים.
11. משכך, ולשם הזהירות (שהרי, לשיטת המבקשות, אין המדובר בהסדר כובל), מוגשת בקשה זו למתן אישור להקמת צינור הגז"מ והפעלתו. להלן יפורטו העובדות הדרושות לעניין.

הקמת חברת אפיקי גז בע"מ

12. ביום 28.11.58 חתמו סופרגז ואמישראל על הסכם להקמת חברת אפיקי גז, במטרה להקים במשותף צינור להולכת גז"מ ממעגן הדיג שבנמל הקישון שבחיפה למתקני האחסון של חברות הגז הנמצאים בסמוך לנמל, ובהמשך - למתקני בתי זיקוק לנפט בע"מ ("בז"ן").

מטרת הצינור הייתה מתן אפשרות פריקה ישירה של גז מאניות למיכלי האחסון. החברה הוקמה ביום 30 במרץ 1959.

תצלום ההסכם להקמת חברת "אפיקי גז" מיום 28.11.1958 מצורף כנספת א'.

תצלום תקנון החברה מיום 30 במרץ 1959 מצורף כנספת ב'.

13. לאחר הקמת הצינור, ובמהלך שנות השישים ותחילת שנות השבעים, צינור גפ"מ זה ("הצינור הישן") שימש להזרמת גפ"מ ממיכליות שעגנו בנמל הקישון למתקנים שונים באזור נמל חיפה, לרבות למתקני האחסון של סופרגז ואמישראגז.
14. עם חלוף השנים הוקם בנמל חיפה מסוף כימיקלים חדש, מחוץ למעגן הדייג ("מסוף הכימיקלים החדש") והופסקה עגינת מיכליות גפ"מ במעגן הדייג. יצוין, כי תשתית הצינור של אפיקי גז אינה עוברת במסוף הכימיקלים החדש שבנמל חיפה.
15. במשך שנים לא יובא גז למדינת ישראל. בחורף 1996, החלו חברות הגז לייבא לראשונה, אחרי שנים רבות, גפ"מ, דרך נמל חיפה, תוך שהן מוליכות את הגפ"מ ממסוף הכימיקלים החדש, באמצעות הצינור היחיד המחובר ישירות למעגן - צינור להולכת מתאנול (מתיל אלכוהול) הנמצא בבעלות דור כימיקלים בע"מ ("דור כימיקלים"). מחצרי דור כימיקלים הוזרם הגז באמצעות צינור אחר, שייעודו המקורי הוא החזרת חומר מסוג רפינט ממתקני דור כימיקלים לבתי הזיקוק לנפט בחיפה, לבז"ן ומשם לחברות הגז.
16. חברת דור - אלון טכנולוגיות גז בע"מ ("דור גז") היא החברה היחידה, שקיבלה בעבר, מהמוסדות המוסמכים בעיריית חיפה, אישור זמני להובלת גפ"מ באמצעות הצינור האמור הנמצא בבעלות דור כימיקלים. על מנת שחברות הגז האחרות יוכלו לייבא גז דרך נמל חיפה הן היו חייבות להתקשר עם דור גז, דור כימיקלים ובז"ן, אשר לכל אחת מהן שליטה בחלק אחר של תוואי ההולכה האמור.
17. יבוא גפ"מ והולכתו דרך התשתית הנמצאת בבעלות דור כימיקלים סבלה מחוסר יעילות: ראשית, הצינורות הללו (שנועדו להולכת חומרים אחרים) זיהמו את הגז וגרמו לו שלא לעמוד בתקן הישראלי; שנית, לא ניתן היה להזרים ברציפות את הגפ"מ בצינורות, בשל הצורך להזרים במקביל רפינט.
18. חוסר יעילות זה הביא להגדלה ניכרת בעלויות: ראשית, כמויות משמעותיות של גז נפסלו לשימוש בשל זיהומן ושנית, עלויות פריקת מיכליות הגז היו גדולות באופן משמעותי, בשל העובדה שהמיכליות נדרשות לעגון זמן רב יותר בנמל, לצורך פריקתן.
19. מטעמים אלה, הופסק יבוא הגפ"מ באמצעות תשתית דור כימיקלים וכיום, כלל הגפ"מ המיובא למדינת ישראל נפרק בנמל קצא"א באשקלון ומועבר באמצעות משאיות כביש לאזור הצפון, למתקני האחסון של חברות הגז. המדובר בחוסר יעילות משווע ובסכנה בטיחותית של הובלת אלפי טונות של גז דליק בכבישי ישראל, תוך נטילת סיכון מיותר.
20. בהקשר זה יצוין, כי קצא"א הינה בעלת מונופולין מוחלט בפריקת גפ"מ מיובא למדינת ישראל, בשים לב לעובדה שקצא"א מחזיקה במתקן הפריקה הפעיל היחיד בישראל. משכך, ענף זה נשלט באופן בלעדי על-ידי קצא"א. קצא"א היא אף חברה בעלת מבנה בעלות מיוחד

המוביל לכך, שהיא נשלטת על-ידי הנהלתה. כתוצאה מכך, רווחיה אינם מחולקים לבעלי המניות בה, דבר המחזק עוד יותר את כוחה.

21. עוד יצוין, כי היקף יבוא הגפ"מ למדינת ישראל נמצא במגמת עליה וזו המגמה הצפויה בשנים הקרובות. כמות הגפ"מ המיובא עומדת כיום על כשליש מהייצור המקומי של גפ"מ.

הניסיון להקים את קו הובלת הגפ"מ

22. מטעמי יעילות, בטיחות וחיסכון בעלויות החליטה חברת אפיקי גז, כבר בסוף שנות התשעים, להקים צינור להולכת גפ"מ באורך של 1.5 ק"מ, אשר יקשר בין מסוף הכימיקלים החדש שבנמל חיפה לבין צומת מעגן הדייג, שם עובר הצינור הישן. כלומר, הצינור שהקמתו תוכננה, עתיד לאפשר חיבור ישיר בין מסוף הכימיקלים החדש לבין מתקני האחסון של סופרגז ואמישראלגז, בהשקעה נמוכה, בשל קיומו של הצינור הישן.

23. כך, באמצעות הזרמת הגז בצינור, ממסוף הכימיקלים החדש, ישירות למתקני האחסון של חברות הגז, יתייעל הליך יבוא הגפ"מ והוצאות היבוא תקטנה באופן משמעותי. בנוסף, על פי תחשיבים שנערכו, הזרמת הגז בצינור העתידי תצמצם באופן משמעותי את עלויות הזרמת הגז ממסוף הכימיקלים, בהשוואה לתעריפים שסופרגז ואמישראלגז נדרשות לשלם בגין יבוא הגפ"מ באמצעות מתקני קצא"א.

הליכי רישוי השלמת תוואי הצינור החדש

24. בשנת 1997, בשל הגדלת היקפי יבוא הגפ"מ לישראל, יזמה אפיקי גז הליכים לקבלת היתרים להנחת תוואי הצינור החדש. במסגרת זו, באה אפיקי גז בדברים עם עיריית חיפה, לצורך קבלת היתר בנייה והגשה בקשה למתן היתר בניה לצורך הנחת הצינור. ביום 23.3.1999 נדחתה בקשת אפיקי גז על ידי הוועדה המקומית לתכנון ולבניה, מנימוקים בטיחותיים וסביבתיים.

25. לאור הדברים, הזמינה חברת אפיקי גז סקר סיכונים סביבתיים מחברה הולנדית מוכרת בשם TNO ("TNO"). בסקר שהוכן על-ידה, קבעה TNO כי הקמת הצינור אינה מגדילה את הסיכונים הסביבתיים באיזור. הסקר הוגש למהנדס העיר חיפה במהלך שנת 1999.

26. במהלך השנים 2000 – 2001 גיבש מהנדס העיר חיפה (דאז) מדיניות, ולפיה **יוקם קו אחד בלבד להולכת גפ"מ ממסוף הכימיקלים**: מדיניות זו מצאה ביטוייה במסמך שכותרתו "תנאים למתן אישור קבוע להפעלת מערך פריקה לגפ"מ במסוף הכימיקלים נמל חיפה".

27. מסמך זה גובש ונחתם על ידי כלל רשויות המדינה אשר קשורות להסדרת הקמת צנרת הולכת גז: מינהל הדלק שבמשרד התשתיות (על ידי מנהל המינהל באותה עת, מר ערמוני), עיריית חיפה (על ידי מהנדס העיר דאז), איגוד ערים לאיכות סביבה חיפה, איגוד ערים לשירותי כבאות חיפה והמשרד להגנת הסביבה (על ידי מנהל מחוז חיפה במשרד, מר ראובן).

תצלום מסמך התנאים למתן אישור קבוע להפעלת מערך פריקה לגפ"מ מצורף כנספח ג'.

28. ביום 8.7.02, על פי דרישות מהנדס העיר חיפה וכתנאי למתן היתר להשלמת הקמתו של צינור הגז, הגישה אפיקי גז התחייבות בכתב, כדלקמן:

2" קו זה יבנה בהתאם לתנאים שנקבעו ב'אמנה' אשר נחתמה ע"י מנהל הדלק שבמשרד התשתיות, עיריית חיפה, איגוד ערים לאיכות סביבה חיפה, איגוד ערים לשירותי כבאות והמשרד לאיכות הסביבה מחוז חיפה הנקראת: 'תנאים למתן אישור קבוע להפעלת מערך פריקה לגז' במסוף הכימיקלים נמל חיפה'.

קו זה יעמוד בסטנדרטים הדרושים ויבנה על בסיס המסקנות של סקר הסיכונים שיערך על פי הדרישות של איגוד ערים לאיכות סביבה והמשרד לאיכות הסביבה.

בהתאם לדרישתכם קו זה ישרת את כל חברות הגז אשר יחפצו בכך, בהתאם לתנאים מסחריים כפי שיסוכמו בין החברות."

בתחתית המכתב התחייבה אפיקי גז כדלקמן:

"התחייבות

אנו חברת אפיקי גז בע"מ, מתחייבים לאפשר לכל חברת גז אשר תבקש זאת, להשתמש בשירותי הקו שנקים ובתנאים שיהיו מקובלים על חברת אפיקי גז בע"מ ולחברה שתבקש להיעזר בקו.

אנו מבקשים את אישור הוועדה המייעצת לעניין חומרים מסוכנים ולקידום הפרויקט והקמת הקו הנ"ל."

העתק כתב ההתחייבות מיום 8.7.2002 מצורף כנספח ד'.

29. במשך השנים שחלפו, לא חלה התקדמות באישורי הרשויות. לאחרונה חודשו הליכי הרישוי, והצדדים מעריכים כי בתקופה הקרובה יינתן הרישיון להשלמת הקמתו של צינור הולכת הגז. משכך, מבקשת אפיקי גז להסדיר את פעילותה אף במישור דיני ההגבלים העסקיים.

30. הבעלות באפיקי גז לא השתנתה בשנים שחלפו ממועד הקמת החברה: הון המניות של החברה נמצא בבעלות סופרגו ואמישראלגו בחלקים שווים. הון המניות מורכב מ-50,000 מניות רגילות מסוג "A" ו-50,000 מניות רגילות מסוג "B". אמישראלגו מחזיקה בכל המניות הרגילות מסוג A וסופרגו מחזיקה בכל המניות הרגילות מסוג B. תקנון החברה קובע כי לא יהיו הבדלים בזכויות הצמודות לסוגי המניות השונים.

31. על פי מסמכי החברה ניתן למנות בין שניים לשישה דירקטורים בחברה. בפועל קיימים בחברה 4 דירקטורים. מטעם סופרגו מונו לחברה שני נושאי תפקידים שאינם קשורים לתחום השיווק והמכירות – מר חגי מילר (סמנכ"ל הכספים בחברה) ומר אייל חנקין (המשנה למנכ"ל). מטעם אמישראלגו מונו מר מיכאל פרדיס (דירקטור באמישראלגו) ומר דבי ג'ורג (סמנכ"ל לענייני חברה). עוד יצוין, כי נקבעו לנושאי התפקידים בסופרגו ואמישראלגו כללי התנהגות בקשריהם עם הדירקטורים מטעם החברה האחרת בחברת אפיקי גז.

32. סיכומם של דברים, כיום, לא קיימת צנרת ייעודית המאפשרת פריקת גז נמל חיפה והזרמתו למתקני האחסון של חברות הגז הממוקמים מרחק קצר משם. יחד עם זאת, על פי החלטת הרשויות הסטטוטוריות שבחיפה, לא יינתן אישור להקמתו של יותר מצינור אחד

להזרמת גז ועל-כן, צינור זה יוקם בכפוף למתן התחייבות כי תינתן גישה חופשית לצינור למי שיבקש לעשות בו שימוש.

הפנייה לממונה

33. ביום 21.1.08 פנתה חברת סופרגז לממונה על הגבלים עסקיים על מנת לקבל חוות דעתה המקדמית בשאלה האם הבעלות המשותפת באפיקי גז מהווה הסדר כובל.
34. על-פי תשובת הממונה על הגבלים עסקיים מיום 2.4.08, המדובר בהסדר כובל המחייב אישור בית הדין להגבלים עסקיים או קבלת פטור מהממונה על הגבלים עסקיים.
35. לפיכך, ביום 27.7.08 הגישו הצדדים להסדר בקשה לקבלת פטור מאישור בית-הדין הנכבד מאת הממונה על הגבלים עסקיים.
36. עד למועד זה, טרם התקבלה כל תשובה מהממונה בבקשת הפטור.

התשתית המשפטית

ההסדר אינו "הסדר כובל"

37. בטרם יפורטו יתרונות ההסדר ומדוע הוא ראוי לאישור בית הדין, יש להקדים ולומר כי הצדדים להסדר סבורים כי ההסדר ביניהם אינו בגדר הסדר כובל כלל ועיקר ובית הדין הנכבד מתבקש לקבוע זאת בהחלטתו.
38. ודוק: עצם קיומה של אפיקי גז, הקמת קו הובלת הגז על-ידה והפעלתו כמיום משותף של חברת סופרגז ואמישראל, אינו בגדר הסדר כובל: חוק ההגבלים העסקיים, התשי"ט-1959 פורסם ביום 6.8.59. סעיף 47 לחוק קבע, כי "תחילתו של חוק זה בתום ששה חודשים מיום קבלתו בכנסת". ההסכם המייסד את חברת אפיקי גז, כמו גם הקמתה של אפיקי גז, הם אירועים אשר התרחשו לפני כניסת חוק ההגבלים העסקיים לתוקף. מכאן, שבמועד הקמת החברה, עצם קיומה, כמו גם ההסכם בין אמישראל וסופרגז ביחס לשיתוף הפעולה בחברה, לא היה בגדר הסדר כובל.
39. יחד עם זאת, גם אם החברה הייתה מוקמת לאחר כניסתו לתוקף של חוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988, אשר מסדיר את דיני התחרות כיום, הרי שלא היה מדובר בהסדר כובל.
40. ראשית יודגש, כי הפעילות במסגרת אפיקי גז אינה כוללת כל התחייבות מפורשת של הצדדים לה להגביל עצמם באופן כלשהו. כלומר, הבדיקה שיש לערוך היא - האם ההסכם בין הצדדים כולל מגבלות מכללא אשר תוכנן מעלה חשש לפגיעה ממשית בתחרות. לשון אחר, האם שיתוף הפעולה בין סופרגז ואמישראל באפיקי גז, כפי שפורט לעיל, מעורר חשש מקיומן של מגבלות מכללא כאמור.

41. הפעילות במסגרת אפיקי גז יכולה לעורר חשש מפני שני סוגים של מגבלות מכללא, אשר הצדדים נוטלים על עצמם ואשר עלולות לפגוע בתחרות, כאמור בהוראות סעיף 2 לחוק ההגבלים העסקיים¹:

41.1. **הסוג האחד**, התחייבות של סופרגו ואמישראל לא להתחרות באפיקי גז בהקמת צינור ובמתן שירותי הולכת גפ"מ בנמל.

41.2. **הסוג השני**, התחייבות של סופרגו ואמישראל שלא להתחרות אחת בשנייה בתחומים האחרים בהן הן פעילות: יבוא גפ"מ ושיווקו וזאת, כתוצאה מהבעלות המשותפת באפיקי גז.

42. לצורך בחינת שתי הטענות הללו, יש לבדוק האם קיימת התחייבות מכללא של סופרגו ואמישראל להגביל עצמן ביחסיהן עם המיזם המשותף (החשש התחרותי הראשון שפורט בסעיף 41.1 לעיל) או ביחסיה של כל אחת מהן עם השניה (החשש התחרותי השני שפורט בסעיף 41.2 לעיל).

אין חשש מקיומה של מגבלה מכללא של סופרגו ואמישראל כלפי אפיקי גז

43. החשש הראשון שפורט לעיל אינו מתקיים בענייננו: על פי עמדת הרשויות ניתן יהיה להקים רק צינור הולכת גפ"מ אחד ממסוף הכימיקלים בנמל חיפה. כלומר, ממילא, לא יכולה להיווצר תחרות בין שני צינורות להולכת גפ"מ מנמל חיפה.

44. מכאן, שלא קיימת מלכתחילה כל אפשרות ליצירת תחרות בין סופרגו או אמישראל לבין חברת אפיקי גז, בתחום הולכת הגז בנמל חיפה. לכן לא ניתן לומר כי יש מקום להסיק התחייבות מכללא של שתי החברות כלפי אפיקי גז שלא להתחרות בה (ואף שלא להתחרות האחת בשניה בענף פריקת הגפ"מ מיבוא, שממילא, תחרות כאמור אינה יכולה לקום).

¹ ככלל, "מיזם משותף" עלול לעורר שני סוגים של חששות תחרותיים: החשש התחרותי האחד הוא, כי שותף במיזם משותף ימנע מתחרות במיזם המשותף. על סוג חשש זה עמד בית הדין להגבלים עסקיים בתיק הי"ע 465/95 דסה קאר נ' הממונה על ההגבלים העסקיים, פ"מ כו(6) 146 בסעיף ז': "כעקרון, והדברים מנתחים בהרחבה במאמר הנזכר (מ' מורחי "מיזם משותף כחסד כובל" משפטים כג (תשנ"ד) – הח"מ) כל מיזם משותף שולל מהצדדים את החופש להתחרות בו אף אם אין בהסכם החקמה הגבלה מפורשת על תחרות. מורחי, במאמרה הנזכר ממליצה לצדדים למיזם משותף כל עוד אין הדבר נוגד את כוונותיהם לכלול בהסכם החקמה הוראה מפורשת בדבר החופש של הצדדים להתחרות במיזם המשותף, שאם לא כן ימצאו עצמם מבלי משים, ואף בניגוד לכוונתם, בגדר חסד כובל". הממונה הפנה לציטוט זה מספר פעמים בחלטותיו השונות.

יש לציין כי מסקנתו זו של בית הדין אודות דברי כב' השופט מורחי במאמרה שגויים – כב' השופט מורחי שואלת בעמ' 230 למאמרה "האם יש בהתחייבות שלא להתחרות, אף שלא פורשה על ידי הצדדים, כדי להכניס מיזם משותף לגדר סעיף 2 לחוק?". בהמשך מסבירה המחברת, כי התשובה לשאלה האם עצם קיומו של המיזם הוא בגדר הסדר כובל לפי סעיף 2 לחוק תיקבע על פי הערכת ההשפעה של ההסדר על התחרות בשוק הרלבנטי. באשר לסעיף 2(ב) לחוק מביעה מורחי עמדה מפורשת כי יש לצמצם את סעיף 2(ב) באופן שלא יחול על התחייבות מכללא שלא להתחרות במיזם המשותף. כ"חישוק" נוסף ועל מנת לחסיר כל ספק מציעה מורחי להוסיף אמירה מפורשת בדבר יכולת התחרות במיזם המשותף. אולם, כאמור, מורחי אינה רואה בכל מיזם משותף בין מתחרים משום הסדר כובל לפי סעיף 2(ב). החשש התחרותי השני הוא, כי שיתוף פעולה בין מתחרים במיזם משותף ימנע תחרות בין המתחרים, בינם לבין עצמם, אפילו אם המיזם עצמו אינו נוגד לתחום בו הצדדים מתחרים זה בזה. החשש כאן הוא מזליגת התיאום מהתחום בו עוסק המיזם לתחומים אחרים בהם מתחרים בעלי המיזם. חשש זה הוגדר על ידי הממונה על הגבלים במספר החלטות: החלטה בדבר אי מתן פטור מאישור הסדר כובל – אנרגיית המזרח התיכון 1997 הגבלים עסקיים 3001385; החלטה בדבר אי מתן פטור מאישור הסדר כובל לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמי"ח – 1988, מיזם ים תטיס – גרנית הכרמל השקעות בע"מ (13.8.2000) ("ים תטיס"). דוק: ההנחה שעומדת ביסוד החשש התחרותי המתואר כאן הינה שמדובר בשיתוף פעולה בין מי שהם מתחרים.

אין חשש מקיומה של מגבלה מכללא בין סופרגו לאמישראלגו בנוגע לשיווק גפ"מ

45. באשר לסוג החשש השני: החשש מפני זליגת שיתוף הפעולה בתחום אפיקי גז לתחום הפעילות בו הצדדים מתחרים – ענף שיווק הגפ"מ: שיתוף פעולה בין מתחרים בהקמת מיזם משותף אינו מעיד בהכרח על קיומה של מגבלה מכללא כלשהי בין הצדדים למיזם או בינם לבין המיזם. כלומר, לא כל מיזם משותף בין מתחרים נופל בגדרו של סעיף 2 של חוק ההגבלים העסקיים.
46. כך בהחלטתו בעניין **ים תטיס**² קבע הממונה, בנוגע לחשש שכל אחד מבעלי המיזם המשותף לא יתחרה במיזם, כי ההנחה, ולפיה אחזקה של חברה פלונית בחברה אלמונית המתחרה בה תפחית בהכרח את התחרות בין שתי החברות, לא תתקיים בכל מקרה:
- "אפשר לתאר מצבים עובדתיים בהם הנחה זו לא תתקיים. בהקשר זה ייבחנו, בין היתר, היקף ההשקעה, שיעור ההחזקות, ויחס הגודל בין ההשקעה ובין המיזם לבין המשקיע בתחומים בו הוא פועל בתחרות עם המיזם. אזכיר כי בענייננו היקף ההשקעה גדול מאד, וגודל המיזם ניכר מאד, ביחס לתחום שבתחרות, והחשש הכרוך בהשקעה בחיבת זה גדול יחסית."*³
47. כלומר, לדעתו של הממונה לא ניתן לומר שכל מיזם משותף בין מתחרים עלול להוביל להפחתת התחרות בין הצדדים לבין המיזם המשותף. יש צורך לבחון את נסיבות העניין ובאותו מקרה את היקף ההשקעה, שיעור ההחזקות והיחס בין גודל ההשקעה וגודל המיזם לבין היקף פעילותו של המשקיע בתחומים בהם הוא פועל בתחרות עם המיזם.
48. גם כבוד השופטת מ' מזרחי במאמרה **מיזם משותף כהסדר כובל** מציינת, כי בעצם היותם של צדדים, שותפים למיזם משותף, אין כדי להפוך את המיזם המשותף להסדר כובל, בין אם לפי סעיף 2(ב) לחוק ובין אם לפי סעיף 2(א) לחוק⁴. בעמ' 231 למאמרה היא מוסיפה:
- "ההשפעה של מיזם משותף על התחרות תלויה במהות המיזם, בזוהת הצדדים ובנסיבות השוק הרלבנטי. כדי לקבוע אם מיזם פלוני נתפש ברשת של סעיף 2(א), יש לבחון נתונים קונקרטיים ולהעריכם במגמה לזוהת סכנת פגיעה בתחרות."*
49. בכל הנוגע לחשש מזליגת התיאום מתחום הפעילות של המיזם המשותף לתחום הפעילות של המתחרים, ציין הממונה בהחלטתו בעניין **ים תטיס**, כי חשש זה אינו מתקיים בהכרח בכל מיזם משותף אשר בין בעליו נמצאים גם מתחרים. מעניין **ים תטיס** עולה, כי רק מיזמים משותפים בין מתחרים "המקימים אינטרסים מהותיים משותפים למתחרים" עלולים להפחית את התחרות.⁵
50. בעבר נקבע בכללי ההגבלים העסקיים (פטור סוג למיזמים משותפים), התשס"א-2001 בסעיף 4(א)(1), כי "היקף פעילות מהותי" - הוא היקף המגיע לכדי 20% או יותר ממחזור המכירות, היקף נכסים או רווחים בתחום התחרות של המיזם המשותף.

² הממונה על הגבלים עסקיים החליטה בדבר אי-מתן פטור מאישור הסדר כובל להסדר בין גרנית הכרמל השקעות בע"מ, Samedan Mediterranean Sea ואח', פרסום 3008959 (13.9.00).

³ עמ' 26, הי"ש 70.

⁴ שם, בעמ' 230.

⁵ ראו עמ' 32 להחלטה בעניין ים תטיס.

51. בעניין ים תטיס האמור, ראה הממונה "אינטרסים מהותיים משותפים" ככאלה שעשויים להיות משני סוגים: **האחד**, שליטה משותפת של המתחרים במיזם המשותף; **והשני**, "אינטרס פיננסי מהותי משותף" למתחרים.
52. למען שלמות התמונה יצוין, כי בסעיף 5.3.3 להחלטתו בעניין ים תטיס, ציין הממונה, כי הנחת המוצא באותו עניין הייתה, כי שותפות בין מתחרים במיזם המשותף, היא לכשעצמה, **איננה** מביאה לכלל שיתוף פעולה גם בשווקים שבתחרות (אלא יש צורך בבדיקת נסיבות נוספות). הממונה ציין בהקשר זה כי:
- "נמנעתי מהנחה קשה יותר, לפיה עצם השותפות בין המתחרים במיזם ים תטיס עשויה להביא לכלל שיתוף פעולה גם בשווקים שבתחרות."*
53. כלומר, לשיטתו של הממונה, בנסיבות מסוימות ייתכן, כי עצם השותפות בין מתחרים במיזם משותף עלולה להיות מוגדרת כהסדר המפחית את התחרות בין המתחרים – דהיינו, כהסדר כובל. יחד עם זאת, נמנע הממונה מלפרט באופן אנליטי באילו נסיבות תשתנה נקודת המוצא ויהיה מקום לקבוע, כי עצם הבעלות המשותפת של מתחרים במיזם משותף (בלא תלות בהיקף האחזקות, היקף ההשקעה ושאר הנסיבות הרלבנטיות) יעידו על קיומו של חשש מהפחתת התחרות בעסקים.
54. כך, בדומה, בהחלטתו בעניין מתן פטור בתנאים מאישור הסדר כובל בין: **רפא"ל רשות פיתוח אמצעי לחימה בע"מ והתעשייה האווירית לישראל בע"מ**, פרסום 5001333 (25.11.08) ("רפא"ל") קבעה הממונה כי במיזם משותף בין מתחרים עלולות להיווצר מגבלות מכללא, עקב זליגת התיאום בין הצדדים אל תחום התחרות. כלומר, עצם החברה המשותפת בין מתחרים אינה מהווה הסדר כובל כשלעצמה, אלא פעילות הצדדים במסגרת המיזם. כך, בפסקה 3.8 להחלטתו בעניין רפא"ל קבעה הממונה כי:
- "ככלל, ככל שמשקלו של המיזם המשותף בכלל עסקיהם של הצדדים לו כבד יותר, ותחום עיסוקו קרוב יותר לתחום התחרות שביניהם, מתחזק החשש לצינון התמרץ שלהם להתחרות זה בזה בעסקיהם האחרים."*
55. מן הכלל אל הפרט: השווקים העשויים להיות מושפעים מהבעלות המשותפת של סופרגו ואמישראל באפיקי גז הם שניים: שוק מתן שירותי לוגיסטיקה ליבוא גפ"מ, ובאופן קונקרטי שוק מתן שירותי פריקה והזרמה של גפ"מ מיובא, ושוק שיווק הגפ"מ.
56. הפעילות במסגרת אפיקי גז אינה מקימה חשש מפני הפחתת התחרות בין סופרגו ואמישראל בתחום הפריקה וההזרמה של גפ"מ מיובא מהטעם שלא ניתן להקים צינור נוסף על הצינור הנמצא מזה עידן ועידנים בבעלות אפיקי גז ואשר לא ניתן לעשות בו שימוש (ראו 43 לדברינו לעיל).
57. הפעילות במסגרת אפיקי גז אינה מקימה חשש מפני הפחתת התחרות בין סופרגו ואמישראל בתחום שיווק הגפ"מ וזאת לאור היעדרן של מגבלות שנוטלים עליהם הצדדים במפורש, כמו גם לאור היעדרן של מגבלות מכללא, וזאת בהתאם למבחנים שנקבעו בהחלטה בעניין ים תטיס.

58. ראשית, היקף הפעילות המשותף לצדדים במסגרת אפיקי גז הינו זניח בהשוואה לפעילותם של הצדדים בתחומי התחרות ביניהם – ענף שיווק הגפ"מ. לכן החשש מזליגת התיאום מתחום אפיקי גז לתחום שיווק הגפ"מ, בשל קיומה של מגבלה מכללא הנובעת מאינטרסים מהותיים משותפים, למעשה לא קיים:

58.1. זירת הפעילות המרכזית של שתי החברות היא באספקת גז. סופרגו ואמישראגו מחזיקות בנתח שוק כולל של כ- 40% משוק שיווק הגפ"מ.

58.2. האינטרס הכלכלי של הצדדים באפיקי גז איננו אינטרס מהותי, ודאי לא ביחס להיקף הפעילות בתחום השיווק:

[ד"ר ש' ש']

58.2.1. היקף ההשקעה בהקמת הצינור עשוי לעמוד על ~~מחצית~~ ממחזור מכירות הגפ"מ של סופרגו ואמישראגו.

58.2.2. היקף ההכנסות שצפוי להניב הצינור הוא שולי וזניח בהשוואה להכנסות החברות משיווק גפ"מ: הצינור עשוי להניב הכנסות משני מקורות: המקור האחד, מחיסכון בהוצאות היבוא של סופרגו ואמישראגו; המקור השני, ממכירת שירותי פריקה לחברות גז אחרות. צינור הפריקה החדש יתחרה באפשרות הפריקה היחידה בישראל, הקיימת בנמל קצא"א באשקלון (אשר בסמוך אליו נמצא בית זיקוק אשדוד אשר נשלט על ידי המתחרה המרכזית בענף שיווק הגפ"מ – חברת פזגו). מכאן, שאם בכלל יימכרו שירותי פריקה (שכן המתחרים אינם זקוקים להם בהכרח) מחירי המכירה יהיו תחרותיים ומכל מקום בטלים בשישים בהשוואה להכנסות סופרגו ואמישראגו משיווק גפ"מ.

58.2.3. הנה כי כן, הפעילות המשותפת מהווה כלי עזר משני-תפעולי לפעילות העיקרית. מטרת שיתוף הפעולה היא הקטנת עלויות, לצורך הוזלת מחירים בענף השיווק בו מתחרים הצדדים והיא לא מעוררת חשש לזליגה לתחום התחרות בשיווק גפ"מ.

59. שנית, בחברת אפיקי גז קיימים מגננונים אשר יבטיחו הסרת חשש מהעברת מידע בין חברי דירקטוריון החברה. כללים אלה נוגעים הן לשיבות הנחלת אפיקי גז והן לפעילות העתידה בה, קובעים את אופן הפעילות המשותפת לצדדים, את זהות נושאי המשרה באפיקי גז ואת אופן קיום ישיבות ההנהלה והנושאים. לכן גם בהיבט זה לא קיים חשש מזליגת התיאום.

העתק הוראות הפעילות בחברת אפיקי גז מצורף כנספת ה'.

60. שלישית, שוק הגפ"מ הנוכחי מתאפיין בחוסר סימטריות בין המתחרים: המתחרה הגדולה בענף, חברת פזגו, שולטת בבית זיקוק אשדוד ובכך מהווה מתחרה הנמצאת באינטגרציה אנכית מלאה. שאר המתחרות בענף חסרות יכולת זיקוק והן מנסות לפצות על נחיתות זו באמצעות הגברת כדאיות היבוא של גפ"מ. מבנה ענף זה מפחית, ככלל, את סבירות התיאום בענף והוא מפחית, בפרט, את החששות התחרותיים משיתוף פעולה של החברות ביבוא גז. ראו לעניין זה החלטת הפטור בעניין יבוא משותף של תזקיקים על ידי חברת דור אלון

וסונול⁶. ראו גם את דוח מבקר המדינה 258 לשנת 2007, כרך שני, בפרק "השפעתם של הפיצול וההפרטה של בז"ן על משק הגפ"מ" בעמוד 1214.

61. המסקנה העולה מכל האמור לעיל, היא שבעניינינו אין המדובר ב"הסדר כובל", בשים לב לעובדה שפרט לעצם שיתוף הפעולה שבמזים המשותף, סופרגו ואמישראל לא הגבילו עצמן באופן כלשהו, כאמור בסעיף 2 לחוק. התוצאה היא שאין מתקיים בעניינינו יסוד ה"מגבלה", שהוא תנאי הכרחי לקיומו של "הסדר כובל" כאמור בסעיף 2 של חוק ההגבלים העסקיים.

המסגרת המשפטית לאישור הסדר כובל

62. סעיף 9 לחוק ההגבלים העסקיים, קובע כי בית הדין יחליט לאשר הסדר כובל, כולו או חלקו, אם הוא סבור כי הדבר הוא לטובת הציבור.

63. סעיף 10 לחוק קובע כי בעת בחינתו את טובת הציבור, נדרש בית הדין לשקול, בין השאר, את תרומת ההסדר הכובל לעניינים המפורטים להלן ואם התועלת הצפויה לציבור תעלה באופן ממשי על הנזק העלול להיגרם לציבור או לחלק ממנו או למי שאינו צד להסדר. ואלה העניינים שמונה הסעיף:

63.1. ייעול הייצור והשיווק של נכסים או שירותים, הבטחת איכותם או הורדת מחיריהם לצרכן;

63.2. הבטחת היצע מספיק של נכסים או שירותים לציבור;

63.3. מניעת תחרות בלתי הוגנת העלולה להביא להגבלת התחרות באספקת הנכסים או השירותים שבהם עוסקים הצדדים להסדר, מצד אדם שאינו צד להסדר;

63.4. מתן אפשרות לצדדים להסדר להשיג אספקה של נכסים או שירותים בתנאים סבירים מידי אדם שבידיו חלק ניכר של האספקה, או לספק בתנאים סבירים נכסים או שירותים לאדם שבידיו חלק ניכר של הרכישה של אותם נכסים או שירותים;

63.5. מניעת פגיעה חמורה בענף החשוב למשק המדינה;

63.6. שמירה על המשך קיום מפעלים כמקור תעסוקה באיזור שבו עלולה להיווצר אבטלה ממשית כתוצאה מסגירתם או מצמצום הייצור בהם;

63.7. שיפור מאזן התשלומים של המדינה על ידי צמצום היבוא או הוצלתו או על ידי הגדלת היצוא וכדאיותו.

64. מהדברים שהובאו לעיל, ואשר הראו כי אין לפנינו הסדר כובל עולה, למיצער (גם אם ייקבע כי המדובר בהסדר כובל), כי הבעלות המשותפת באפיקי גז אינה מפחיתה כלל את התחרות בעסקים לכן היא איננה גורמת נזק כלשהו לציבור או לחלק ממנו. די בממצא זה כדי להוביל לאישור ההסדר על ידי בית הדין.

⁶ הממונה על הגבלים עסקיים החליטה בדבר מתן פטור בתנאים מאישור הסדר כובל להסדר בין: סונול ישראל בע"מ דור-אלון אנרגיה בישראל (1988) בע"מ, פרטום 5000118 (15.8.05).

65. אם לא די בממצא זה, בדבר היעדר נזק לציבור לצורך אישור ההסדר, הרי שכפי שיפורט להלן, ההסדר נשוא הבקשה דנן יתרום ליעול שיווק הגפ"מ ויביא להורדת מחירו לצרכן. ההסדר יקים אלטרנטיבה לצינור הובלת הגפ"מ היחיד, המוחזק בידי פגז, ועל-ידי כך יגביר את היעילות בשוק ייבוא הגפ"מ, דבר שעשוי להוביל להפחתת מחירי הגפ"מ לצרכן הסופי.

ההסדר יקדם את היעילות בשוק יבוא הגפ"מ

66. הקמת צינור הפריקה החדש תקדם את היעילות בשוק יבוא הגפ"מ, דבר אשר עשוי להוביל להוזלת מחירי הגפ"מ לציבור, וזאת ממספר טעמים מרכזיים.

67. **האחד**, צינור הגפ"מ שיוקם, יאפשר ייבוא של גפ"מ מנמל חיפה, דבר שאינו אפשרי כיום, לאור השבתת צינור ההולכה של דור כימיקלים.

68. **השני**, פריקת גז בנמל חיפה נהנית מיתרונות רבים, בין היתר בשל העובדה כי פריקת גפ"מ בנמל בחיפה, אשר הינו נמל סגור, אפשרית גם בימי החורף הסוערים, זאת לעומת נמל אשקלון, אשר הינו נמל פתוח, ופריקת אוניות בחורף אינה אפשרית בו. ייבוא גז מנמל חיפה ישפר את זמינות ורציפות יבוא הגפ"מ, שכן נמל חיפה אינו מושפע משינויים במזג האוויר. יצוין, כי בחודשי החורף, כמחצית מסך הגפ"מ המשווק בישראל הינו גפ"מ מיובא, ועל כן, ייעול ייבוא הגפ"מ הינו בעל השפעה ניכרת על שוק זה.

69. **השלישי**, הצינור החדש יפחית את הסיכונים הבטיחותיים שבהובלת מאות טונות של גז במיכליות מדרום הארץ לצפונה, סיכונים עליהם עמד גם מבקר המדינה, כמפורט לעיל.

70. **הרביעי**, קצא"א הינה בעלת מונופולין מוחלט, השולטת באופן בלעדי על שוק פריקת הגפ"מ המיובא במדינת ישראל ומשכך – על עלויות פריקת הגפ"מ בנמל אשקלון. הפעלת הצינור על-ידי אפיקי גז תאפשר הקמת חלופה למתקן הפריקה של קצא"א, תעודד תחרות בענף זה ותוביל לירידת עלויות פריקת הגפ"מ המיובא לישראל.

71. **החמישי**, קיים שיקול בטחוני בייבוא גפ"מ מנמל חיפה. מתקני קצא"א מצויים בפאתיה הדרומיים של אשקלון, בסמיכות לרצועת עזה. מתקנים אלה חשופים לירי רקטות מרצועת עזה ומהווים מטרה לארגוני הטרור המבקשים לפגוע באתרים אסטרטגיים. המיכליות העוגנות בנמל אשדוד, אשר עמוסות במאות טונות של גפ"מ, חשופות אף הן לירי מרצועת עזה, דבר המהווה סיכון בטחוני מהותי. סיכון זה גדל מקום בו האוניות העוגנות בנמל אשקלון אינן פורקות את הגפ"מ בשל אילוצי מזג אוויר ושוהות בהמתנה בים הפתוח. נמל חיפה, לעומת זאת, אינו מצוי בסיכון תמידי ומיידי של ירי רקטות, כפי שמצוי נמל אשקלון ומכל מקום, עגינת המיכליות בנמל חיפה אינה תלויה במזג אוויר זה או אחר, ועל כן, פריקתן תיעשה בזמן קצר בהרבה מזמן הפריקה בנמל אשקלון.

72. **השישי**, בשל העובדה שפריקת המיכליות בנמל אשקלון תלויה במזג האוויר, במצב הים וגובה הגלים, הרי שכל שינוי במזג האוויר מונע את אפשרות פריקת המיכליות. במקרה שכזה, ממתינה המיכלית בים הפתוח עד להיווצרות תנאים שיאפשרו פריקת המיכלית, וזאת, תוך השתתת הוצאות כבדות על יבואניות הגפ"מ, בשל האיחור בפריקת המיכלית. "דמי שיהוי" אלה עשויים להגיע לסכומים של מאות אלפי שקלים בשנה, ואף מעבר לכך. מתן

אפשרות לפריקת מיכליות גפ"מ בנמל חיפה תביא לחיסכון בדמי השיהוי, שבסופו של יום, מושתים על הצרכנים הסופיים.

התועלת אשר תצמח לציבור עולה באופן ממשי על הנזק שעלול להיגרם לציבור

73. ברי, כי ההסדר אינו מגביל בדבר אן, לכל הפחות אינו מגביל את התחרות בחלק ניכר של שוק הפריקה של גפ"מ מיובא: הטעם לכך הוא שעל פי המגבלה שהטילו הרשויות המוסמכות, ניתן יהיה לחקים בנמל חיפה רק צינור הולכת גפ"מ אחד ממסוף הכימיקלים בנמל חיפה. הקמתו של צינור זה אפשרית רק על בסיס הצינור הקיים של אפיקי גז. כלומר, לא יכולה להיווצר תחרות בין שני צינורות להולכת גפ"מ בנמל חיפה – בין צינור גז של אפיקי גז לבין צינור גז אחר.
74. מכאן, שלא קיימת מלכתחילה כל אפשרות ליצירת תחרות בין סופרגז, או אמישראגז, לבין חברת אפיקי גז בתחום הולכת הגז בנמל חיפה. מכאן שההסדר אינו מגביל את התחרות בשוק הפריקה.
75. באשר לשוק שיווק הגפ"מ: השותפות באפיקי גז לא תוביל לפגיעה של ממש בשוק שיווק הגפ"מ ממספר טעמים:
- 75.1. ראשית, כפי שפורט לעיל האינטרסים המשותפים של סופרגז ואמישראגז במסגרת אפיקי גז הם נמוכים בהשוואה לאינטרסים הנפרדים בשיווק גפ"מ.
- 75.2. שנית, ההסדר יאפשר יבוא זול יותר של גפ"מ. במצב דברים זה יוכלו סופרגז ואמישראגז להתחרות במחירי בית זיקוק אשדוד – שנשלט על ידי המתתרה הגדול בענף, חברת פזגז - כמו גם במחירי בית זיקוק חיפה.
- 75.3. שלישית, הצדדים הקפידו למנות כנציגיהם באפיקי גז נושאי תפקידים שאינם קשורים לתחום השיווק. הצדדים אף הקפידו לקבוע נוהלי עבודה מחמירים בכל הנוגע לשיתוף הפעולה במסגרת אפיקי גז, כפי שפורט לעיל.
76. אין בנמצא ולו קצה ראייה המצדיק את החשש כי ההסדר מגביל את התחרות בשווקים אחרים מלבד השווקים הרלוונטיים להסדר, ואף המבחנים התיאורטיים הבוחנים חשש זה, מחזקים את המסקנה כי לא קיימת הגבלה של תחרות כאמור.
77. למעשה, אין גם קצה ראייה לכך שהתחרות בשוק כלשהו נפגעה כתוצאה מאחזקתן המשותפת של סופרגז ואמישראגז בחברת אפיקי גז וזאת על-אף התקופה הארוכה שבה היא פועלת.
78. מהאמור לעיל, עולה בבירור כי לכל הפחות, התועלת לציבור כתוצאה מהקמת הצינור החדש, עולה לאין ערוך ובאופן ממשי על הנזק אשר עלול להיגרם לציבור או לחלק ממנו כתוצאה מההסדר. "לכל הפחות" מהטעם שהצדדים להסדר סבורים כי הקמת הצינור תביא לייעול ייבוא הגפ"מ לישראל, ולהוזלת המחירים לצרכן הסופי.

לא אחת ניתן פטור או אישור להסדר בשווקים שנקבע לגביהם שהם מאופיינים בתחרות מועטה, תוך השתת תנאים התנהגותיים בלבד

79. לא אחת הוענק הכשר למיזמים משותפים ושיתופי פעולה בשווקים שנטען לגביהם שהם מאופיינים בתחרות מועטה מאוד, ובכללם: הבנקאות, הביטוח, הטלפוניה ועוד, כאשר אלה הוענקו תחת תנאים התנהגותיים בלבד. להלן נעמוד על דוגמאות מייצגות:

תחום הבנקאות

80. באופן חוזר ונשנה, עמדה רשות ההגבלים העסקיים על כך, שתחום הבנקאות בישראל הינו תחום ריכוזי, ממועט מתחרים ומאופיין בחסמי כניסה גבוהים. בשנת 2005 פתחה רשות ההגבלים העסקיים בחקירה, בקשר לחשד בדבר הסדרים כובלים בין הבנקים הגדולים. סופה של חקירה זו בקביעה מפורטת וארוכה מיום 26.4.09, בדבר הסדרים כובלים בין הבנקים. במסגרת קביעה זו, עמדה הממונה על מאפייני תחום הבנקאות בישראל:⁷

"מבנה מערכת הבנקאות הישראלית מאופיין במספר מועט של שחקנים פעילים, ומספר מועט במיוחד של שחקנים משמעותיים. מאפיין מובהק של מערכת הבנקאות הישראלית היא רמת ריכוזיות גבוהה."

ובהמשך:

"תמונה עגומה זו של ריכוזיות גבוהה מאפיינת את המערכת הבנקאית מזה שנים רבות..."

81. מדברים אלה עולה, כי לא זו בלבד שהממונה סבורה, כי תחום הבנקאות בישראל מאופיין ברמת ריכוזיות גבוהה ובתחרות מועטה, הממונה אף מצאה לנכון להדגיש כי מדובר ב-"תמונה עגומה".

82. למותר לציין, כי שוק הבנקאות בישראל הוא בעל היסטוריה אנטי-תחרותית מובהקת: כבר בשנת 1984 חוגש כתב אישום נגד ארבעה מהבנקים הגדולים (פועלים, לאומי, דיסקונט ומזרחי) בגין עבירות על חוק ההגבלים העסקיים. כתב האישום ייחס לארבעת הבנקים תיאומים אסורים ביחס לשיעורי הריבית שהוצעו על פיקדונות.⁸ כתב האישום הסתיים בהסדר טיעון שנחתם בין הבנקים לבין המדינה, במסגרתו הודו ארבעת הבנקים בתיאומים של שיעורי הריבית.

83. אף על פי כן, ובעוד הממונה סבורה, כי מדובר בתחום בו התחרות מועטה והשחקנים המרכזיים בו ביצעו עבירות על חוק ההגבלים העסקיים, הממונה חזרה ואישרה בקשות למתן פטור מאישור הסדר כובל בין המתחרים המרכזיים והמשמעותיים ביותר במערכת הבנקאית (כפי שיתואר להלן). זאת גם כאשר מדובר היה בהסדרים, שעניינם הקמת מיזמים

⁷ הממונה על הגבלים עסקיים קביעה לפי סעיף 43(א)(1) לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 בעניין הסדרים כובלים בין בנק הפועלים בע"מ, בנק לאומי לישראל בע"מ, בנק דיסקונט לישראל בע"מ, בנק המזרחי המאוחד בע"מ והבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ, הגבלים עסקיים 5001411 (2009) (להלן: "הקביעה").
⁸ ת"פ (שלום כ"ס) 7873/84 מדינת ישראל נ' בנק לאומי לישראל בע"מ, פ"מ תשמ"ו(3) 368 (לא פורסם).

משותפים, המעלים חששות תחרותיים כבדים, והכל תחת תנאים התנהגותיים "סטנדרטיים".

- 83.1. **כך, לדוגמא, בעניין מיזם שב"א** - בעניין זה העניקה הממונה פטור מאישור הסדר כובל להקמה ותפעול של מיזם שירותי בנקאות אוטומטיים, כאשר צד להסדר כובל זה היו חמשת הבנקים הגדולים הפועלים בישראל, אשר נתח השוק המצרפי שלהם עמד בסוף שנת 2006 על 94.2%⁹.
- 83.2. הצדדים להסדר זה מחזיקים במשותף בשב"א, בהתאם למפורט להלן: בנק הפועלים מחזיק ב-34.5% ממניות שב"א, בנק לאומי ב-42.2% מהמניות, בנק דיסקונט מחזיק ב-20% מהמניות, והיתרה, מוחזקת על ידי הבנק הבינלאומי (3.3%). בהתאם לתקנון ההתאגדות של שב"א, רשאי כל בעל מניות למנות חבר דירקטוריון אחד בשב"א. לבנק המזרחי, אשר העביר בשנת 1980 את מניותיו בשב"א לבעלי המניות האחרים בה, זכות למנות משקיף אשר משתתף בישיבות דירקטוריון שב"א.
- 83.3. את הפטור בעניין שב"א **התנתה הממונה בתנאים התנהגותיים בלבד**. עיקרם של התנאים הם באיסור על העברת מידע העלול להפחית את התחרות בין הבנקים; חיוב הבנקים לקיים מגעים במסגרת שב"א רק באמצעות בעלי התפקידים ההכרחיים לשם תפעולה השוטף של שב"א; חיוב הבנקים בכך שהחלטות ופעולות הנוגעות לשב"א יתועדו בכתב; ודרישות בנוגע לזוהות הנציגים של הבנקים אשר יוכלו לשבת בדירקטוריון שב"א.
- 83.4. **ודוק: תנאים אלה שונים בתכלית מהתנאים שהתכוונה הממונה להשית כתנאי למתן הפטור בענייננו, לפיהם, על הצדדים יהיה לפרק את השותפות באפיקי גז בתום בניית תוואי הצינור. תנאי זה שדרשה הממונה להטיל בענייננו כמוהו כדחייה דה-פקטו של בקשת הפטור, ובוודאי שאינו תנאי התנהגותי סטנדרטי, המקביל לתנאים שהושתו על חמשת הבנקים הגדולים בעניין שב"א.**
- 83.5. עוד יוער, כי הפטור בעניין שב"א, הינו פטור מתחדש שתחילתו בשנת 2002 וצפוי לפוג רק בשנת 2011. קרי, מדובר בפטור ממושך המאפשר למיזם המשותף להמשיך ולפעול במשך שנים רבות לאחר הכשרתו.
- 83.6. **כך, לדוגמא, בעניין מיזם מס"ב** - בד בבד עם הענקת הפטור בעניין שב"א, העניקה הממונה פטור נוסף לחמשת הבנקים הגדולים הפועלים בישראל בעניין מס"ב. בהחלטה זו העניקה הממונה - בפעם השלישית - פטור מאישור הסדר כובל להקמה ותפעול של מרכז סליקה בנקאי.¹⁰

⁹ הממונה על הגבלים עסקיים החלטה לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח - 1988 בדבר מתן פטור מאישור הסדר כובל להסדר בין: בנק הפועלים בע"מ, בנק לאומי לישראל בע"מ, בנק דיסקונט לישראל בע"מ, בנק המזרחי טפחות בע"מ והבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ, הגבלים עסקיים 50013075 (2008) (להלן: "החלטה בעניין שבא").

¹⁰ הממונה על הגבלים עסקיים החלטה לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח - 1988 בדבר מתן פטור מאישור הסדר כובל להסדר בין: בנק הפועלים בע"מ, בנק דיסקונט לישראל בע"מ, בנק המזרחי טפחות בע"מ והבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ, הגבלים עסקיים 5001308 (2008).

- 83.7. המיזם המשותף מס"ב, מוחזק במשותף על ידי כל הצדדים להסדר - חמשת הבנקים הגדולים הפועלים בישראל - כאשר כל בנק מחזיק ב-25% ממניות מס"ב ובנק המזרחי והבנק הבינלאומי מחזיקים כל אחד ב-12.5% ממניות מס"ב. בנוסף, לפי תקנות ההתאגדות של מס"ב, רשאי כל אחד מהבנקים למנות חבר אחד בדירקטוריון מס"ב.
- 83.8. גם הפטור בעניין מס"ב הוענק בכפוף להתקיימותם של תנאים התנהגותיים: איסור על הבנקים להעביר מידע העלול להפחית את התחרות ביניהם; חיובם לקיים את המגעים במסגרת מס"ב אך באמצעות בעלי התפקידים החכרתיים לשם תפעולה השוטף של מס"ב; ואיסור על מס"ב לחלק רווחים לבעלי מניותיה.
- 83.9. יוער, כי ערב מתן ההחלטה בבקשת הפטור האמורה, נתח השוק המצרפי של חמשת הבנקים הגדולים - הצדדים לבקשה - עמד על 93.6%. בהקשר זה, הדברים האמורים בסעיף 83.1 לעיל בעניין שב"א, נכונים ויפים גם כאן.
- 83.10. עוד יודגש, כי המדובר בבקשת פטור מתחדש, שהוענק בשנת 2002 וצפוי לפוג רק בשנת 2011. קרי, בדומה לפטור שניתן בעניין שב"א, גם במקרה זה, המדובר בפטור ממושך.
- 83.11. כך, לדוגמא, בעניין מיזם סיכוני אשראי - בהחלטה נוספת, אישרה הממונה בקשת פטור להסדר בין שלושה תאגידים בנקאיים, בנוגע למיזם משותף שעניינו, שיתוף נתוני לווים לצורך אמידת סיכוני אשראי. הסדר זה נוגע למאגר נתונים המסייע באמידת סיכון האשראי - הוא הסיכון העיקרי במכלול הסיכונים להם חשופים הבנקים. במסגרת ההסדר הוקם, בין היתר, מאגר נתונים אשר כלל מידע בדבר היקף הנוק שנגרם לבנק מהלווים שהגיעו לחדלות פירעון. המאגר כולל נתונים של עלויות הגביה, החוצאות המשפטיות והוצאות אחרות שספג הבנק כתוצאה ממקרה הכשל, היקף מימוש הבטוחות לסוגיהן ופירעון החוב מערבים וממקורות אחרים ועוד. ודוק: מדובר במיזם שעניינו מידע אינטימי ביותר של הבנקים, המצוי בלב התחרות שביניהם - אשראי בנקאי.¹¹
- 83.12. על אף החששות האמורים לעיל, ובדומה להחלטות בעניין שב"א ומס"ב, הממונה ניאותה ליתן פטור בכפוף לקיומם של תנאים התנהגותיים בלבד. עיקרם של התנאים: המאגר יכיל מידע אנונימי; המאגר יציג נתונים גולמיים בלבד ללא ביצוע כל פעולת עיבוד חשבונאי; הצדדים לא יעבירו ביניהם, באופן ישיר, כל מידע, אלא באמצעות קבלן חיצוני; הקבלן לא יבצע כל פעולת ניתוח ו/או עיבוד לנתונים הגולמיים, מלבד הדרוש לניהול והעברה יעילה של המידע ומניעת זיהוי מקורות המידע והלווים; ותפעול המאגר ייעשה על-ידי הקבלן בעצמו; הצדדים והקבלן ינקטו בכל האמצעים הנדרשים לשמירת סודיות ובטיחות המידע; המגעים בין הצדדים למיזם המשותף יתבצעו באופן המצמצם כל חשש להפחתת התחרות בכוח או בפועל

¹¹ הממונה על הגבלים עסקיים החליטה לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח - 1988 בדבר מתן פטור מאישור הסדר כובל להסדר בין: בנק מזרחי - ספחות בע"מ, בנק איגוד בע"מ והבנק הבינלאומי הראשון בע"מ (טרם פורסם, 14.2.05).

בין הצדדים למיזם; כל ההחלטות והפעולות הנוגעות למאגר יתועדו בכתב; ונתוני המאגר יעמדו לרשות בנקים קטנים ומוסדות פיננסיים בתנאים אשר אינם נופלים מאלו שלהם זכאים הבנקים.

83.13. עינינו הרואות, כי אף על פי שמדובר במיזם בתחום ממועט מתחרים, שעניינו יצירת בסיס נתונים משותף ושמעלה באופן ממשי חששות תחרותיים, ניאותה הממונה ליתן פטור מאישור. לא זו אף זו. הפטור האמור ניתן למשך שלוש שנים מיום ההחלטה.

83.14. כך, לדוגמא, בעניין מיזם ניהול סיכונים - זמן מה לאחר מתן ההחלטה דלעיל התקבלה החלטה נוספת בהסדר דומה. במסגרת הסדר זה, אישרה הממונה מתן פטור מאישור הסדר כובל להסכם בדבר מיזם משותף, שעניינו - תפעול מאגר נתונים ממוכן לניהול סיכונים בין שישה תאגידים בנקאיים מצד אחד, לבין שני צדדים נוספים, מהצד השני. גם פה מדובר בפטור מתחדש, שתחילתו בשנת 2002 ואשר צפוי לפוג רק בשנת 2012 (בהחלטה האחרונה בעניין, ניתן הפטור לארבע שנים נוספות).

83.15. תכליתו של ההסדר הנו, תחזוקו והפעלתו של מאגר נתונים ממוכן, שכולל מטריצות, סדרות נתונים ועיבודים סטטיסטיים של פרמטרים כלכליים שונים. נתונים אלו מיועדים לניהול סיכוני שוק, כלומר לצורך הערכת הסיכון לו חשוף תיק הנכסים והתחייבויות הבנקים השונים כתוצאה משינויים בשווקים הפיננסיים.¹²

83.16. הפטור ניתן בכפוף לתנאים התנהגותיים שעיקרם: הבנקים לא ישתפו פעולה ולא יעבירו מידע הנוגע לרכיבים אחרים של מערך ניהול הסיכונים נשוא ההחלטה; מאגר המידע לא יכלול מידע אשר העברתו בין הבנקים עשוי לגרום מן התחרות בכוח או בפועל בין הצדדים למיזם המשותף; תפעול מאגר המידע יעשה על-ידי קבלן חיצוני, ללא התערבות מצד הבנקים; שיווק שירותי מאגר המידע לגורמים חיצוניים יתבצע ללא התערבות מצד הבנקים; המגעים בין הצדדים למיזם יתבצעו באופן המצמצם כל חשש להפחתת התחרות; כל ההחלטות והפעולות בנוגע למאגר המידע יתועדו בכתב; שירותי מאגר המידע יעמדו לרשותו של כל גורם; המחיר שיקבע על-ידי הבנקים עבור השימוש בנתוני המאגר יהא שוויוני לכל דורש; נתונים שהבנקים יעבירו למאגר המידע יועמדו לרשות כל גורם אחר אשר עוסק או יעסוק בהקמה, תחזוק ותפעול של מאגר מידע ממוכן לניהול סיכונים.

תחום הביטוח

84. כבר לפני כעשור נפסק, שתחום הביטוח בישראל הינו תחום אוליגופוליסטי וממועט מתחרים. בפסק דין ארוך ומפורט, שעסק בפרשה שנחשפה בעקבות חקירה פלילית שנערכה

¹² הממונה על הגבלים עסקיים החלטה לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח - 1988 בדבר מתן פטור מאישור הסדר כובל להסדר בין: בנק לאומי לישראל בע"מ, בנק דיסקונט לישראל בע"מ, בנק המזרחי - טפחות בע"מ, הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ, בנק איגוד לישראל בע"מ, בנק מרכנתיל דיסקונט בע"מ, יובנק - לשעבר בנק אינווסטק (ישראל) בע"מ, ד"ר מעיינה ויסמן, חברת הדג' - טק הנדסת מימון בע"מ, רויטרס ישראל בע"מ - הפעלת מאגר נתונים ממוכן לניהול סיכונים, הגבלים עסקיים 5001320 (2008).

בהוראת הממונה על הגבלים עסקיים במשך שנים ארוכות, ושלימים כונתה בשם "פרשת קרטל חברות הביטוח", נפסק כי שוק הביטוח בישראל הינו שוק אוליגופוליסטי.¹³

85. לא רק שקיים קונצנזוס על כך שתחום הביטוח מאופיין בריכוזיות גבוהה אלא, שהממונה סבורה כי מדובר בתחום בעל היסטוריה של הפרות קשות של חוק ההגבלים העסקיים:¹⁴

"בין חברות הביטוח הפועלות בישראל קיימת היסטוריה של הפרות קשות של חוק ההגבלים העסקיים..."

ובהמשך:

"עוד עמדה לנגד עיני הכרעת הדין שניתנה באחרונה על ידי בית המשפט המחוזי בירושלים לפיה חברות ביטוח היו צד להסדרים כובלים בענפי ביטוח שונים, במסגרתם תיאמו החברות את גובה העמלות לסוכנים, תעריפי הפוליסות ועוד."

86. אף על פי כן, כפי שיתואר להלן, לא אחת, ניאותה רשות ההגבלים העסקיים, להיעתר לבקשות למתן פטור מאישור הסדר כובל בין שחקנים מרכזיים בתחום הביטוח:

86.1. **כך, לדוגמא, בעניין מיזם הונאות** - המדובר במיזם משותף להקמת מאגר מידע משותף לאיתור הונאות בביטוח רכב מנועי ומינוי תאגיד להקמה ותפעול של המאגר. מעבר לכך שמדובר בהקמת מאגר מידע משותף, הכבילה המרכזית הכלולה בהסדר, עניינה מינויה של ועדה על ידי איגוד חברות הביטוח, שתייצג את המבטחים בתהליך קבלת ההחלטות בנושאים שוטפים.

86.2. אף שההסדר הנידון העלה שני חששות תחרותיים מרכזיים: החשש מפני העברת מידע והחשש מפני פגיעה תחרותית בחברות ביטוח קטנות, או שאינן מיוצגות באיגוד חברות הביטוח, אישר הממונה על הגבלים עסקיים את בקשת הפטור **בכפוף לתנאים התנהגותיים בלבד**, שבמרכזם הטלת חובה על כל אחת מחברות הביטוח למנות "קצין הונאות".

86.3. עוד יוער, כי בחלוף הזמן רוכך התנאי המרכזי של שימוש בקצין הונאות, כך שכיום, אין חובה גורפת למנות קצין הונאות כאמור. הפטור הנידון הינו פטור מתחדש שתחילתו בשנת 2004 וצפוי לפוג רק בשנת 2012; ולחילופין, בכפוף להארכת ההסכם הקבלן החיצוני, רק בשנת 2014.¹⁵

86.4. **כך, לדוגמא, בעניין מערכת סליקת חיובים** - מדובר בהסדר, במסגרתו ביקש איגוד חברות הביטוח בישראל להפעיל במשותף מערכת סליקה שנועדה להעביר תשלומים באופן ממוכן בין מבטחי רכבים שונים. הצדדים למערכת הם כלל המבטחים

¹³ ת"פ (מחוזי י-ם) 417/97 מדינת ישראל נ' הפניקס הישראלי חברה לביטוח בע"מ, תק-מח 2001 (4) 381 (2001).
¹⁴ הממונה על הגבלים עסקיים החלטה לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח - 1988 בדבר אי מתן פטור מאישור הסדר כובל להסדר בין: איגוד חברות הביטוח בישראל והחברים בו, הגבלים עסקיים 3018123 (2007).
¹⁵ הממונה על הגבלים עסקיים החלטה לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח - 1988 בדבר מתן פטור מאישור הסדר כובל להסדר בין: איגוד חברות הביטוח בישראל ואיי.אס.או. קליימסרצ' ישראל בע"מ, הגבלים עסקיים 3020172 (2004); ראו גם החלטה אחרונה בעניין החלטה לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח - 1988 בדבר מתן פטור מאישור הסדר כובל להסדר בין: איגוד חברות הביטוח בישראל ואיי.אס.או. קליימסרצ' ישראל בע"מ, הגבלים עסקיים 5001513 (2009).

שיבקשו להשתתף בה. הפעלת המערכת תמומן באמצעות תשלום מראש של סכום שייקבע בין המבטחים, המורכב מתשלום קבוע לכלל הצדדים, וכן תשלום קבוע לפי כל הודעת חיוב שתעביר המערכת למבטח. הממונה על הגבלים עסקיים עמד על כך כי קיומה של המערכת עשויה להעלות חששות תחרותיים. החבירה המשותפת תהווה כר לשיתוף פעולה בין הצדדים גם בעניינים שאינם קשורים ישירות להפעלתה של המערכת. הממונה גם נתן משקל בהחלטתו להיסטוריה של תיאומים, בגינם הורשעו חברות ביטוח בעבירות על חוק ההגבלים העסקיים.

86.5. חרף זאת, העניק הממונה פטור מאישור הסדר כובל להפעלת המערכת במשותף. הממונה התנה את הפטור **במספר תנאים התנהגותיים** שעיקרם: חברות הביטוח יפעילו את המערכת על ידי גוף חיצוני עצמאי, אשר אינו קשור למי מחברות הביטוח או לאיגוד (ולא באמצעות מרכז הסליקה הקיים של חברות הביטוח בע"מ); איסור על העברת מידע העלול להפחית את התחרות בין הצדדים; חברות הביטוח יבצעו את המגעים ביניהן בקשר למערכת, באופן המצמצם כל חשש להפחתת התחרות בכוח או בפועל; חברות הביטוח יתעדו בכתב את כל ההחלטות והפעולות הנוגעות למערכת. עיינו הרואות כי גם במקרה זה המדובר בתנאים התנהגותיים גרידא.¹⁶

86.6. **כך, לדוגמא, בעניין ניהול ומשא ומתן והקמת מערך בקרה** - המדובר בהסדר במסגרתו ביקש איגוד חברות הביטוח לקיים שיתוף פעולה בשני עניינים: האחד - ניהול משא ומתן בין איגוד חברות הביטוח בישראל ע"ר וחברות הביטוח מהצד האחד, לבין המדינה (כבעלת בתי חולים), שירותי בריאות כללית (כבעלת בתי חולים) ובתי החולים הציבוריים מהצד השני, בנוגע למחיר השירותים הרפואיים הניתנים לנפגעי תאונות דרכים. והשני - הקמת מערך בקרה רפואית משותף לכלל חברות הביטוח על שירותים אלו ותנאי הפעלתו בבתי החולים.

86.7. על אף שהממונה עמדה על כך, כי ניהול משא ומתן משותף על ידי מתחרים עשוי - ואף צפוי - ברוב המקרים לפגוע בתחרות, כי רק במקרים חריגים תימצא הצדקה להתיר ניהול משא ומתן משותף על ידי מתחרים וכי מערך בקרה משותף טומן בחובו חשש לצמצום השירות הנידון, העניקה הממונה פטור מאישור הסדר כובל להסדר לניהול משא ומתן משותף והקמת מערך בקרה.

86.8. הממונה התנתה את הפטור **במספר תנאים התנהגותיים** שעיקרם: איסור להעביר מידע שאינו חיוני למשא ומתן ושעלול לפגוע בתחרות שבין הצדדים; הקמת וניהול חתאגיד המבקר שיוקם, כמבוקש בהסדר, בהתאם לקווים מנחים שנקבעו. בדומה לשתי ההחלטות לעיל, גם במקרה זה המדובר בתנאים התנהגותיים **סטנדרטיים**.¹⁷

¹⁶ הממונה על הגבלים עסקיים החליטה לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח - 1988 בדבר מתן פטור מאישור הסדר כובל להסדר בין: איגוד חברות הביטוח וחברות ביטוח שיצטרפו להסדר, הגבלים עסקיים 3018123 (2003).

¹⁷ הממונה על הגבלים עסקיים החליטה לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח - 1988 בדבר מתן פטור מאישור הסדר כובל להסדר בין: איגוד חברות הביטוח בישראל, חברות הביטוח, המדינה כבעלת בתי חולים, שירותי בריאות כללית כבעלת בתי חולים ובתי החולים הציבוריים, הגבלים עסקיים 5001341 (2009).

תחום הטלפוניה

87. תחום הטלפוניה מורכב מטלפוניה נייחת (שוק המפ"א - מפעיל פנים ארצי) ומטלפוניה נידת (שוק הרט"ן - רדיו טלפון ניד). הממונה על הגבלים עסקיים עמדה על כך, לא אחת, כי מדובר בשווקים ריכוזיים, באחד שולט מונופול מוכרז¹⁸ והשני הינו שוק אוליגופולי.¹⁹
88. כפי שזוהר להלן, מעמדה של בזק כמונופולין בשוק המפ"א והמאפיינים האוליגופולים המובהקים של שוק הרט"ן, הקיימים באופן היסטורי ולאורך זמן, לא מנעו מהממונה להעניק פטור מאישור הסדר כובל להסדרים בין מתחרים בשוק מפ"א ובשוק הרט"ן.
89. כך למשל, נאותה הממונה ליתן פטור מאישור הסדר כובל להסכם שעניינו הקמת מודיעין אחוד, בין מפעילי רשת טלפוניה נייחת (מפ"א) וכלל החברות המחזיקות ברישיון להפעלת רשת טלפוניה נידת (רט"ן). המפעילים אומנם מצויים בשני שווקים: מפ"א ורט"ן, אולם בזק, שתפעיל את המודיעין האחוד ותחזיק את כל הנתונים בידה, פעילה בשני השווקים, בין בעצמה (כמפ"א) ובין באמצעות פלאפון תקשורת בע"מ (בעלת רישיון רט"ן), שהיא חברת בת בבעלות מלאה של בזק. הפטור האמור ניתן לתקופה של שלוש שנים, בכפוף לתנאים התנהגותיים שעניינם איסור על שימוש והעברת המידע שיועבר אל בזק שלא בקשר עם תפעולו ועדכונו של המודיעין האחוד.²⁰

סיכום ביניים

90. בית הדין והממונה על הגבלים עסקיים אישרו או פטרו, לאורך השנים, הסדרים כובלים שעניינם שיתופי פעולה בדמות מיזמים משותפים, בתחומים שנטען לגביהם שהם מאופיינים בריכוזיות גבוהה, ממועטי תחרות, אוליגופולים ובעלי היסטוריה אנטי-תחרותית.
91. זאת גם כאשר המדובר היה בשחקנים מרכזיים בתחום, בעלי נתח שוק מצרפי גבוהה מזה של הצדדים לבקשה שבענייננו, וגם כאשר המיזם הקים אינטרס פיננסי משותף לצדדים עצמם, ולהם בלבד.
92. יתרה מכך. ההסדרים שפורטו לעיל, בתחומים שונים, כאמור, הותנו בתנאים התנהגותיים בלבד, ואילו בענייננו, הממונה הצהירה כי בכוונתה להתנות את מתן הפטור בתנאי מבני שאין לו אח ורע ושמהווה ביטול דה-פקטו של ההסדר.

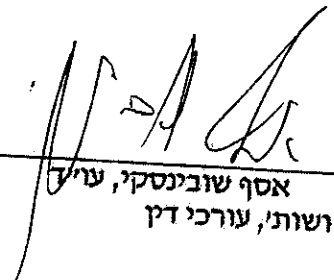
¹⁸ הממונה על הגבלים עסקיים קביעה לפי סעיף 43(א)(5) לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח - 1988 בדבר ניצול לרעה של מעמד בשוק: בזק החברה הישראלית לתקשורת בע"מ, הגבלים עסקיים 5000727, עמ' 25 (2007).

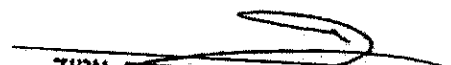
¹⁹ הממונה על הגבלים עסקיים החליטה לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח - 1988 בדבר מתן פטור מאישור הסדר כובל להסדר בין: סלקום ישראל בע"מ, פרטנר תקשורת בע"מ, פלאפון תקשורת בע"מ ו- LECG LTD., הגבלים עסקיים 5000601 (2007).

²⁰ הממונה על הגבלים עסקיים החליטה לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח - 1988 בדבר מתן פטור מאישור הסדר כובל להסדר בין: בזק החברה הישראלית לתקשורת בע"מ, הוט סלקום שותפות מוגבלת, פלאפון תקשורת בע"מ, סלקום ישראל, סלקום תקשורת קווית שותפות מוגבלת, פרטנר תקשורת בע"מ, פרטנר תקשורת נייחים שותפות מוגבלת, מירס תקשורת בע"מ, 012 סלקום וגלובל תקשורת שותפות מוגבלת, הגבלים עסקיים 5001336 (2008).

סיכומם של דברים

93. דומה שמהעובדות שפורטו לעיל עולה בבירור, שעיקרו של ההסדר אינו בהפחתת התחרות בענף כלשהו אלא בניסיון להתייעל לצורך הפחתת הוצאות והגברת כושר התחרות מול המתחרה הגדול בענף – חברת פזג, הנהנית מיתרון תחרותי בשל שליטתה בבית זיקוק אשדוד.
94. משכך, ברי, כי לא זו בלבד שאין בהסדר כדי להפחית את התחרות בענפים הרלוונטיים אלא להיפך, ההסדר עתיד להגביר את היעילות בשוק פריקת הגפ"מ המיובא, להוזיל את עלויות היבוא, ולתבוא להפחתת עלויות בשווקים המשיקים – קרי בשוק שיווק הגפ"מ לצרכנים הסופיים.
95. אשר על כן, מתבקש בזאת בית הדין הנכבד לאשר את ההסדר שבין הצדדים.
96. לבקשה זו מצורפים תצהירים של מר אייל חנקין, משנה למנכ"ל חברת סופרגו ושל מר משה שפיצר, סמנכ"ל תפעול באמישראגז לתמיכה בעובדות המפורטות בה.

אסף שובינסקי, ע"ד
ניב זקצח, ע"ד
הגשטוק - זקלר ושות', עורכי דין

תמיר הרשמן-קדם, ע"ד
מישר, בכר, חן, וול, אוריון,
עורכי דין

תל אביב, היום: י' ניסן תש"ע
25 מרץ 2010

3-1017104

ת צ ה י ר

- אני הח"מ אייל חנקין, נושא ת.ז. מס' 024604332, לאחר שהוזהרתי כי עלי לומר את האמת וכי אהיה צפוי לכל העונשים הקבועים בחוק אם לא אעשה כן, מצהיר בזאת בכתב כדלקמן:
1. אני מכהן כמשנה למנכ"ל חברת סופרגז חברה ישראלית להפצת גז בע"מ ("סופרגז") ועושה תצהירי זה בתמיכה לבקשת סופרגז ואח' לאישור הסדר כובל של בית הדין להגבלים עסקיים.
  2. ביום 28.11.58 חתמו סופרגז והחברה האמריקאית ישראלית לגז בע"מ ("אמישראגז") על הסכם להקמת חברת אפיקי גז בע"מ ("אפיקי גז"), במטרה להקים במשותף צינור להולכת גז"מ ממעגן הדייג שבנמל הקישון שבחיפה למתקני האחסון של חברות הגז הנמצאים בסמוך לנמל, ובהמשך - למתקני בתי זיקוק לנפט בע"מ ("בז"ן"). מטרת הצינור הייתה מתן אפשרות פריקה ישירה של גז מאניות למיכלי האחסון. החברה הוקמה ביום 30 במרץ 1959. תצלום ההסכם להקמת חברת "אפיקי גז" מיום 28.11.1958 מצורף כנספח א'.
  3. תצלום תקנון החברה מיום 30 במרץ 1959 מצורף כנספח ב'.
  4. לאחר הקמת הצינור, ובמהלך שנות השישים ותחילת שנות השבעים, צינור גז"מ זה ("הצינור הישן") שימש להזרמת גז"מ ממיכליות שעגנו בנמל הקישון למתקנים שונים באזור נמל חיפה, לרבות למתקני האחסון של סופרגז ואמישראגז.
  5. עם חלוף השנים הוקם בנמל חיפה מסוף כימיקלים חדש, מחוץ למעגן הדייג ("מסוף הכימיקלים החדש") והופסקה עגינת מיכליות גז"מ במעגן הדייג. יצוין, כי תשתית הצינור של אפיקי גז אינה עוברת במסוף הכימיקלים החדש שבנמל חיפה.
  6. במשך שנים לא יובא גז למדינת ישראל. בחורף 1996, החלו חברות הגז לייבא לראשונה, אחרי שנים רבות, גז"מ, דרך נמל חיפה, תוך שהן מוליכות את הגז"מ ממסוף הכימיקלים החדש, באמצעות הצינור היחיד המחובר ישירות למעגן - צינור להולכת מתאנול (מתיל אלכוהול) הנמצא בבעלות דור כימיקלים בע"מ ("דור כימיקלים"). מחצרי דור כימיקלים הוזרם הגז באמצעות צינור אחר, שייעודו המקורי הוא החזרת חומר מסוג רפינט ממתקני דור כימיקלים לבתי הזיקוק לנפט בחיפה, לבז"ן ומשם לחברות הגז.
  7. חברת דור - אלון טכנולוגיות גז בע"מ ("דור גז") היא החברה היחידה, שקיבלה בעבר, מהמוסדות המוסמכים בעיריית חיפה, אישור זמני להובלת גז"מ באמצעות הצינור האמור הנמצא בבעלות דור כימיקלים. על מנת שתברות הגז האחרות יוכלו לייבא גז דרך נמל חיפה הן היו חייבות להתקשר עם דור גז, דור כימיקלים ובז"ן, אשר לכל אחת מהן שליטה בחלק אחר של תוואי ההולכה האמור.
  7. יבוא גז"מ והולכתו דרך התשתית הנמצאת בבעלות דור כימיקלים סבלה מחוסר יעילות: ראשית, הצינורות הללו (שנועדו להולכת חומרים אחרים) זיהמו את הגז וגרמו לו שלא

לעמוד בתקן הישראלי; שנית, לא ניתן היה להזרים ברציפות את הגפ"מ בצינורות, בשל הצורך להזרים במקביל רפינט.

8. חוסר יעילות זה הביא להגדלה ניכרת בעלויות: ראשית, כמויות משמעותיות של גז נפסלו לשימוש בשל זיהומן ושנית, עלויות פריקת מיכליות הגז היו גדולות באופן משמעותי, בשל העובדה שהמיכליות נדרשות לעגון זמן רב יותר בנמל, לצורך פריקתן.

9. מטעמים אלה, הופסק יבוא הגפ"מ באמצעות תשתית דור כימיקלים וכיום, כלל הגפ"מ המיובא למדינת ישראל נפרק בנמל קצא"א באשקלון ומועבר באמצעות משאיות כביש לאזור הצפון, למתקני האחסון של חברות הגז. המדובר בחוסר יעילות משווע ובסכנה בטיחותית של הובלת אלפי טונות של גז דליק בכבישי ישראל, תוך נטילת סיכון מיותר.

10. בהקשר זה אציין, כי קצא"א הינה בעלת מונופולין מוחלט בפריקת גפ"מ מיובא למדינת ישראל, בשים לב לעובדה שקצא"א מחזיקה במתקן הפריקה הפעיל היחיד בישראל. משכך, ענף זה נשלט באופן בלעדי על-ידי קצא"א. קצא"א היא אף חברה בעלת מבנה בעלות מיוחד המוביל לכך, שהיא נשלטת על-ידי הנהלתה. כתוצאה מכך, רווחיה אינם מחולקים לבעלי המניות בה, דבר המחזק עוד יותר את כוחה.

11. עוד אציין, כי היקף יבוא הגפ"מ למדינת ישראל נמצא במגמת עליה וזו המגמה הצפויה בשנים הקרובות. כמות הגפ"מ המיובא עומדת כיום על כשליש מהייצור המקומי של גפ"מ.

12. מטעמי יעילות, בטיחות וחסכון בעלויות החליטה חברת אפיקי גז, כבר בסוף שנות התשעים, להקים צינור להולכת גפ"מ באורך של 1.5 ק"מ, אשר יקשר בין מסוף הכימיקלים החדש שבנמל חיפה לבין צומת מעגן הדייג, שם עובר הצינור הישן. כלומר, הצינור שהקמתו תוכננה, עתיד לאפשר חיבור ישיר בין מסוף הכימיקלים החדש לבין מתקני האחסון של סופרגז ואמישראל, בהשקעה נמוכה, בשל קיומו של הצינור הישן.

13. כך, באמצעות הזרמת הגז בצינור, ממסוף הכימיקלים החדש, ישירות למתקני האחסון של חברות הגז, יתייעל הליך יבוא הגפ"מ והוצאות היבוא תקטנה באופן משמעותי. בנוסף, על פי תחשיבים שנערכו, הזרמת הגז בצינור העתידי תצמצם באופן משמעותי את עלויות הזרמת הגז ממסוף הכימיקלים, בהשוואה לתעריפים שסופרגז ואמישראל נדרשות לשלם בגין יבוא הגפ"מ באמצעות מתקני קצא"א.

14. בשנת 1997, בשל הגדלת היקפי יבוא הגפ"מ לישראל, יזמה אפיקי גז הליכים לקבלת היתרים להנחת תוואי הצינור החדש. במסגרת זו, באה אפיקי גז בדברים עם עיריית חיפה, לצורך קבלת היתר בנייה והגשה בקשה למתן היתר בניה לצורך הנחת הצינור. ביום 23.3.1999 נדחתה בקשת אפיקי גז על ידי הוועדה המקומית לתכנון ולבניה, מנימוקים בטיחותיים וסביבתיים.

15. לאור הדברים, הזמינה חברת אפיקי גז סקר סיכונים סביבתיים מחברה הולנדית מוכרת בשם TNO ("TNO"). בסקר שהוכן על-ידיה, קבעה TNO כי הקמת הצינור אינה מגדילה את הסיכונים הסביבתיים באזור. הסקר הוגש למהנדס העיר חיפה במהלך שנת 1999.

16. במהלך השנים 2000 – 2001 גיבש מהנדס העיר חיפה (דאז) מדיניות, ולפיה יוקם קו אחד בלבד להולכת גפ"מ ממסוף הכימיקלים: מדיניות זו מצאה ביטוייה במסמך שכותרתו "תנאים למתן אישור קבוע להפעלת מערך פריקה לגפ"מ במסוף הכימיקלים נמל חיפה".

17. מסמך זה גובש ונחתם על ידי כלל רשויות המדינה אשר קשורות להסדרת הקמת צגרת הולכת גז: מינהל הדלק שבמשרד התשתיות (על ידי מנהל המינהל באותה עת, מר ערמוני), עיריית חיפה (על ידי מהנדס העיר דאז), איגוד ערים לאיכות סביבה חיפה, איגוד ערים לשירותי כבאות חיפה והמשרד להגנת הסביבה (על ידי מנהל מחוז חיפה במשרד, מר ראובן). תצלום מסמך התנאים למתן אישור קבוע להפעלת מערך פריקה לגפ"מ מצורף כנספח ג'.

18. ביום 8.7.02, על פי דרישות מהנדס העיר חיפה וכתנאי למתן היתר להשלמת הקמתו של צינור הגז, הגישה אפיקי גז התחייבות בכתב, כדלקמן:

2. "קו זה יבנה בהתאם לתנאים שנקבעו ב'אמנה' אשר נחתמה ע"י מנהל הדלק שבמשרד התשתיות, עיריית חיפה, איגוד ערים לאיכות סביבה חיפה, איגוד ערים לשירותי כבאות והמשרד לאיכות הסביבה מחוז חיפה הנקראת: 'תנאים למתן אישור קבוע להפעלת מערך פריקה לגפ"מ במסוף הכימיקלים נמל חיפה'.

קו זה יעמוד בסטנדרטים הדרושים ויבנה על בסיס המסקנות של סקר הסיכונים שיערך על פי הדרישות של איגוד ערים לאיכות סביבה והמשרד לאיכות הסביבה.

בהתאם לדרישתכם קו זה ישרת את כל חברות הגז אשר יחפצו בכך, בהתאם לתנאים מסחריים כפי שיוסוכמו בין החברות."

בתחתית המכתב התחייבה אפיקי גז כדלקמן:

"התחייבות

אנו חברת אפיקי גז בע"מ, מתחייבים לאפשר לכל חברת גז אשר תבקש זאת, להשתמש בשירותי הקו שנקים ובתנאים שיהיו מקובלים על חברת אפיקי גז בע"מ ולחברה שתבקש להיעזר בקו.

אנו מבקשים את אישור הוועדה המייעצת לעניין חומרים מסוכנים ולקידום הפרויקט והקמת הקו הנ"ל."

העתק כתב ההתחייבות מיום 8.7.2002 מצורף כנספח ד'.

19. במשך השנים שחלפו, לא חלה התקדמות באישורי הרשויות. לאחרונה חודשו הליכי הרישוי, והצדדים מעריכים כי בתקופה הקרובה יינתן הרישיון להשלמת הקמתו של צינור הולכת הגז. משכך, מבקשת אפיקי גז להסדיר את פעילותה אף במישור דיני ההגבלים העסקיים.

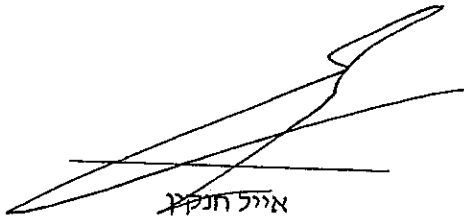
20. הבעלות באפיקי גז לא השתנתה בשנים שחלפו ממועד הקמת החברה: הון המניות של החברה נמצא בבעלות סופרגו ואמישראגו בחלקים שווים. הון המניות מורכב מ-50,000 מניות רגילות מסוג "A" ו-50,000 מניות רגילות מסוג "B". אמישראגו מחזיקה בכל המניות הרגילות מסוג A וסופרגו מחזיקה בכל המניות הרגילות מסוג B. תקנון החברה קובע כי לא יהיו הבדלים בזכויות הצמודות לסוגי המניות השונים.

21. על פי מסמכי החברה ניתן למנות בין שניים לשישה דירקטורים בחברה. בפועל קיימים בחברה 4 דירקטורים. מטעם סופרגו מונו לחברה שני נושאי תפקידים שאינם קשורים לתחום השיווק והמכירות – מר חגי מילר (סמנכ"ל הכספים בחברה) ומר אייל חנקין (המשנה למנכ"ל). מטעם אמישראגו מונו מר מיכאל פרדיס (דירקטור באמישראגו) ומר דבי גיורג (סמנכ"ל לענייני חברה). עוד יצוין, כי נקבעו לנושאי התפקידים בסופרגו ואמישראגו כללי התנהגות בקשריהם עם הדירקטורים מטעם החברה האחרת בחברת אפיקי גז.
22. סיכומם של דברים, כיום, לא קיימת צנרת ייעודית המאפשרת פריקת גפ"מ בנמל חיפה והזרמתו למתקני האחסון של חברות הגז הממוקמים מרחק קצר משם. יחד עם זאת, על פי החלטת הרשויות הסטטוטוריות שבחיפה, לא יינתן אישור להקמתו של יותר מצינור אחד להזרמת גז ועל-כן, צינור זה יוקם בכפוף למתן התחייבות כי תינתן גישה חופשית לצינור למי שיבקש לעשות בו שימוש.
23. ביום 21.1.08 פנתה חברת סופרגו לממונה על הגבלים עסקיים. על מנת לקבל חוות דעתה המקדמית בשאלה האם הבעלות המשותפת באפיקי גז מהווה הסדר כובל.
24. על-פי תשובת הממונה על הגבלים עסקיים מיום 2.4.08, המדובר בהסדר כובל המחייב אישור בית הדין להגבלים עסקיים או קבלת פטור מהממונה על הגבלים עסקיים.
25. לפיכך, ביום 27.7.08 הגישו הצדדים להסדר בקשה לקבלת פטור מאישור בית-הדין.
26. עד למועד זה, טרם התקבלה כל תשובה מהממונה בבקשת הפטור.
27. אציין, כי היקף הפעילות המשותף לצדדים במסגרת אפיקי גז הינו זניח בהשוואה לפעילותם של הצדדים בתחומי התחרות ביניהם – ענף שיווק הגפ"מ. זירת הפעילות המרכזית של שתי החברות היא באספקת גז. סופרגו ואמישראגו מחזיקות בנתח שוק כולל של כ- 40% משוק שיווק הגפ"מ.
28. האינטרס הכלכלי של הצדדים באפיקי גז איננו אינטרס מהותי, ודאי לא ביחס להיקף הפעילות בתחום השיווק:
- [die side]
- 28.1. היקף ההשקעה בהקמת הצינור עשוי לעמוד על : ממחזור מכירות הגפ"מ של סופרגו ואמישראגו.
- 28.2. היקף ההכנסות שצפוי להניב הצינור הוא שולי וזניח בהשוואה להכנסות החברות משיווק גפ"מ: הצינור עשוי להניב הכנסות משני מקורות: המקור האחד, מחיסכון בהוצאות היבוא של סופרגו ואמישראגו; המקור השני, ממכירת שירותי פריקה לחברות גז אחרות. צינור הפריקה החדש יתחרה באפשרות הפריקה היחידה בישראל, הקיימת בנמל קצא"א באשקלון (אשר בסמוך אליו נמצא בית זיקוק אשדוד אשר נשלט על ידי המתחרה המרכזית בענף שיווק הגפ"מ – חברת פזגו). מכאן, שאם בכלל יימכרו שירותי פריקה (שכן המתחרים אינם זקוקים להם בהכרח) מחירי המכירה יהיו תחרותיים ומכל מקום בטלים בשישים בהשוואה להכנסות סופרגו ואמישראגו משיווק גפ"מ.

29. בנוסף לכך, בחברת אפיקי גז קיימים מנגנונים אשר יבטיחו הסרת חשש מהעברת מידע בין חברי דירקטוריון החברה. כללים אלה נוגעים הן לשיבות הנהלת אפיקי גז והן לפעילות העתידה בה, קובעים את אופן הפעילות המשותפת לצדדים, את זהות נושאי המשרה באפיקי גז ואת אופן קיום ישיבות ההנהלה והנושאים.
- העתק הוראות הפעילות בחברת אפיקי גז מצורף כנספת ה'.
30. הקמת צינור הפריקה החדש תקדם את היעילות בשוק יבוא הגפ"מ, דבר אשר עשוי להוביל להוזלת מחירי הגפ"מ לציבור, וזאת ממספר טעמים מרכזיים.
31. **האחד**, צינור הגפ"מ שיוקם, יאפשר ייבוא של גפ"מ מנמל חיפה, דבר שאינו אפשרי כיום, לאור השבתת צינור ההולכה של דור כימיקלים.
32. **השני**, פריקת גז בנמל חיפה נהנית מיתרונות רבים, בין היתר בשל העובדה כי פריקת גפ"מ בנמל בחיפה, אשר הינו נמל סגור, אפשרית גם בימי החורף הסוערים, זאת לעומת נמל אשקלון, אשר הינו נמל פתוח, ופריקת אוניות בחורף אינה אפשרית בו. ייבוא גז מנמל חיפה ישפר את זמינות ורציפות יבוא הגפ"מ, שכן נמל חיפה אינו מושפע משינויים במזג האוויר. יצוין, כי בחודשי החורף, כמחצית מסך הגפ"מ המשווק בישראל הינו גפ"מ מיובא, ועל כן, ייעול ייבוא הגפ"מ הינו בעל השפעה ניכרת על שוק זה.
33. **השלישי**, הצינור החדש יפתח את הסיכונים הבטיחותיים שבהובלת מאות טונות של גז במיכליות מדרום הארץ לצפונה, סיכונים עליהם עמד גם מבקר המדינה, כמפורט לעיל.
34. **הרביעי**, קצא"א הינה בעלת מונופולין מוחלט, השולטת באופן בלעדי על שוק פריקת הגפ"מ המיובא במדינת ישראל ומשכך – על עלויות פריקת הגפ"מ בנמל אשקלון. הפעלת הצינור על-ידי אפיקי גז תאפשר הקמת חלופה למתקן הפריקה של קצא"א, תעודד תחרות בענף זה ותוביל לירידת עלויות פריקת הגפ"מ המיובא לישראל.
35. **החמישי**, קיים שיקול בטחוני בייבוא גפ"מ מנמל חיפה. מתקני קצא"א מצויים בפאתיה הדרומיים של אשקלון, בסמיכות לרצועת עזה. מתקנים אלה חשופים לירי רקטות מרצועת עזה ומהווים מטרה לארגוני הטרור המבקשים לפגוע באתרים אסטרטגיים. המיכליות העוגנות בנמל אשדוד, אשר עמוסות במאות טונות של גפ"מ, חשופות אף הן לירי מרצועת עזה, דבר המהווה סיכון בטחוני מהותי. סיכון זה גדל מקום בו האוניות העוגנות בנמל אשקלון אינן פורקות את הגפ"מ בשל אילוצי מזג אוויר ושוהות בהמתנה בים הפתוח. נמל חיפה, לעומת זאת, אינו מצוי בסיכון תמידי ומיידי של ירי רקטות, כפי שמצוי נמל אשקלון ומכל מקום, עגינת המיכליות בנמל חיפה אינה תלויה במזג אוויר זה או אחר, ועל כן, פריקתן תיעשה בזמן קצר בהרבה מזמן הפריקה בנמל אשקלון.
36. **השישי**, בשל העובדה שפריקת המיכליות בנמל אשקלון תלויה במזג האוויר, במצב הים וגובה הגלים, הרי שכל שינוי במזג האוויר מונע את אפשרות פריקת המיכליות. במקרה שכזה, ממתנה המיכלית בים הפתוח עד להיווצרות תנאים שיאפשרו פריקת המיכלית, וזאת, תוך השתת הוצאות כבדות על יבואניות הגפ"מ, בשל האיחור בפריקת המיכלית. "דמי שיהוי" אלה עשויים להגיע לסכומים של מאות אלפי שקלים בשנה, ואף מעבר לכך. מתן

אפשרות לפריקת מיכליות גפ"מ בנמל חיפה תביא לחיסכון בדמי השיהוי, שבסופו של יום, מושתים על הצרכנים הסופיים.

37. זהו שמי, זו חתימתי והאמור לעיל אמת.

איל חנקין

אישור

אני הח"מ, עו"ד איל כהן, מאשר בזאת, כי ביום 23.3.2010 הופיע בפני מר אייל חנקין, המוכר לי באופן אישי, ואחרי שהזהרתיו כי עליו להצהיר את האמת וכי יהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק אם לא יעשה כן, אישר את נכונות הצהרתו לעיל וחתם עליה בפני.

מיטל כהן-מרקו

סגנית-דין
מ. רשיון 43394

עו"ד

1-1017104

ת צ ה י ר

אני הח"מ משה שפיצר, נושא ת.ז. מס' 055680110, לאחר שהוזהרתי כי עלי לומר את האמת וכי אהיה צפוי לכל העונשים הקבועים בחוק אם לא אעשה כן, מצהיר בזאת בכתב כדלקמן:

1. אני מכהן כסמנכ"ל פיתוח עסקי בחברה האמריקאית ישראלית לגז בע"מ ("אמישראל") ועושה תצהיר זה בתמיכה לבקשת סופרגו ואח' לאישור הסדר כובל של בית הדין להגבלים עסקיים.

2. ביום 28.11.58 חתמו סופרגו חברה ישראלית להפצת גז בע"מ ("סופרגו") ואמישראל על הסכם להקמת חברת אפיקי גז בע"מ ("אפיקי גז"), במטרה להקים במשותף צינור להולכת גז"מ ממעגן הדיג שבנמל הקישון שבחיפה למתקני האחסון של חברות הגז הנמצאים בסמוך לנמל, ובחמשך - למתקני בתי זיקוק לנפט בע"מ ("בז"י"). מטרת הצינור הייתה מתן אפשרות פריקה ישירה של גז מאניות למיכלי האחסון. החברה הוקמה ביום 30 במרץ 1959. תצלום ההסכם להקמת חברת "אפיקי גז" מיום 28.11.1958 מצורף כנספת א'.

תצלום תקנון החברה מיום 30 במרץ 1959 מצורף כנספת ב'.

3. לאחר הקמת הצינור, ובמהלך שנות השישים ותחילת שנות השבעים, צינור גז"מ זה ("הצינור הישן") שימש להזרמת גז"מ ממיכליות שעגנו בנמל הקישון למתקנים שונים באזור נמל חיפה, לרבות למתקני האחסון של סופרגו ואמישראל.

4. עם חלוף השנים הוקם בנמל חיפה מסוף כימיקלים חדש, מחוץ למעגן הדיג ("מסוף הכימיקלים החדש") והופסקה עגינת מיכליות גז"מ במעגן הדיג. יצוין, כי תשתית הצינור של אפיקי גז אינה עוברת במסוף הכימיקלים החדש שבנמל חיפה.

5. במשך שנים לא יובא גז למדינת ישראל. בחודף 1996, החלו חברות הגז לייבא לראשונה, אחרי שנים רבות, גז"מ, דרך נמל חיפה, תוך שחן מוליכות את הגז"מ ממסוף הכימיקלים החדש, באמצעות הצינור היחיד המחובר ישירות למעגן - צינור להולכת מתאנול (מתיל אלכוהול) הנמצא בבעלות דור כימיקלים בע"מ ("דור כימיקלים"). מחצרי דור כימיקלים הוזרם הגז באמצעות צינור אחר, שיעודו המקורי הוא החזרת חומר מסוג רפנט ממתקני דור כימיקלים לבתי הזיקוק לנפט בחיפה, לבז"י ומשם לחברות הגז.

6. חברת דור - אלון טכנולוגיות גז בע"מ ("דור גז") היא החברה היחידה, שקיבלה בעבר, מהמוסדות המוסמכים בעיריית חיפה, אישור זמני להובלת גז"מ באמצעות הצינור האמור הנמצא בבעלות דור כימיקלים. על מנת שחברות הגז האחרות יוכלו לייבא גז דרך נמל חיפה הן היו חייבות להתקשר עם דור גז, דור כימיקלים ובז"י, אשר לכל אחת מהן שליטה בחלק אחר של תוואי ההולכה האמור.

7. יבוא גז"מ והולכתו דרך התשתית הנמצאת בבעלות דור כימיקלים סבלה מחוסר יעילות: ראשית, הצינורות הללו (שנועדו להולכת חומרים אחרים) זיהמו את הגז וגרמו לו שלא

- לעמוד בתקן הישראלי; שנית, לא ניתן היה להזרים ברציפות את הגפ"מ בצינורות, בשל הצורך להזרים במקביל רפינט.
8. חוסר יעילות זה הביא להגדלה ניכרת בעלויות: ראשית, כמויות משמעותיות של גז נפסלו לשימוש בשל זיהומן ושנית, עלויות פריקת מיכלות הגז היו גדולות באופן משמעותי, בשל העובדה שהמיכליות נדרשות לעגון זמן רב יותר בנמל, לצורך פריקתן.
9. מטעמים אלה, הופסק יבוא הגפ"מ באמצעות תשתית דור כימיקלים וכיום, כלל הגפ"מ המיובא למדינת ישראל נפרק בנמל קצא"א באשקלון ומועבר באמצעות משאיות כביש לאזור הצפון, למתקני האחסון של חברות הגז. המדובר בחוסר יעילות משווע ובסכנה בטיחותית של הובלת אלפי טונות של גז דליק בכבישי ישראל, תוך נטילת סיכון מיותר.
10. בהקשר זה אציין, כי קצא"א הינה בעלת מונופולין מוחלט בפריקת גפ"מ מיובא למדינת ישראל, בשים לב לעובדה שקצא"א מתזיקה במתקן הפריקה הפעיל היחיד בישראל. משכך, עתה זה נשלט באופן בלעדי על-ידי קצא"א. קצא"א היא אף חברה בעלת מבנה בעלות מיוחד המוביל לכך, שהיא נשלטת על-ידי הנהלתה. כתוצאה מכך, רווחיה אינם מחולקים לבעלי המניות בה, דבר המתזק עוד יותר את כוחה.
11. עוד אציין, כי היקף יבוא הגפ"מ למדינת ישראל נמצא במגמת עליה וזו המגמה הצפויה בשנים הקרובות. כמות הגפ"מ המיובא עומדת כיום על כשליש מהייצור המקומי של גפ"מ.
12. מטעמי יעילות, בטיחות וחיסכון בעלויות החליטה חברת אפיקי גז, כבר בסוף שנות התשעים, להקים צינור להולכת גפ"מ באורך של 1.5 ק"מ, אשר יקשר בין מסוף הכימיקלים החדש שבנמל חיפה לבין צומת מעגן הדיג, שם עובר הצינור הישן. כלומר, הצינור שהקמתו תוכננה, עתיד לאפשר חיבור ישיר בין מסוף הכימיקלים החדש לבין מתקני האחסון של סופרגז ואמישראל, בהשקעה נמוכה, בשל קיומו של הצינור הישן.
13. כך, באמצעות הזרמת הגז בצינור, ממסוף הכימיקלים החדש, ישירות למתקני האחסון של חברות הגז, יתייעל הליך יבוא הגפ"מ והוצאות היבוא תקטנה באופן משמעותי. בנוסף, על פי תחשיבים שנערכו, הזרמת הגז בצינור העתידי תצמצם באופן משמעותי את עלויות הזרמת הגז ממסוף הכימיקלים, בהשוואה לתעריפים שסופרגז ואמישראל נדרשות לשלם בגין יבוא הגפ"מ באמצעות מתקני קצא"א.
14. בשנת 1997, בשל הגדלת היקפי יבוא הגפ"מ לישראל, יזמה אפיקי גז הליכים לקבלת היתרים להנחת תוואי הצינור החדש. במסגרת זו, באה אפיקי גז בדברים עם עיריית חיפה, לצורך קבלת היתר בנייה והגשה בקשה למתן היתר בניה לצורך הנחת הצינור. ביום 23.3.1999 נדחתה בקשת אפיקי גז על ידי הוועדה המקומית לתכנון ולבניה מנימוקים בטיחותיים וסביבתיים.
15. לאור הדברים, הזמנה חברת אפיקי גז סקר סיכונים סביבתיים מחברה הולנדית מוכרת בשם TNO ("TNO"). בסקר שהוכן על-ידיה, קבעה TNO כי הקמת הצינור אינה מגדילה את הסיכונים הסביבתיים באזור. הסקר הוגש למהנדס העיר חיפה במהלך שנת 1997.

16. במהלך השנים 2000 – 2001 ניבש מהנדס העיר חיפה (דאז) מדיניות, ולפיה יוקם קו אחד בלבד להולכת גפ"מ ממסוף הכימיקלים: מדיניות זו מצאה ביטוייה במסמך שכותרתו "יתנאים למתן אישור קבוע להפעלת מערך פריקה לגפ"מ במסוף הכימיקלים נמל חיפה".
17. מסמך זה נובש ונחתם על ידי כלל רשויות המדינה אשר קשורות להסדרת הקמת צנרת הולכת גז: מינהל הדלק שבמשרד התשתיות (על ידי מנהל המינהל באותה עת, מר ערמוני), עיריית חיפה (על ידי מהנדס העיר דאז), איגוד ערים לאיכות סביבה חיפה, איגוד ערים לשירותי כבאות חיפה והמשרד להגנת הסביבה (על ידי מנהל מחוז חיפה במשרד, מר ראובן). תצלום מסמך התנאים למתן אישור קבוע להפעלת מערך פריקה לגפ"מ מצורף כנספח ג'.
18. ביום 8.7.02, על פי דרישות מהנדס העיר חיפה וכתנאי למתן היתר להשלמת הקמתו של צינור הגז, הגישה אפיקי גז התחייבות בכתב, כדלקמן:

2" קו זה יבנה בהתאם לתנאים שנקבעו ב"אמנה" אשר נחתמה ע"י מנהל הדלק שבמשרד התשתיות, עיריית חיפה, איגוד ערים לאיכות סביבה חיפה, איגוד ערים לשירותי כבאות והמשרד לאיכות הסביבה מחוז חיפה הנקראת: "יתנאים למתן אישור קבוע להפעלת מערך פריקה לגפ"מ במסוף הכימיקלים נמל חיפה".

קו זה יעמוד בסטנדרטים הדרושים ויבנה על בסיס המסקנות של סקר הסיכונים שיערך על פי הדרישות של איגוד ערים לאיכות סביבה והמשרד לאיכות הסביבה.

בהתאם לדרישתכם קו זה ישרת את כל חברות הגז אשר יחפצו בכך. בהתאם לתנאים מסחריים כפי שיוכחו בין החברות."

בתחתית המכתב התחייבה אפיקי גז כדלקמן:

"התחייבות

אנו חברת אפיקי גז בע"מ, מתחייבים לאפשר לכל חברת גז אשר תבקש זאת, להשתמש בשירותי הקו שנקים ובתנאים שיהיו מקובלים על חברת אפיקי גז בע"מ ולחברה שתבקש להיעזר בקו.

אנו מבקשים את אישור הוועדה המייעצת לעניין חומרים מסוכנים ולקידום הפרויקט והקמת הקו הנ"ל."

העתק כתב ההתחייבות מיום 8.7.2002 מצורף כנספח ד'.

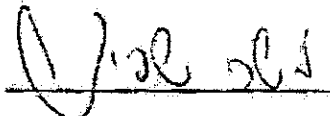
19. במשך השנים שחלפו, לא חלה התקדמות באישורי הרשויות. לאחרונה חודשו הליכי הרשוי, והצדדים מעריכים כי בתקופה הקרובה יינתן הרישיון להשלמת הקמתו של צינור הולכת הגז. משכך, מבקשת אפיקי גז להסדיר את פעילותה אף במישור דיני החגבלים העסקיים.
20. הבעלות באפיקי גז לא השתנתה בשנים שחלפו ממועד הקמת החברה: הון המניות של החברה נמצא בבעלות סופרגו ואמישראגו בחלקים שווים. הון המניות מורכב מ-50,000 מניות רגילות מסוג "A" ו-50,000 מניות רגילות מסוג "B". אמישראגו מחזיקה בכל המניות הרגילות מסוג A וסופרגו מחזיקה בכל המניות הרגילות מסוג B. תקנון החברה קובע כי לא יהיו הבדלים בזכויות הצמודות לסוגי המניות השונים.

21. על פי מסמכי החברה ניתן למנות בין שניים לשישה דירקטורים בחברה. בפועל קיימים בחברה 4 דירקטורים. מטעם סופרגו מונה לחברה שני נושאי תפקידים ואינם קשורים לתחום השיווק והמכירות - מר תני מילר (סמנכ"ל הכספים בחברה) ומר אייל חנקין (המשנה לסמנכ"ל). מטעם אמישראל מונה מר מיכאל פרדיס (דירקטור באמישראל) ומר דבי גיורג (סמנכ"ל לענייני חברה). עוד יצוין, כי נקבעו לנושאי התפקידים בסופרגו ואמישראל כללי התנהגות בקשריהם עם הדירקטורים מטעם החברה האחרת בחברת אפיקי גז.
22. סיכומם של דברים, כיום, לא קיימת צורת ייעודית המאפשרת פריקת גפ"מ בגמל היפה וחזרתו למתקני תאחסון של חברות הגז הממוקמים מרתק קצר משם. יחד עם זאת, על פי החלטת הרשויות הסטטוטוריות שבחיפה, לא יינתן אישור להקמתו של יותר מצינור אחד להזרמת גז ועל-כן, צינור זה יוקם בכפוף למתן התחייבות כי תינתן גישה חופשית לצינור למי שיבקש לעשות בו שימוש.
23. ביום 21.1.08 פנתה חברת סופרגו לממונה על הגבלים עסקיים על מנת לקבל חוות דעתה המקדמית בשאלה האם הבעלות המשותפת באפיקי גז מהווה הסדר כובל.
24. על-פי תשובת הממונה על הגבלים עסקיים מיום 2.4.08, המדובר בהסדר כובל המחייב אישור בית הדין להגבלים עסקיים או קבלת פטור מהממונה על הגבלים עסקיים.
25. לפיכך, בחם 27.7.08 הגישו הצדדים להסדר בקשה לקבלת פטור מאישור בית-הדין.
26. עד למועד זה, טרם התקבלה כל תשובה מהממונה בבקשת הפטור.
27. אציין, כי היקף הפעילות המשותף לצדדים במסגרת אפיקי גז הינו זניח בהשוואה לפעילותם של הצדדים בתחומי התחרות ביניהם - ענף שיווק הגפ"מ. זירת הפעילות המרכזית של שתי החברות היא באספקת גז. סופרגו ואמישראל מחזיקות בנתח שוק כולל של כ- 40% משוק שיווק הגפ"מ.
28. האינטרס הכלכלי של הצדדים באפיקי גז איננו אינטרס מהותי, ודאי לא ביחס להיקף הפעילות בתחום השיווק:
[182-10]
28.1. היקף ההשקעה בהקמת הצינור עשוי לעמוד על ~~מחזור מכירות~~ מחזור מכירות הגפ"מ של סופרגו ואמישראל.
- 28.2. היקף ההכנסות שצפוי להניב הצינור הוא שולי וזניח בהשוואה להכנסות החברות משיווק גפ"מ: הצינור עשוי להניב הכנסות משני מקורות: המקור האחד, מהיסכון בהוצאות היבוא של סופרגו ואמישראל; המקור השני, ממכירת שירותי פריקה לחברות גז אחרות. צינור הפריקה החדש יתחרה באפשרות הפריקה היחידה בישראל, הקיימת בגמל קצא"א באשקלון (אשר בסמוך אליו נמצא בית זיקוק אשדוד אשר נשלט על ידי המתחרה המרכזית בענף שיווק הגפ"מ - חברת פוגו). מכאן, שאם בכלל יימכרו שירותי פריקה (שכן המתחרים אינם זקוקים להם בהכרח) מחירי המכירה יהיו תחרותיים ומכל מקום בטלים בשישים בהשוואה להכנסות סופרגו ואמישראל משיווק גפ"מ.

29. בנוסף לכך, בחברת אפיקי גז קיימים מנגנונים אשר לביטוחו הסרת חשש מהעברת מידע בין חברי דירקטוריון החברה. כללים אלה נוגעים הן לשיבות הנחלת אפיקי גז והן לפעילות העתידה בה, קובעים את אופן הפעילות המשותפת לצדדים, את זהות נושאי המשרה באפיקי גז ואת אופן קיום ישיבות ההסדרה והנושאים.
- העתק הוראות הפעילות בחברת אפיקי גז מצורף כנספח ח'.
30. הקמת צינור הפריקה החדש תקדם את הפעילות בשוק יבוא הגז, דבר אשר עשוי לחזק להחזקת מחירי הגז לציוור, וזאת ממספר טעמים מרכזיים.
31. האחד, צינור הגז שיוקם, יאפשר יבוא של גז מנמל חיפה, דבר שאינו אפשרי כיום, לאור השבת צינור התולכה של דור כימיקלים.
32. השני, פריקת גז בנמל חיפה תהיה מיתרונות רבים, בין היתר בשל העובדה כי פריקת גז בנמל בחיפה, אשר הינו נמל סגור, אפשרית גם בימי החורף הסוערים, זאת לעומת נמל אשקלון, אשר הינו נמל פתוח, ופריקת אוניות בחורף אינה אפשרית בו. יבוא גז בנמל חיפה ישפר את זמינות ורציפות יבוא הגז, שכן נמל חיפה אינו מושפע משינויים במזג האוויר. יצוין, כי בחודשי החורף, כמחצית מסך הגז המשווק בישראל הינו גז יבוא, ועל כן, יתועל יבוא הגז הינו בעל השפעה ניכרת על שוק זה.
33. השלישי, הצינור החדש יפחית את הסיכונים הביטחוניים שבחובלת מאות טונות של גז במיכליות מדרום הארץ לצפונה, סיכונים עליהם עמד גם מבקר המדינה, כמפורט לעיל.
34. הרביעי, קצא"א הנה בעלת מונופולין מוחלט, השולטת באופן בלעדי על שוק פריקת הגז המיובא במדינת ישראל ומשכך - על עלויות פריקת הגז בנמל אשקלון. הפעלת הצינור על-דיו אפיקי גז תאפשר הקמת חלופה למתקן הפריקה של קצא"א, תעודד תחרות בענף זה ותוביל לירידת עלויות פריקת הגז המיובא לישראל.
35. החמישי, קיים שיקול בטחוני ביבוא גז מנמל חיפה. מתקני קצא"א מצויים בפאתיה הדרומיים של אשקלון, בסמיכות לרצועת עזה. מתקנים אלה חשופים לירי רקטות מרצועת עזה ומהווים מטרה לארגוני הטרור המבקשים לפגוע באתרים אסטרטגיים. המיכליות העוגנות בנמל אשדוד, אשר עמוסות במאות טונות של גז, חשופות אף הן לירי מרצועת עזה, דבר המהווה סיכון בטחוני מהותי. סיכון זה גדל מקום בו האוניות העוגנות בנמל אשקלון אינן פורקות את הגז בשל אילוצי מזג אוויר ושהות בהמתנה בים הפתוח. נמל חיפה, לעומת זאת, אינו מצוי בסיכון תמידי ומידי של ירי רקטות, כפי שמצוי נמל אשקלון ומכל מקום, עגינת המיכליות בנמל חיפה אינה תלויה במזג אוויר זה או אחר, ועל כן, פריקתן תיעשה בזמן קצר בהרבה מזמן הפריקה בנמל אשקלון.
36. השישי, בשל העובדה שפריקת המיכליות בנמל אשקלון תלויה במזג האוויר, במצב הים וגובה הגלים, הרי שכל שינוי במזג האוויר מונע את אפשרות פריקת המיכליות. במקרה שכזה, ממתנה המיכליות בים הפתוח עד להיווצרות תנאים שיאפשרו פריקת המיכליות, וזאת, תוך השתתפות הוצאות כבדות על יבואניות הגז, בשל האיחור בפריקת המיכליות. ידמי שיהיו אלה עשויים להגיע לסכומים של מאות אלפי שקלים בשנה, ואף מעבר לכך. מזה

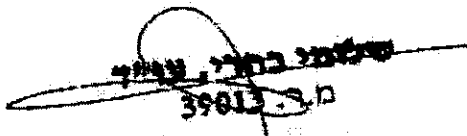
אפשרות לפרקת מיכליות גפ"מ בנמל חיפה תביא לחיסכון בדמי השיהוי, שבסופו של יום, מושגים על הצרכנים הסופיים.

37. זהו שמי, זו חתימתי והאמור לעיל אמת.

משה שפיצר

אישור

אני הח"מ, ע"ד שלומי בחרי מ.ר. 39013 מאשר בזאת, כי כיום 17.3.10 הופיע בפני מר משה שפיצר, המוכר לי באופן אישי, ואחרי שהוזהרתי כי עליו להצהיר את האמת וכי יהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק אם לא יעשה כן, אישר את נכונות הצהרתו לעיל וחתם עליה בפני.

שלומי בחרי, ע"ד
מ.ר. 39013
שלומי בחרי, ע"ד

2-10171104

ד. מ. ש ל ו ס ב ר נ

ע ו ר כ י י ד י נ

ד. מ. ש ל ו ס ב ר נ
ע. א פ ר ת

הסמך למברקים:
מלשלוס חראביב
מלפון 3998

שרדות רומשילד 25 תל-אביב

1 בדצמבר 1958

מספר 161-7

ביד
לידי מר הסל.

לכבוד
סופרגז בע"מ,
כ. א. נ.

א. נ. .

הנדון: מפעל הקישון - הסכם עם אמישראלגז.

רצ"ב העתק מקור ההסכם מבויל כחוק.

הנני מעביר היום העתק מבויל אף לעו"ד רוטנשטרייך.

בברכה,

ע. אפרת, עו"ד.

העתק: לאמישראלגז.

Made the 28 day of NOVEMBER 1958

BETWEEN

AMERICAN ISRAELI GAS CORPORATION LIMITED (hereinafter - "Amisragas"); of the one part -- and

SUPERGAS - ISRAEL GAS DISTRIBUTION COMPANY LIMITED (hereinafter - "Supergas"); of the other part.

WHEREAS Amisragas is constructing and laying through Haifa Harbour to the Kishon Port a Pipeline comprising two lines of Pipe - one, being in part the property of the Consolidated Refineries Ltd., to be taken on hire and completed by Amisragas, and the other, to be constructed and laid, as also anchorages, Dock facilities, buoys and other improvements (hereinafter collectively called - "the Pipeline" for the conveyance of Liquid Petroleum Gas to and from the Storage and Filling Plant of Amisragas in the Haifa Bay area; and

WHEREAS Supergas is interested that the said Pipeline shall also serve for the conveyance of Liquid Petroleum Gas to and from the storage and Filling Plant of Supergas now in the course of construction in the said Haifa Bay area; and

WHEREAS the parties have estimated the cost of the Pipeline to be in the vicinity of IL. 200,000.- to say IL. 250,000.- ; and

WHEREAS the parties have decided to be equal partners in the venture of the Pipeline, to proceed with the construction thereof and to form a company with limited liability in which they shall each have an equal shareholding, for the purpose of acquiring title to the Pipeline and of operating it - all as will more fully appear hereafter:

NOW THEREFORE THESE PRESENTS WITNESS:-

1. Supergas declares itself to be acquainted and satisfied with the particulars, plans and specifications for the Pipeline and the construction thereof and all materials to be used in connection therewith, as also with all rights including rights of way, and other matters incidental to or connected with the proposed Pipeline and accordingly waive all reliefs (options and exception) to which they may be entitled under the law.

AMERICAN ISRAELI GAS CORPORATION LTD.

SUPERGAS
ISRAEL GAS DISTRIBUTION CO. LTD.

2. The parties will as soon as is reasonably possible incorporate a company with limited liability for the following purposes:

- (a) To acquire all the right, title and interest of Amisragas and/or Supergas in the said Pipeline; and
- (b) For the purpose of operating and maintaining the said Pipeline.

3. The Articles of Association of the Company shall be drafted by the attorneys of both parties hereto and shall inter alia contain the following provisions:

- (a) For the creation of "A" and "B" shares in equal numbers and having equal rights, each party to subscribe a like number of shares on formation, Amisragas "A" and Supergas "B" or vice versa.
- (b) For the appointment of an equal number of Directors by holders of each class of shares.
- (c) For the nomination by the Directors chosen by the "A" Shareholders of a Managing Director from amongst their number and for the nomination by the Directors chosen by the "B" Shareholders of a Managing Director from amongst their numbers, the said Managing Directors acting together having all the powers of the Board.
- (d) For rights of pre-emption to existing shareholders in respect to the issue of new shares and in regard to the transmission of shares.
- (e) For the adjudication by an Arbitrator or Adjudicator of all disputes arising in the Company between the holders of the "A" and "B" shares or between their Directors (including a deadlock or failure of quorum) with powers to make any order interim or final and pass any Resolution except a Special Resolution.
- (f) For such other provisions as the attorneys of both parties may consider necessary or advisable, or failing agreement between them, as the Arbitrator referred to in Clause 12 hereof may direct.

4. Supergas will on the signing of this Agreement become a one half partner in the venture of the Pipeline and in all rights, obligations and risks connected therewith and shall on the signature hereof - pay to Amisragas the sum of IL. 45,000.- (Forty Five Thousand Israel Pounds) being an estimated one half share of the disbursements of Amisragas to date in connection with the Pipeline.

Within 7 days from date, Amisragas shall produce to Supergas accounts and vouchers showing the actual expenses of Amisragas in support of its claim that an amount of approximately IL. 90,000.- has been expended by it to date. The payment of the aforesaid IL. 45,000.- shall be adjusted either by increase of the amount to be paid to Amisragas by Supergas, or, by refund by Amisragas to Supergas of any overpayment, always so as to arrive at an exact one half cost to each party of expense to date.

SUPERGAS

Notwithstanding the above, if the parties by mutual agreement decide that part or the whole of their outgoings shall constitute a loan to the Company, then their outgoings shall be a loan, all on the footing of complete equality, repayment of such loan to be by joint demand by both parties and in equal shares.

9. The parties undertake to each other and will cause their undertakings to remain effective also in favour of the Company, to make all financial contributions necessary to complete, own, and maintain the Pipeline in good order and repair, operate and render its service and always do so in equal shares and at the same time.

10. The parties each undertake to contract with the Company and cause the Company to contract with each of them, their successors and assigns, such contracts each to contain the following provisions:-

(a) The Company shall at all times receive Liquid Petroleum Gas for conveyance to the Filling and Storage Plant of Amisragas, or Supergas, as the case may be, and shall, if so, required by either of the parties, receive Liquid Petroleum Gas from the said Plants for conveyance to vessels, and shall perform and render all services incidental thereto.

(b) In consideration of the performance by the Company of its undertakings aforesaid in sub-clause (a) hereof, each party shall pay to the company annually an exact one half share of an amount equal to the following:

i. The total cost of maintaining the Pipeline in good order and repair and operating it including the sum of depreciation taken at the maximum rate allowable for the payment of Income Tax, and all other outgoings including interest, if any, payable on loans, and

ii. a sum sufficient to pay to the parties an amount of ten percent on their capital investments in the Company.

The Provision of this sub-clause is in addition to, and not in derogation of, the obligations of the parties under Clause 9 hereof.

(c) Such other provisions as the parties may agree, or failing agreement between them as the Arbitrator referred to in Clause 12 hereof may determine.

11. The parties shall cause the Company to assume all rights and obligations in this Agreement either expressly or by implication to be enjoyed or suffered by the Company and to adopt this Agreement accordingly.

12. Any dispute arising between Amisragas and Supergas or between their respective representatives appointed from time to time, under this Agreement or in pursuance thereof, or in regard to the interpretation thereof, or any matter arising out of or in connection with this Agreement, shall be referred to Daniel Rekanati, Director of

decision or interim decision shall be final and binding. THE EXPRESSION
D. REKANATI SHALL INCLUDE ANY OTHER PERSON APPOINTED BY HIM TO ACT AS ARBITRATOR
BETWEEN THE PARTIES.

The provisions of this clause shall be deemed to be a submission to Arbitration.

13. Notarial Notice in event of breach is waived.

14. All costs of this Agreement and of forming the Company shall be shared equally between the parties.

IN WITNESS WHEREOF THE PARTIES HAVE HEREUNTO SET THEIR
HANDS on the day and year first aforewritten.

AMERICAN ISRAELI GAS CORPORATION LTD.

Amistagas

SUPERGAS
ISRAEL GAS DISTRIBUTION Comp. Ltd.

Supergas.

(Clause 5)

ה ת ח י ב ו י ת .

2,250.- . . . . . "סולל בונה" לפי הסכם .

2,000.- . . . . . הגדלת קוטר דולפינים כ- .

200.- . . . . . רכבת ישראל .

332.- . . . . . עבודות צבוריות .

בדיקות ריתוך - מהנדס רושמן +
חכירה ציוד בדיקה.

הוצאות תכנון מעגן דולפינים וכו'
ע"י מנהל נמל.

פקוח בניית מעגן וכו' ע"י מנהלת נמל.

"אמישאבד" - ניו-יורק -

"דרייקסאון" -

מהנדס מנצ' יקובסקי -

מהנדס עוזר למנצ' יקובסקי
לתקופת הבניה.

הצעת הסכם בתי זיקוק -
דרשו 1275 £ חכירה שנתיים.

בטוח -

אגף מקרקעין - דמי שכירות.

AMERICAN ISRAELI GAS CORPORATION LTD.

"SUPERGAS"
ISRAEL GAS DISTRIBUTION Comp. Ltd.

Abraham Kol. [Signature]

[Signature]

1. THE COMPANY WILL NOT INDEMNIFY THE INSURED FOR:

- (A) LIABILITY ARISING FROM BODILY INJURY SUSTAINED BY ANY EMPLOYEE BEING IN THE IMMEDIATE SERVICE AND RECEIVING HIS WAGES FROM THE NAMED INSURED ARISING OUT OF AND IN THE COURSE OF HIS EMPLOYMENT IN THE BUSINESS OF THE INSURED PROVIDED THIS LIABILITY IS COVERABLE UNDER THE EMPLOYER'S LIABILITY POLICY OF THE NAMED INSURED.
- (B) LIABILITY ARISING FROM LOSS OF OR DAMAGE TO PROPERTY BELONGING TO OR IN THE CUSTODY OR CONTROL OF THE INSURED OR ANY EMPLOYEE OTHER THAN PERSONAL EFFECTS (INCLUDING VEHICLES) OF DIRECTORS, VISITORS OR EMPLOYEES. IT IS HEREBY NOTED AND AGREED THAT THE INSURED SHALL BEAR THE FIRST \$500.- FOR ANY CLAIM OR SERIES OF CLAIMS CONSEQUENT ON ONE SOURCE OR ORIGINAL CAUSE IN RESPECT OF VEHICLES.
- (C) THE ASSUMPTION OF LIABILITY IN ANY CONTRACT OR AGREEMENT WHETHER WRITTEN VERBAL OR IMPLIED UNLESS SUCH LIABILITY WOULD HAVE ATTACHED IN THE ABSENCE OF ANY SUCH CONTRACT OR AGREEMENT. HOWEVER THIS EXCEPTION DOES NOT APPLY TO THE INSURED LIABILITY ASSUMED IN A CONTRACT OR AGREEMENT WHICH IS AN "INSURED CONTRACT".
- (D) LIABILITY ARISING FROM THE OWNERSHIP POSSESSION OR USE OF ANY AIRCRAFT, HOVERCRAFT, DRILLING PLATFORM OR RIG OR WATERCRAFT BUT THIS EXCEPTION SHALL NOT APPLY TO PRODUCTS LIABILITY AND SHALL NOT RELATE TO ANY LIABILITY DIRECTLY OR INDIRECTLY CAUSED BY LOADING AND UNLOADING AND/OR TRANSPORTATION AND CARRIAGE OF THE INSURED'S GOODS.
- (E) A. LIABILITY WHICH IS COMPULSORY INSURABLE UNDER LEGISLATION GOVERNING THE USE OF VEHICLES.
B. LIABILITY IN RESPECT OF PROPERTY DAMAGE ARISING FROM USE OF MECHANICAL PROPELLED VEHICLES TO THE EXTENT THAT SUCH LIABILITY IS MORE SPECIFICALLY INSURED UNDER ANY OTHER VEHICLE POLICY IN THE NAME OF INSURED.

IT IS HEREBY NOTED AND AGREED THAT IN THE EVENT OF A SPECIFIC OTHER POLICY BEING IN FORCE THIS POLICY SHALL INDEMNIFY THE INSURED IN EXCESS OF SUCH SPECIFIC INSURANCE.

20272 10A

M E M O R A N D U M

and

ARTICLES OF ASSOCIATION

of

G A S L I N E S L I M I T E D

No. 20272 10A

Registered the 30th day of March
1959.

J. Rotenstreich,

D. M. Schlosberg.

COMPANY LIMITED BY SHARES

MEMORANDUM OF ASSOCIATION

of

GAS LINES LIMITED

1. The name of the Company is:

In English: GAS LINES LIMITED

In Hebrew : אפיקי גז בערבות מוגבלת

2. The objects for which the Company is established are:

- (a) To establish and carry on the business of carriers of gas in bulk through pipe-lines, including storage and handling thereof, loading same on, and discharging from, tankers, trains, tank-cars and other means of conveyance.
- (b) To acquire, build, establish, maintain, manage, turn to account and operate a pipe-line for the carrying of gas in bulk from the gas storage installation at the Haifa Oil Area to the Kishon port and vice versa, such pipe-line to consist of two lines of pipe for the conveying of gas, including a jetty for the anchorage of vessels at the Kishon port, mooring facilities, dolphins, pipes branching off, connected with, or added to, such pipe-line, pumping and conveying stations, pumps, tanks, facilities and installations for the conveying of gas through such gas pipes, and facilities and installations for the loading of gas into tankers and discharging same therefrom (hereinafter referred to as "the Undertaking").
- (c) To develop, enlarge, utilize and operate the undertaking for the establishment and carrying on of the business of carriers of gas in bulk through pipes, loading, discharging, storing and general treatment of same.
- (d) To acquire, build, establish, maintain, manage, turn to account and operate, either as auxilliary to or independent of the undertaking, any pumping stations, loading and discharging installations and facilities for gas, petroleum and petroleum products, tank farms and terminals, gas tanks, petroleum tanks and water tanks, workshops, stores, bridges, boats, barges, railways, waggons, telephers, roads, telephone and telegraph cables -whether on ground, under ground or under water, submarine conveying pipes, marine carriage lines, electric lines, electric installations and power

(m) To develop and turn to account any land acquired by or in which the Company is interested, in particular by laying out and preparing the same for building purposes by means of town-planning schemes or otherwise, constructing, altering, pulling down, decorating, maintaining, furnishing, fitting up and improving buildings, and by planting, paving, draining, cultivating, letting on building lease or building agreement and entering into contracts and arrangements of all kinds with builders, lessors, tenants and others, in so far as such things as aforesaid are required and/or desirable for the enlargement and/or working of the undertaking.

- (n) To construct, acquire, maintain, operate and manage tankers, tanker-cars, lorries, omnibusses, motorcars and vehicles of every description for the purpose of enlargement and/or working of the undertaking.
- (o) For the purpose of promoting the objects of the Company, to purchase or otherwise acquire and to sell, exchange, surrender, lease, mortgage, charge, convert, turn to account, dispose of, and deal with property and rights of all kinds, including the property and rights of the Company, and in particular lands, mortgages, debentures, produce, concessions, options, contracts, patents, annuities, licences, stocks, shares, bonds, policies, book debts, business concerns, undertakings, and claims, rights of priority, and choses in action of all kinds.
- (p) To lend money to such persons or companies and on such terms as may seem expedient, and in particular to customers and others having dealings with the Company, and to guarantee the performance of contracts by such persons or companies.
- (q) To sink wells and shafts, and to acquire, make, build, erect, lay down and maintain water-lines, water-works, reservoirs, channels, filterbeds, main and other pipes and appliances, and to execute and do all such other works and things as are necessary and/or convenient for obtaining, storing, selling, supplying, measuring and distributing water for the operation of the undertaking or as may otherwise be useful for the working of the Company.
- (r) To form, create, promote, constitute, organise, subsidise, assist and aid in promoting companies, syndicates, co-operative societies or partnerships of all kinds for the purpose of acquiring or operating any property or liability of this Company or of directly or indirectly advancing the said objects or for any other purpose which the Company may think expedient.
- (s) To appoint any person, body or company to act on behalf of this Company and/or as its representative in the doing of any acts which this Company is authorised to do for the promotion of its objects.
- (t) To buy, sell, manufacture, repair, alter and exchange, hire, let on hire, export, and deal in all kinds of articles and things which may be required and/or desirable for the promotion of the objects of the Company.

- (u) To carry on any business whether manufacturing or otherwise that may seem to the Company capable of being conveniently carried on in connection with the promotion of the objects of the Company or calculated, within the frame of the objects of the Company, directly or indirectly to enhance the value of or render profitable any of the Company's property or rights.
- (v) To acquire and undertake the whole or any part of the business, property and liabilities of any person or company carrying on any business which the Company is authorised to carry on, or possessed of property suitable for the purposes of this Company.
- (w) To enter into partnership or into any other arrangement for sharing profits, union of interest, cooperation, joint adventure, reciprocal concession, or otherwise, with any person or company carrying on or engaged in, or about to carry on or engage in, any business or transaction which this Company is authorised to carry on or engage in, or any business or transaction capable of being conducted so as directly or indirectly to benefit this Company, and to lend money, to guarantee the contracts of, or otherwise assist, any such person or company, and to take or otherwise acquire shares and securities of any such company and to sell, hold, reissue, with or without guarantee, such shares or securities, or otherwise deal with the same.
- (x) To take, or otherwise acquire, and hold shares in any other company having objects altogether or in part similar to those of this Company, or carrying on any business capable of being conducted so as directly or indirectly to benefit this Company.
- (y) To enter into any arrangements with any government or authority (supreme, municipal, local or otherwise), that may seem conducive to the Company's objects, or any of them, and to obtain from any such government or authority any right, priority or concession which the Company may think it desirable to obtain, and to carry out, exercise and comply with any such arrangement, right, priority or concession.
- (z) To acquire, construct, maintain, do and manage any buildings or works necessary or convenient for the purposes of the Company.
- (aa) To invest and deal with the monies of the Company not immediately required in such manner as may from time to time be determined by the Company.
- (bb) To borrow or raise or secure the payment of money in such manner as the Company shall think fit, and in particular by the giving of guarantees, issue of debentures, or debenture stock, perpetual or otherwise, charged upon all or any of the Company's property (both present and future) including its uncalled capital, and to purchase, redeem or pay off any such securities.
- (cc) To remunerate any person or company for services rendered or to be rendered in placing, or assisting in placing, or guaranteeing the placing, of any of the shares in the Company's capital or any debentures, debenture stock or other securities of the Company, or in or about the formation or promotion of the Company or the conduct of its business.

- (dd) To draw, make, accept, endorse, discount, execute and issue promissory notes, bills of exchange, bills of lading, warrants, debentures, and other negotiable or transferable instruments.
- (ee) To undertake and execute any trusts the undertaking of which may seem desirable, and either gratuitously or otherwise.
- (ff) To sell or dispose of the undertaking of the Company or any part thereof for such consideration as the Company may think fit, and in particular for shares, debentures, or securities of any other company having objects altogether or in part similar to those of this Company.
- (gg) To do all or any of the things which the Company is authorised to do for the attainment of the above objects in any part of the world as principals, agents, contractors, trustees or otherwise, and either alone or in conjunction with others.
- (hh) To do all or any of such things and exercise all or any of such powers as are enumerated in the Second Schedule to the Companies Ordinance.
- (ii) To do all such other things as are incidental or conducive to the attainment of the above objects.
- (jj) It is hereby declared that the word "Company" in this clause shall be deemed to include any partnership or other body of persons, whether incorporated or not incorporated and whether domiciled in Israel or elsewhere, and the intention is that the objects specified in each paragraph of this clause shall, except where otherwise expressed in such paragraph, be independent main objects, and shall in no wise be limited or restricted by reference to or inference from the terms of any other paragraph or the name of the Company.

3. The liability of the Members is limited.

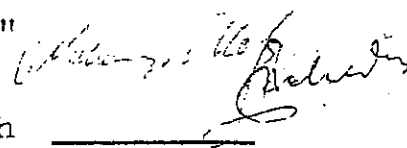
4. The Share Capital of the Company is IL. 100,000.- divided into 50,000 "A" Ordinary Shares of IL. 1.- each, and 50,000 "B" Ordinary Shares of IL. 1.- each.

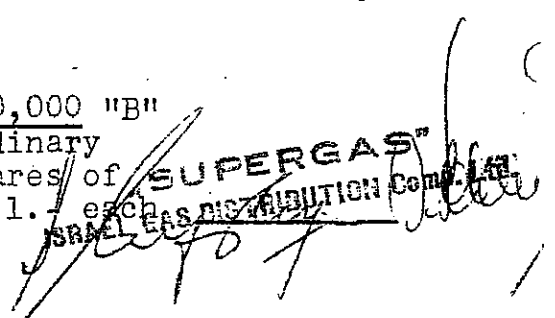
The shares in the capital of the Company for the time being, whether original or increased, may be divided into several classes with any preferential, special, qualified, restricted or deferred rights, privileges or conditions attached thereto, but so that such rights, privileges or conditions shall not be modified or abrogated except with such sanction as is provided by the Articles of Association of the Company

for the time being.

WE, the several persons whose names and addresses are subscribed, are desirous of being formed into a company, in pursuance of this Memorandum of Association and we respectively agree to take the number of shares in the capital of the Company set opposite our respective names.

N a m e	Address and Description of Subscriber.	Number of Shares taken by each subscriber.	Signature.
---------	--	--	------------

The American - Israeli Gas Corporation Limited.	A Company Limited by Shares of 34, Achad Ha'am Street, Tel-Aviv.	50,000 "A" Ordinary Shares of IL.1.- each	
---	--	---	---

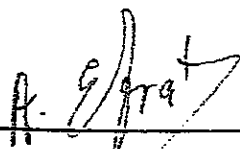
"Supergas" Israel Gas Distribution Company Limited.	A Company Limited by Shares of 6, Ahuzath Bayit Street, Tel-Aviv.	50,000 "B" Ordinary Shares of IL.1.- each	
---	---	---	---

Total Shares taken ...100,000
=====

DATED, this 15th day of February 1959.

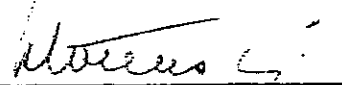
WITNESS to the above signatures:

To the Signature of the American-Israeli Gas Corporation Limited

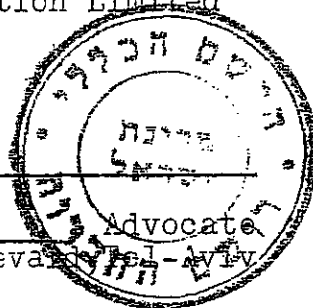

A. Efrat, Advocate
25, Rothschild Boulevard, Tel-Aviv

To the Signature of "Supergas" Israel Distribution Company Limited

J. Rotenstreich, Advocate
2, Har-Sinai Street, Tel-Aviv

THE COMPANIES ORDINANCE

COMPANY LIMITED BY SHARES

A R T I C L E S   O F   A S S O C I A T I O N

of

GAS LINES LIMITED

1. The regulations in Table "A" in the first schedule to the Companies Ordinance shall not apply to the Company.

2. In these Articles, if not inconsistent with the subject or context, the words standing in the first column of the table next hereinafter contained shall bear the meanings set opposite to them respectively in the second column thereof.

Words	Meanings.
The Ordinance.....	The Companies Ordinance, (Chapter 22) and every statutory modification or re-enactment thereof for the time being in force.
These Articles.....	These Articles of Association as originally framed or as from time to time altered by Special Resolution.
Office.....	The registered office for the time being of the Company.
Seal.....	The common seal of the Company.
Dividend.....	Dividend and/or bonus.
Paid up.....	Paid up and/or credited as paid up.
In Writing.....	Written, or produced by any substitute for writing, or partly one and partly another.

Words importing the singular number include the plural, and vice versa.

Words importing the masculine gender include the feminine gender.

And the expression "Secretary" shall (subject to the provisions of the Ordinance) include an assistant or deputy Secretary, and any person appointed by the Directors to perform any of the duties of the Secretary.

Save as aforesaid, any words or expressions defined in the Act shall, if not inconsistent with the subject or context, bear the same meaning in these Articles.

3. The Company is a private Company, and accordingly;
- (a) no invitation shall be issued to the public to subscribe for any shares or debentures or debenture stock of the Company;
  - (b) the number of the Members of the Company (exclusive of persons who are in the employment of the Company, and of persons who having been formerly in the employment of the Company where while in such employment and having continued after the determination of such employment to be Members of the Company) shall be limited to fifty, provided that, for the purposes of this provision, where two or more persons hold one or more shares in the Company jointly, they shall be treated as a single Member and;
  - (c) the right to transfer the shares of the Company shall be restricted in manner hereinafter appearing.

BUSINESS

4. Subject to the provisions of the Ordinance, the business of the Company may be commenced as soon after the incorporation of the Company as the Directors think fit.

5. Any branch or kind of business, which the Company is either expressly or by implication authorised to undertake, may be undertaken by the Directors, at such time or times as they may think fit, and further may be suffered by them to be in abeyance, whether such branch or kind of business may have been actually commenced or not, so long as the Directors may deem it expedient not to commence or proceed with the same.

CAPITAL

6. (a) The share capital of the Company is IL. ~~100,000.-~~ divided into ~~50,000~~ "A" Ordinary Shares of IL.1.- each, and ~~50,000~~ "B" Ordinary Shares of IL.1.- each.

(b) Save as may be otherwise provided for in these Articles, as they may be from time to time, there shall be no difference in the rights attached to the Ordinary Shares of each of the two above classes, nor shall the Board of Directors, unless by unanimous decision of all its members, in any respect grant any preference or more favourable terms to the Class "A" Ordinary Shares vis a vis the Class "B" Ordinary Shares or vice versa.

7. Without prejudice to any special right for the time being conferred on the holders of any shares or class of shares (which special rights shall not be varied or abrogated except with such consent or sanction as is provided by the next following Article) any share in the Company (whether forming part of the original capital or not) may be issued with such preferred, deferred or other special rights, or such restrictions, whether in regard to dividend, return of capital, voting or otherwise as the Company may from time to time by Ordinary Resolution determine; and any Preference Share may be issued on the terms that it is, or at the option of the Company is to be liable, to be redeemed subject to the provisions of the Ordinance on such terms and in such manner as the Company may determine.

8. Whenever the capital of the Company is divided into different classes of shares, the special rights attached to any class may be varied or abrogated either whilst the Company is a going concern or during or in contemplation of a winding up, with the consent in writing of the holders of three-fourths of the issued shares of the class, or with the sanction of an Extraordinary Resolution passed at a separate meeting of the holders of the shares of the class. To every such separate meeting all the provisions of these Articles relating to General Meetings of the Company or to the proceedings thereat shall, mutatis mutandis, apply except that the necessary quorum shall be two persons at least holding or representing by proxy one-third in nominal amount of the issued shares of the class (but so that if at any adjourned meeting of such holders a quorum as above defined is not present, those Members who are present in person or by proxy shall be a quorum) and that the holders of shares of the class shall, on a poll, have one vote in respect of every share of the class held by them respectively.

9. The special rights conferred upon the holders of any shares or class of shares issued with preferred or other special rights shall not (unless otherwise expressly provided by these Articles or by the conditions of issue of such shares) be deemed to be varied by the creation or issue of further shares ranking *pari passu* therewith or subsequent thereto.

SHARES

10. Subject to the provisions of Articles 51 and 142 the shares shall be at the disposal of the Directors, and they may (subject to the provisions of the Ordinance allot, grant options over, or otherwise dispose of them to such persons at such times and on such terms as they think proper, but so that no shares shall be issued at a discount, except in accordance with the provisions of the Ordinance.

11. In addition to all other powers of paying commissions, the Company may exercise the powers conferred by the Ordinance of applying its shares or capital monies in paying commissions to persons subscribing or procuring subscriptions for shares of the Company, or agreeing so to do, whether absolutely or conditionally: Provided that the rate per cent, or the amount of the commission paid or agreed to be paid shall be disclosed in the manner required by the Ordinance and shall not exceed 10 per cent. of the price at which the shares in respect whereof the commission is paid are issued or an amount equivalent thereto. The Company (or the Directors on behalf of the Company) may also, on any issue of shares, pay such brokerage as may be lawful.

12. No person shall be recognised by the Company as holding any share upon any trust, and the Company shall not be bound by or recognise any equitable contingent future or partial interest in any share, or any interest in any fractional part of a share, or (except only as by these Articles otherwise provided or as by law required) any other right in respect of any share, except an absolute right to the entirety thereof in the registered holder.

in the Register of Members shall be entitled without payment to one certificate for all his shares of each class, or upon payment of such sum, not exceeding 250 prutot for every certificate after the first, as the Directors shall from time to time determine, to several certificates, each for one or more of his shares. Every certificate shall be issued within two months after allotment or the lodgment with the Company of the transfer of the shares, not being a transfer which the Company is for any reason entitled to refuse to register and does not register, unless the conditions of issue of such shares otherwise provide, and shall be under the Seal, and bear the autographic signatures of one Director and the Secretary, and shall specify the number and class and distinguishing numbers (if any) of the shares to which it relates, and the amount paid up thereon but so that the Directors may by resolution determine, either generally or in any particular case that the signature of any Director may be affixed by some mechanical means to be specified in such resolution, provided that the use of such means is by such resolution restricted to certificates which have first been approved for sealing by the Auditors, Transfer Auditors or Bankers of the Company in writing.. The Company shall not be bound to register more than three persons as the joint holders of any share or shares (except in the case of executors or trustees of a deceased Member) and in the case of a share held jointly by several persons, the Company shall not be bound to issue more than one certificate therefor, and delivery of a certificate for a share to one of several joint holders shall be sufficient delivery to all. Where a Member transfers part of the shares comprised in his holding he shall be entitled to a certificate for the balance of his holding without charge.

14.. If a share certificate be defaced, worn out, lost or destroyed, it may be renewed on payment of such fee (if any) not exceeding 250 prutot, and on such terms (if any as to evidence and indemnify as the Directors think fit, and (in case of defacement or wearing out) on delivery up of the old certificate.

LIEN.

15. The Company shall have a first and paramount lien on every share (not being a fully paid share) for all moneys, whether presently payable or not, called or payable at a fixed time in respect of such share; and the Company shall also have a first and paramount lien on all shares (other than fully paid shares) standing registered in the name of a single Member for all the debts and liabilities of such Member or his estate to the Company, and that whether the same shall have been incurred before or after notice to the Company of any equitable or other interest in any person other than such Member and whether the period for the payment or discharge of the same shall have actually arrived or not, and notwithstanding that the same are joint debts or liabilities of such Member or his estate and any other person, whether a Member of the Company or not. The Company's lien (if any) on a share shall extend to all dividends or other moneys payable thereon or in respect thereof. The Directors may resolve that any share shall for some specified period be exempt from the provisions of this section.

lien, but no sale shall be made unless some sum in respect of which the lien exists is presently payable, nor until the expiration of fourteen days after a notice in writing, stating and demanding payment of the sum presently payable, and giving notice of intention to sell in default, shall have been given to the holder for the time being of the shares or the person entitled by reason of his death or bankruptcy to the shares.

17. The net proceeds of such sale, after payment of the costs of such sale, shall be applied in or towards payment or satisfaction of the debt or liability in respect whereof the lien exists, so far as the same is presently payable, and any residue shall (subject to a like lien for debts or liabilities not presently payable as existed upon the shares prior to the sale) be paid to the person entitled to the shares at the time of the sale. For giving effect to any such sale the Directors may authorise some person to transfer the shares sold to the purchaser thereof. The purchaser shall be registered as the holder of the shares so transferred and he shall not be bound to see to the application of the purchase money, nor shall his title to the shares be affected by any irregularity or invalidity in the proceedings in reference to the sale.

CALLS ON SHARES.

18. The Directors may, subject to the provisions of these Articles and to any conditions of allotment, from time to time make calls upon the Members in respect of any moneys unpaid on their shares (whether on account of the amount of the shares or by way of premium), provided that (except as otherwise fixed by the conditions of application or allotment) no call on any share shall exceed one-fourth of the nominal amount of the share or be payable at less than fourteen days from the date appointed for payment of the last preceding call, and each Member shall (subject to being given at least fourteen days' notice specifying the time or times and place of payment) pay to the Company at the time or times and place so specified the amount called on his shares. A call may be made payable by instalments. A call may be postponed and a call may be wholly or in part revoked as the Directors may determine.

19. A call shall be deemed to have been made at the time when the resolution of the Directors authorising the call was passed.

20. The joint holders of a share shall be jointly and severally liable to pay all calls in respect thereof.

21. If a sum called in respect of a share is not paid before or on the day appointed for payment thereof, the person from whom the sum is due shall pay interest on the sum from the day appointed for payment thereof to the time of actual payment at the rate of 10 per cent per annum or at such less rate as the Directors may agree to accept, but the Directors shall be at liberty to waive payment of such interest wholly or in part.

22. Any sum which by the terms of issue of a share becomes payable upon allotment or at any fixed date, whether on account of the amount of the share or by way of premium, shall be payable by the holder of the share at the time when the sum becomes payable.

on which, by the terms of issue, the same becomes payable, and in case of non-payment all the relevant provisions of these Articles as to payment of interest, forfeiture or otherwise, shall apply as if such sum had become payable by virtue of a call duly made and notified.

23. The Directors may make arrangements on the issue of shares for a difference between the holders in the amount of calls to be paid and in the times of payment.

24. The Directors may, if they think fit, receive from any Member willing to advance the same all or any part of the money unpaid upon the shares held by him beyond the sums actually called up thereon as a payment in advance of calls, and such payment in advance of calls shall extinguish, so far as the same shall extend, the liability upon the shares in respect of which it is advanced, and upon the money so received, or so much thereof as from time to time exceeds the amount of the calls then made upon the shares in respect of which it has been received, the Company may pay interest at such rate as the Member paying such sum and the Directors agree upon.

TRANSFER OF SHARES

25. All transfers of shares shall be effected by transfer in writing in the usual common form, but need not be under seal.

26. The instrument of transfer of a share shall be signed by or on behalf of both the transferor and transferee and the transferor shall be deemed to remain the holder of the share until the name of the transferee is entered on the Register of Members in respect thereof.

27. Except in the case of a transfer by a Member being a Company (or the Liquidator thereof) in pursuance of a reconstruction of that Company ~~the transfer of a share shall be effected by a transfer in writing in the usual common form, but need not be under seal.~~ ~~no share shall be transferred to any person who is not a Member so long as any Member is willing to purchase the same at the fair value, and any person proposing to transfer any share (hereinafter called "the proposed transferor") shall give notice in writing (hereinafter called "the transfer notice") to the Company that he desires to transfer the same. Every transfer notice shall specify the number and denoting numbers (if any) of the shares which the proposed transferor desires to transfer as also the terms and conditions of payment and shall constitute the Company the agent for the proposed transferor for the sale of such shares to any Member of the Company at the fair value. The transfer notice shall not be revocable except with the sanction of the Directors.~~

28. If the Company shall within 20 days after the service of the transfer notice find a Member willing to purchase any share comprised therein (hereinafter called "the purchasing member") and shall give notice thereof to the proposed transferor, he shall be bound, upon payment of the same, to transfer the share to the purchasing member.

purchasing member, who shall be bound to complete the purchase at the expiration of ~~three~~ months from the date of the transfer notice.

29. The Directors shall, with a view to finding a purchasing member, offer the shares to the holders of the shares of the same class in the capital of the Company (other than the proposed transferor) in proportion as nearly as may be to the number of shares of that class held by them respectively, and shall limit the time within which such offer if not accepted will be deemed to be declined. The Directors shall also notify every holder of shares of that class (other than the proposed transferor) that any such holder who desires to purchase shares in excess of his proportion, should in his reply state how many excess shares he desires to have, and shall also invite applications for the shares from all the Members of the Company who do not hold shares of that class, and if the holders of such shares of that class do not accept their proportions the unaccepted shares shall be used, first, for satisfying the claims in excess by Members holding shares of that class, and secondly, for satisfying, in such manner and in such proportions as the Directors shall in their absolute discretion think just and reasonable, the applications from Members of the Company who do not hold shares of that class. If any shares shall not be capable, without fractions, of being offered to the holders of the class of shares concerned in proportion to their existing holdings, the same shall be offered to such holders or some of them in such proportion or such manner as shall seem to the Directors in their absolute discretion just and reasonable.

30. The fair value of a share in respect of which a transfer notice is served upon the Company shall be such sum as the Auditor for the time being of the Company shall certify in writing to be in his opinion the fair value thereof, and in so certifying, the Auditor shall be considered to be acting as an expert and not as an arbitrator, and accordingly, the Arbitration Ordinance 1926, or any statutory modification or re-enactment thereof for the time being in force shall not apply: Provided that if the Company's Auditor shall deem it necessary to ascertain or determine the then value of any assets of the Company not having a readily ascertainable market value, such value shall be ascertained in such manner and by reference to such impartial experts as the Company's Auditor may at the time determine. In making such valuation the Company shall be regarded as a going concern, and goodwill shall be taken into account.

31. The purchase money of any shares to be purchased under Article 28 shall be the amount of the fair value thereof ascertained in accordance with Article 30. When the purchase money aforesaid shall have been paid, the proposed transferor shall forthwith upon the request of the purchasing member transfer the shares to the purchasing member, and in default, the proposed transferor shall be deemed to have appointed any one Director or the Secretary of the Company as his agent to execute a transfer or transfers of the shares to the purchasing member, and the legal title of the purchasing member shall thereby be completed.

32. If the Company shall not, at the expiration of 120 days after the service of the transfer notice, have found a purchaser or purchasers for all the shares comprised in such transfer notice, the proposed transferor shall at any time within 60 days afterwards, be at liberty, subject to Article 33, to sell and transfer to any person (hereinafter called "the proposed transferee") the shares comprised in such transfer notice for which the Company has been unable to find a purchaser, at their fair value ascertained in accordance with Article 30, and on the same terms and conditions of payment as specified in the transfer notice provided that the written consent of the Board of Directors to the proposed transferee has been given prior to execution of the transfer of the said shares, such consent not to be unreasonably withheld or delayed.

33. The Directors may refuse to register any transfer of a share -

- (a) Where the effect of such transfer would be to increase the number of Members of the Company beyond the number permitted by Article 3, or
- (b) Where the Company has a lien on the share, or
- (c) Where the written consent of the Board of Directors to the proposed transferee has not been given under Article 32, or
- (d) Where the transferor has not complied with the requirements of these Articles,

but where the requirements of these Articles and sub-articles (a), (b), (c) & (d) of this Article have been complied with, the Directors shall not be entitled to refuse to register the transfer.

34. The Directors may also decline to recognise any instrument of transfer unless

- (a) such fee not exceeding 500 prutot as the Directors may from time to time require is paid to the Company in respect thereof, and
- (b) an instrument of transfer is deposited at the Office or such other place as the Directors may appoint, accompanied by the Certificate of the Shares (if issued) to which it relates and such other evidence as the Directors may reasonably require, to show the right of the transferor to make the transfer, and
- (c) the instrument of transfer is in respect of only one class of shares.

35. If the Directors refuse to register a transfer of any shares, they shall within one month after the date on which the transfer was lodged with the Company, send to the transferee notice of the refusal.

36. The registration of transfers may be suspended at such times and for such periods as the Directors may from time to time determine, provided always that such registration shall not be suspended for more than 30 days in any year.

37. There shall be paid to the Company in respect of the registration of any Probate, Letters of Administration, Certificate of Marriage or Death, Power of Attorney or other documents relating to or affecting the title to any shares, such fee not exceeding 500 prutot as the Directors may from time to time require or prescribe.

38. All instruments of transfer which shall be registered shall be retained by the Company, but any instrument of transfer which the Directors may refuse to register shall (except in any case of fraud) be returned to the person depositing the same.

39. (a) The provisions of Article 25 to Article 38 hereof shall, mutatis mutandis, apply to any enforced sale or transfer of shares pursuant to the foreclosure, enforcement or execution of any mortgage, pledge, lien, attachment or other encumbrance on the shares or to the forfeiture thereof.
- (b) If a Member shall die or become bankrupt or become of unsound mind, or become wound-up or dissolved, his executors or administrators or the Trustee in Bankruptcy or the Receiver in Lunacy or the receiver or liquidator in winding-up or dissolution, as the case may be, shall be deemed, on the date on which the happening of such event comes to the notice of the Directors, to have given a transfer notice to the Company in accordance with Article 27 and the provisions contained in these Articles as to the sale of the shares, shall have effect accordingly.

TRANSMISSION OF SHARES.

40. The executors or administrators of a deceased Member (not being one of several joint holders), or, if there be no executors or administrators of such deceased Member, the persons entitled as heirs or legatees of such deceased Member to his shares (whether by operation of law or by will) shall be the only persons recognized by the Company as having any title to or interest in the shares registered in the name of such deceased Member, and in the case of the death of any one or more of the joint registered holders of any registered shares, the survivors shall be the only persons recognized by the Company as having any title to or interest in such shares.

41. The Company shall be entitled to recognize the receiver or liquidator of a Member in dissolution or in winding-up or the trustee in bankruptcy or the official receiver of a bankrupt Member as the only person having any title to or interest in the shares.

42. Any person becoming entitled to shares in consequence of the death of any Member, upon producing proper evidence of the grant of probate or letters of administration or such other evidence that he sustains the character in respect of which he proposes to act under this Article or of his title as the Directors may think sufficient, shall be registered as a Member in respect of such shares.

43. (a) The receiver or liquidator of a Member in dissolution or in winding-up or the trustee in bankruptcy or the official receiver of a bankrupt Member, upon producing proper evidence that he sustains the character in respect of which he proposes to act under this Article or of his title as the Directors may think sufficient may, with the consent of the Directors (which they shall not be under any obligation to give), be registered as a Member in respect of such shares.
- (b) A person becoming entitled to a share in consequence of the death or bankruptcy or winding-up or dissolution of a Member shall be entitled to receive and may give a discharge for all dividends and other moneys payable on or in respect of the share, but he shall not be entitled to receive notices of or to attend or vote at meetings of the Company.

FORFEITURE OF SHARES

44. If a Member fails to pay any call or instalment of a call on the day appointed for payment thereof, the Directors may at any time thereafter, during such time as any part of such call or instalment remains unpaid, serve a notice on him requiring payment of so much of the call or instalment as is unpaid, together with any interest which may have accrued.

45. The notice shall name a further day (not earlier than fourteen days from the date of service thereof) on or before which and the place where the payment required by the notice is to be made, and shall state that in the event of non-payment at or before the time and at the place appointed the shares on which the call was made will be liable to be forfeited.

46. If the requirements of any such notice as aforesaid are not complied with, any share in respect of which such notice has been given may at any time thereafter, before payment of all calls and interest due in respect thereof has been made, be forfeited by a resolution of the Directors to that effect, and such forfeiture shall include all dividends which shall have been declared on the forfeited shares and not actually paid before the forfeiture.

47. A forfeited share may be sold, re-allotted or otherwise disposed of, either to the person who was before forfeiture the holder thereof or entitled thereto, or to any other person, upon such terms and in such manner as the Directors shall think fit, and at any time before a sale, re-allotment or disposal the forfeiture may be cancelled on such terms as the Directors think fit. The Directors may, if necessary, authorise some person to transfer a forfeited share to any other person as aforesaid.

48. A Member whose shares have been forfeited shall cease to be a Member in respect of the forfeited shares, but shall notwithstanding the forfeiture remain liable to pay to the Company all moneys which at the date of forfeiture were presently payable by him to the Company in respect of the shares, with interest thereon at 10 per cent, per annum from the date of forfeiture until payment, and the Directors may enforce payment without any allowance for the value of the shares at the time of forfeiture.

49. A statutory declaration in writing that the declarant is a Director or the Secretary of the Company, and that a share has been duly forfeited on a date stated in the declaration, shall be conclusive evidence of the facts therein stated, and such declaration and the receipt of the Company for the consideration (if any) given for the share on the sale, re-allotment or disposal thereof together with the certificate for the same delivered to a purchaser or allottee thereof, shall (subject to the execution of a transfer if the same be so required) constitute a good title to the share, and the person to whom the share is sold, re-allotted or disposed of shall be registered as the holder of the share and shall not be bound to see to the application of the consideration (if any), nor shall his title to the share be affected by any irregularity or invalidity in the proceedings in reference to the forfeiture, sale, re-allotment or disposal of the share.

INCREASE OF CAPITAL

50. The Company may from time to time by Special Resolution increase its capital by such sum, to be divided into shares of such amounts, as the resolution shall prescribe: Provided however that unless otherwise directed by the Special Resolution by which the share capital is increased as aforesaid one half of such shares shall be "A" Ordinary Shares of IL.1.- each and the remainder shall be "B" Ordinary Shares of IL.1.- each.

51. Unless otherwise determined by the Company by Special Resolution, any original shares for the time being unissued and any new shares from time to time to be created, shall before they are issued, be offered to the Members in proportion as near as may be to the number of shares held by them at the time such offer is made, and, unless otherwise determined as aforesaid each and every issue of shares by the Company shall be of equal amounts of "A" Ordinary Shares and "B" Ordinary Shares and the "A" Ordinary Shares shall be offered in the proportion aforesaid to the Members holding "A" Ordinary Shares and the "B" Ordinary Shares in the proportion aforesaid to the Members holding "B" Ordinary Shares and such offer shall be made by notice specifying the number of shares to which a Member is entitled, and limiting a time (not being less than one month nor more than four) within which the offer, if not accepted, will be deemed to be declined and at the same time as such offer is made Members shall be notified that any of them desiring an allotment of shares in excess of their proportion shall notify the Company in their reply how many excess shares they desire to have; and after the expiration of the time limited for acceptance as aforesaid or on receipt of an intimation from the Member to whom such notice is given that he declines to accept the shares offered, the Directors shall use any shares thus available first in satisfying the claims in excess of Members holding shares of the same class and secondly in satisfying the claims in excess of other Members of the same class.

beneficial to the Company. When claims in excess exceed the number of shares available for satisfying the same such claims shall be satisfied in the proportion as near as circumstances may permit in which as between themselves the Members so claiming held shares in the Company immediately before the offer was made, all such claims by Members holding shares of the same class being satisfied in full before any claim by any other Member of the Company.

52. All new shares shall be subject to the provision of these Articles with reference to payment of calls, lien, transfer, transmission, forfeiture and otherwise.

ALTERATION OF CAPITAL

53. The Company may by Special Resolution:

- (a) Consolidate and divide all or any of its share capital into shares of larger amount than its existing shares.
- (b) Cancel any shares which, at the date of the passing of the resolution, have not been taken, or agreed to be taken, by any person, and diminish the amount of its share capital by the amount of the shares so cancelled.
- (c) Sub-divide its existing shares, or any of them, divide the whole, or any part of its share capital into shares of smaller amount than is fixed by the Memorandum of Association, subject, nevertheless, to the provisions of paragraph (d) of sub-section 1 of Section 43 of the Companies Ordinance.

The Company may by Special Resolution reduce its share capital and any capital redemption reserve fund and any share premium account in any manner authorised by the Ordinance.

GENERAL MEETINGS

The Company shall in each year hold a General Meeting as its Annual General Meeting in addition to any other meetings in that year; and not more than fifteen months shall elapse between the date of one Annual General Meeting of the Company and that of the next. Subject as aforesaid and to the provisions of the Ordinance the Annual Meeting shall be held at such time and place as the Directors may determine. All General Meetings other than Annual General Meetings shall be called Extraordinary Meetings.

56. The Directors may call an Extraordinary Meeting whenever they think fit, and Extraordinary Meetings shall also be convened on such requisition, or in default may be convened by such requisitionists, as provided by the Ordinance.

NOTICE OF GENERAL MEETINGS

57. An Annual General Meeting and a General Meeting for the passing of a Special Resolution shall be called by twenty-one days' notice at the least, and all other General Meetings shall be called by fourteen days' notice at the least. The notice shall be exclusive of the day on which it is served, or deemed to be served, and of the day for which it is given. Every notice shall be in writing and shall specify the place, the

13
day and the time of meeting, and in the case of special business the general nature of such business, and in the case of an Annual General Meeting shall specify the meeting as such. Notice shall be given in manner hereinafter mentioned to all the Members, other than those who under the provisions of these Articles are not entitled to receive the notice, and to the Auditors for the time being of the Company: Provided that a General Meeting of the Company shall, notwithstanding that it is called by a shorter notice than that specified in this Article, be deemed to have been duly called if it is so agreed:-

- (a) in the case of a meeting called as the Annual General Meeting, by all the Members entitled to attend and vote thereat; and
- (b) in the case of any other meeting - except a Meeting at which a Special Resolution is to be passed - by a majority in number of the Members having a right to attend and vote at the meeting being a majority together holding not less than ninety-five per cent in nominal value of the shares giving a right to attend and vote at the meeting.

18. In every notice calling a meeting of the Company there shall appear with reasonable prominence a statement that a Member entitled to attend and vote is entitled to appoint one or more proxies to attend and vote instead of him and that a proxy need not also be a Member.

19. It shall be the duty of the Company, subject to the provisions of the Ordinance, on the requisition in writing of such number of Members as is specified in the Ordinance and unless the Company otherwise resolves) at the expense of the requisitionists;

- (a) to give to Members entitled to receive notice of the next Annual General Meeting notice of any resolution which may properly be moved and is intended to be moved at that meeting; and
- (b) to circulate to Members entitled to have notice of any General Meeting sent to them any statement of not more than one thousand words with respect to the matters referred to in any proposed resolution or the business to be dealt with at that meeting.

20. The accidental omission to give notice of a meeting to, or the non-receipt of notice by, any persons entitled to receive notice shall not invalidate the proceedings at that meeting.

PROCEEDINGS AT GENERAL MEETINGS

21. All business shall be deemed special that is transacted at an Extraordinary Meeting, and also all business that is transacted at an Annual General Meeting,

with the exception of declaring dividends, the consideration of the accounts and balance sheet and the ordinary reports of the Directors and auditors and other documents required to be annexed to the balance sheet, the appointment of Directors and Auditors in the place of those retiring by rotation or otherwise and the fixing of the remuneration of the Auditors.

62. No business shall be transacted at any General Meeting unless a quorum is present. Save as in these Articles otherwise provided two Members present in person or by proxy of whom one is or represents a holder of "A" Ordinary Shares and the other is or represents a holder of "B" Ordinary Shares shall be a quorum for all purposes.

63. If within half an hour from the time appointed for the meeting a quorum is not present, the meeting shall be dissolved.

64. A resolution in writing signed by all the Members, in person or by proxy, for the time being entitled to receive notice of a General Meeting, shall be as effective as a resolution passed at a General Meeting duly convened and held.

The Chairman (if any) of the Board of Directors or in his absence some other Director nominated by the Directors shall preside as Chairman at every General Meeting of the Company, and if at any meeting neither such Chairman nor such other Director be present within fifteen minutes after the time appointed for holding the meeting, or if neither of them be willing to act as Chairman, the Directors present shall choose some Director present to be Chairman, or if no Director be present, or if all the Directors present decline to take the chair, the Members present shall choose some Member present to be Chairman.

65. The Chairman may, with the consent of any meeting at which a quorum is present (and shall if so directed by the meeting) adjourn the meeting from time to time and from place to place, but no business shall be transacted at any adjourned meeting except business which might lawfully have been transacted at the meeting from which the adjournment took place. When a meeting is adjourned for fourteen days or more, seven clear days' notice at the least, specifying the place, the day and the time of the adjourned meeting shall be given as in the case of the original meeting, but it shall not be necessary to specify in such notice the nature of the business to be transacted at the adjourned meeting. Save as aforesaid, it shall not be necessary to give any notice of an adjournment.

67. At any General Meeting a resolution put to the vote of the meeting shall be decided on a show of hands, unless before or upon the declaration of the result of the show of hands a poll is demanded by any Member present in person or by proxy at the meeting.

Unless a poll be so demanded, a declaration by the Chairman that a resolution has been carried, or carried unanimously or by a particular majority, or not carried by a particular majority, and as entered to that effect in the book containing the minutes of the proceedings of General Meetings of the Company shall be conclusive evidence of the fact without proof of the number or proportion of the votes recorded in favour of or against such resolution.

68. The instrument appointing a proxy to vote at a meeting shall be deemed also to confer authority to demand or join in demanding a poll, and for the purposes of the last preceding Article a demand by a person as proxy for a Member shall be the same as a demand by the Member.

69. If any votes shall be counted which ought not to have been counted or might have been rejected, the error shall not vitiate the result of the voting unless it be pointed out at the same meeting, or at any adjournment thereof, and not in that case unless it shall in the opinion of the Chairman of the meeting be of sufficient magnitude to vitiate the result of the voting.

70. If a poll is duly demanded, it shall be taken in such manner as the Chairman may direct (including the use of ballot or voting papers or tickets), and the result of a poll shall be deemed to be the resolution of the meeting at which the poll was demanded. The Chairman may, in the event of a poll, appoint scrutineers and may adjourn the meeting to some place and time fixed by him for the purpose of declaring the result of the poll.

71. In the case of an equality of votes, whether on a show of hands or on a poll, the Chairman of the meeting at which the show of hands takes place or at which the poll is demanded shall not be entitled to a further or casting vote.

72. In the event of an equality of votes either on a show of hands or on a poll, as between the votes of the holders of the "A" Ordinary Shares on the one hand and the votes of the holders of the "B" Ordinary Shares on the other hand, the Chairman of the Meeting shall declare that there is an equality of votes and thereupon the matter in respect to which there has been an equality of votes as aforesaid shall be deemed "subject to decision" and the provisions of Article 122 to Article 126 hereof shall apply thereto.

73. A poll demanded on the election of a Chairman or on a question of adjournment shall be taken forthwith

A poll demanded on any other question shall be taken at such time and place as the Chairman directs, not being more than thirty days from the date of the meeting or the adjourned meeting at which the poll was demanded.

74. The demand for a poll shall not prevent the continuance of a meeting for the transaction of any business other than the question on which the poll has been demanded.

75. A demand for a poll may be withdrawn and no notice need be given if a poll is not taken immediately.

VOTES OF MEMBERS

76. Subject to any special rights or restrictions as to voting attached to any shares by or in accordance with these Articles, on a show of hands every Member, who (being an individual) is present in person or by proxy or (being a corporation) is present by a representative or proxy not being himself a Member, shall have one vote. On a poll every Member who is present in person or by proxy shall have one vote for every share of which he is the holder.

77. In the case of joint holders of a share, the vote of the senior who tenders a vote, whether in person or by proxy shall be accepted to the exclusion of the votes of the other joint holders, and for this purpose seniority shall be determined by the order in which the names stand in the Register of Members in respect of the share.

78. A Member of unsound mind, or in respect of whom an order has been made by any Court having jurisdiction in lunacy, may vote, whether on a show of hands or on a poll, by his committee, receiver, curator bonis, or other person in the nature of a committee, receiver, or curator bonis appointed by such Court, and such committee, receiver, curator bonis or other person may on a poll vote by proxy, provided that such evidence as the Directors may require of the authority of the person claiming to vote shall have been deposited at the office not less than forty-eight hours before the time for holding the meeting.

79. No Member shall, unless the Directors otherwise determine, be entitled to vote at any General Meeting either personally or by proxy, or to exercise any privileges as a Member unless all calls or other sums presently payable by him in respect of shares in the company have been paid.

80. No objection shall be raised to the qualification of any voter except at the meeting or adjourned meeting at which the vote objected to is given or tendered, and every vote not disallowed at such meeting shall be valid for all purposes. Any such objection made in due time shall be referred to the Chairman of the meeting, whose decision shall be final and conclusive.

81. On a poll votes may be given either personally or by proxy. On a poll a Member entitled to more than one vote need not, if he votes, use all his votes or cast all the votes he uses in the same way.

82. Any person (whether a Member or not) may be appointed to act as a proxy. A Member may appoint more than one proxy to attend to the same occasion.

83. The instrument appointing a proxy shall be in writing in the usual common form, or such form as may be approved by the Directors, and shall be signed by the appointor or by his attorney duly authorised in writing, or if the appointor is a corporation shall be either under its common seal or under the hand of an officer or attorney so authorised. An instrument of proxy need not be witnessed.

84. The instrument appointing a proxy and the power of attorney or other authority (if any) under which it is signed, or a notarially certified, or office copy, of such power or authority, shall be deposited at the office, or at such other place as is specified for that purpose in the notice calling the meeting, or in any instrument of proxy sent out by the Company in relation to the meeting, not less than forty-eight hours before the time appointed for holding the meeting or adjourned meeting at which the person named in the instrument proposed to vote and in default the instrument of proxy shall not be treated as valid; unless such instrument is presented to the Chairman of the Meeting and is approved by the Member appointing the proxy to the satisfaction of the Chairman. No instrument appointing a proxy shall be valid after the expiration of twelve months from the date named in it as the date of its execution, except at an adjourned meeting or on a poll demanded at a meeting or an adjourned meeting in cases where the meeting was originally held within twelve months from such date.

85. A vote given in accordance with the terms of an instrument of proxy shall be valid, notwithstanding the previous death or insanity of the principal, revocation of the instrument of proxy, or of the authority under which the instrument of proxy was executed, or the transfer of the share in respect of which the instrument of proxy is given, provided that no intimation in writing of such death, insanity, revocation or transfer shall have been received by the Company at the Office three hours at least before the commencement of the meeting or adjourned meeting at which the instrument of proxy is used.

86. The Directors may at the expense of the Company send by post or otherwise, to the Members instruments of proxy (with or without stamped envelopes for their return) for use at any General Meeting or at any meeting of any class of Members of the Company, either in blank or nominating in the alternative any one or more of the Directors or any other person. If for the purpose of any meeting, invitations to appoint as proxy a person, or one of a number of persons, specified in the invitations are issued at the Company's expense they shall be issued to all (and not to some only) of the Members entitled to be sent a notice of the meeting and to vote thereat by proxy.

CORPORATIONS ACTING BY REPRESENTATIVES.

87. Any corporation which is a Member of the Company may by resolution of its directors or other governing body

representative at any meeting of the Company, or at any meeting of any class of Members of the Company, and the person so authorised shall be entitled to exercise the same powers on behalf of the corporation which he represents as that corporation could exercise if it were an individual Member of the Company.

DIRECTORS

88. (i) Unless and until otherwise determined by the Company by Special Resolution the Directors shall be not less than two nor more than six in number.

(ii) The holders of the "A" Ordinary Shares shall be entitled in class meeting or by instrument in writing signed by a majority of the holders for the time being of such shares, to appoint three Directors (hereinafter called "A" Directors) to remove any Director so appointed and to appoint another Director in his place.

(iii) The holders of the "B" Ordinary Shares shall be entitled in class meeting or by instrument in writing signed by a majority of the holders for the time being of such shares, to appoint three Directors (hereinafter called "B" Directors) to remove any Director so appointed and to appoint another Director in his place.

89. A Director shall not require a share qualification.

90. Any Director may at any time appoint any person approved by the Directors to be an alternate Director of the Company, and may at any time remove any alternate Director so appointed by him from office and, subject to such approval as aforesaid, appoint another person in his place. Provided always that an alternate Director appointed by an "A" Director shall be deemed to be an "A" Director and an alternate Director appointed by a "B" Director shall be deemed to be a "B" Director. An alternate Director so appointed shall not be required to hold any share qualification. An alternate Director shall be entitled to receive notices of all meetings of the Directors, and to attend and vote as a Director at any such meeting at which the Director appointing him is not personally present, and generally to perform all the functions of his appointor as a Director in the absence of such appointor. An alternate Director shall ipso facto cease to be an alternate Director if his appointor ceases for any reason to be a Director, provided that if any Director retires by rotation but is re-appointed, or is deemed to have been re-appointed by the meeting at which such retirement took effect, any appointment made by him pursuant to this Article which was in force immediately prior to his retirement shall continue to operate after his re-appointment as if he had not so retired. All appointments and removals of alternate Directors shall be effected by notice in writing under the hand of the Director making or revoking such appointment sent to or left at the office.

91. An alternate Director shall be an officer of the Company and shall alone be responsible to the Company for his own acts and defaults, and he shall not be deemed to be the agent of or for the Director appointing him. The remuneration of

tion as shall be agreed between the last-mentioned remuneration the Director appointing him.

92. The Directors shall hold permanent office subject to the provisions of Articles 88 and 94.

DIRECTORS' PROXIES.

93. A Director may attend and vote by proxy at any meeting of the Directors provided that such proxy has been appointed by writing under the hand of his appointor, and such appointment may be general or for any particular meeting or meetings. A proxy so appointed shall not be entitled to vote in place of his appointor at any meeting of Directors at which the Director appointing him is present.

94. The office of a Director shall be vacated in any of the following events namely:-

- (A) If (not being a Managing Technical or Financial Director holding office as such for a fixed term) he resign his office by notice in writing under his hand sent to or left at the Office.
- (B) If he become bankrupt or make any arrangement or composition with his creditors generally.
- (C) If he become of unsound mind.
- (D) If he ceases to be a Director by virtue of, or becomes prohibited from being a Director by reason of any order made under, any provisions of the Ordinance.
- (E) If he be removed in accordance with Article 88 hereof.

95. (A) A Director, including an alternate Director or proxy for a Director (in this Article comprised in the word "Director") may hold any other office or place of profit under the Company (other than the office of Auditor), in conjunction with his office of Director, and may act in a professional capacity to the Company, on such terms as to tenure of office, remuneration and otherwise as the Directors may determine.

(B) No Director or intending Director shall be disqualified by his office from contracting with the Company, either with regard to his tenure of any such office or place of profit, or as vendor, purchaser or otherwise, nor shall any such contract, or any contract or arrangement entered into by or on behalf of the Company in which any Director is in any way interested, be liable to be avoided, nor shall any Director so contracting or being so interested be liable to account to the Company for any profit realised by any such contract or arrangement by reason of such Director holding that office, or of the fiduciary relation thereby established, but the nature of his interest shall be declared by him at the meeting of the Directors at which the question of entering into the contract or arrangement is first taken into consideration, or if the Director was not at the date of that meeting next meeting of the Directors held after he became so interested and in a case where the Director becomes interested in a contract or arrangement after it is made at the first meeting of the Directors at which the question of entering into the contract or arrangement is first taken into consideration, or if the Director was not at the date of that meeting next meeting of the Directors held after he became so interested.

116. A resolution in writing, signed by all the Directors for the time being entitled to receive notice of a meeting of Directors, shall be as effective as a resolution passed at a meeting of the Directors duly convened and held, and may consist of several documents in the like form each signed by one or more of the Directors.

117. A meeting of the Directors for the time being, at which a quorum is present, shall be competent to exercise all powers and discretions for the time being exercisable by the Directors.

118. The Directors may delegate any of their powers (other than the power to make calls) to committees consisting of such members or member of their body as they think fit. Any Committee so formed shall in the exercise of the powers so delegated conform to any regulations that may be imposed on it by the Directors.

119. The meeting and proceedings of any such committee consisting of two or more members, shall be governed by the provisions of these Articles regulating the meetings and proceedings of the Directors, so far as the same are applicable and are not superseded by any regulations made by the Directors under the last preceding Article.

120. All acts done by any meeting of Directors, or of a committee of Directors, or by any person acting as a Director, shall notwithstanding it be afterwards discovered that there was some defect in the appointment of any such Director, or person acting as aforesaid, or that they or any of them were disqualified, or had vacated office, or were not entitled to vote, be as valid as if every such person had been duly appointed, and was qualified and had continued to be a Director and had been entitled to vote.

SETTLEMENT OF "MATTERS SUBJECT TO DECISION"

121. (a) In the event of any General Meeting being dissolved by reason of the absence of the necessary quorum and such meeting is reconvened within thirty days thereof and is again dissolved for the same reason, or
- (b) Where at any Meeting of Directors there is no quorum and such meeting is reconvened within seven days thereof and there is again no quorum -

then, and in each such event, as under (a) or (b) above, any member or Director, as the case may be, may certify in writing that there is a deadlock and thereupon the matters proposed to be on the agenda of the aforesaid General or Director's Meetings, as the case may be, shall be deemed "subject to decision" and the provisions of Article 122, to Article 126 shall apply thereto.

122. (a) In the event of any "matter subject to decision" having arisen pursuant to Articles 72, 113 or 121 of these Articles, any Member or Director may, by notice in writing to that effect, refer the matter to the decision of an Adjudicator, and thereupon, the said matter shall be referred to the final decision and adjudication of such person as the subscribers to the Memorandum of Association shall, either before or after the ratification of the Company, have power to appoint.

125. Notwithstanding anything to the contrary, nothing in these Articles provided shall be deemed to give powers to the Adjudicator to pass any Special or Extraordinary Resolution, it being expressly declared and understood that any proxy given by these Articles to the Adjudicator does not contain such powers and that the powers to pass any Special or Extraordinary Resolution in the Company are not delegated thereby to the said Adjudicator.

126. The provisions of the Arbitration Ordinance 1926, or any statutory modification or re-enactment thereof for the time being in force shall not apply to any proceedings held under these Articles.

MINUTES.

127. The Directors shall cause minutes to be made:-

- (a) Of all appointments of officers made by the Directors;
- (b) Of the names of the Directors present at each meeting of Directors and of any committee of Directors;
- (c) Of all resolutions and proceedings at all meetings of the Company and of the Directors and of committees of Directors.

Any such minute if purporting to be signed by the Chairman of the Meeting at which the proceedings were had, or by the Chairman of the next succeeding meeting shall be evidence of the proceedings.

REGISTER OF DIRECTORS

128. The Company shall keep, in accordance with and subject to the provisions of the Ordinance, a Register of the Directors and alternate Directors. The said register shall be kept at the Office and shall be open to the inspection of any Member or holder of debentures of the Company in such hours and on such days as the Directors shall from time to time decide (subject to the provisions of the Ordinance). The said register shall also be produced at the commencement of the Annual General Meeting and remain open and accessible during the continuance of the meeting to any person attending the meeting.

SECRETARY

129. The Directors shall be entitled from time to time to appoint and at their discretion to remove or suspend a Secretary of the Company who shall hold office for such time as may be decided by the Directors, and they may from time to time, as they think fit, determine the powers and duties and fix the salary and emoluments (if any) of such Secretary and to require security in such instances and in such amounts as they think fit.

130. Anything by the Ordinance required or authorised to be done by or to the Secretary may, if the office is vacant or there is for any other reason no Secretary capable of acting, be done by or to any assistant or deputy Secretary or, if there is no assistant or deputy Secretary or if there is no assistant or deputy

131. The Directors shall provide for the safe custody of the Seal and the Seal shall never be used except by the authority of a resolution of the Directors or of a committee of the Directors authorised in that behalf by the Directors. The Directors may from time to time make such regulations as they see fit (subject to the provisions of these Articles in relation to share certificates) determining the persons and the number of such persons who shall sign every instrument to which the Seal is affixed, and until otherwise so determined every such instrument shall be signed by two Directors one of them being an "A" Director and the other a "B" Director.

DIVIDENDS

132. (a) The profits of the Company available for dividend (as hereinafter defined) and resolved to be distributed, subject to any special conditions on which any shares shall have been issued and to any express provisions relating thereto contained in these presents, shall be divisible amongst the shareholders in proportion to the amount of capital paid up on the shares held by them respectively. Provided that where capital is paid up on any shares in advance of calls, upon the footing that the same shall carry interest, such capital shall not, whilst carrying interest, confer a right to participate in profits.

(b) The expression "profits of the Company available for dividend" as used in these Articles means the excess of the Company's income over its outgoings on a properly drawn revenue account to which there shall be credited all interest dividends and bonuses on the Company's investments and its other receipts in the nature of annual income and there shall be charged all management expenses and other current outgoings but from which shall be excluded all profits or losses arising from the sale of land, shares, stocks, debentures or other investments or from the changes or transpositions of investments or other realisation of or dealings with capital assets.

133. (a) The Company in General Meeting may declare a dividend to be paid to the Members according to their rights and interests in the profits, and may fix the time for payment. No larger dividend shall be declared than is recommended by the Directors, but the Company in General Meeting may declare a smaller dividend.

(b) The Directors may from time to time pay to the Members on account of the next forthcoming dividend such interim dividends as in their judgment the position of the Company justifies.

134. (a) The Directors may retain any dividends on which the Company has a lien, and may apply the same in or towards satisfaction of the debts, liabilities or engagements in respect of which the lien exists.

(b) The Directors may retain the dividends payable upon shares in respect of which any person is under the transmission clauses entitled to become a Member until such

investments of the revenue or general reserves and investments of the capital reserve.

CAPITALISATION OF RESERVES.

142. Subject to any necessary sanction or authority being obtained the Company in General Meeting may at any time and from time to time pass a resolution that any sum not required for the payment or provision of any fixed preferential dividend and (a) For the time being standing to the credit of any reserve fund or reserve account of the Company, including premiums received on the issue of any shares or debentures of the Company, or (b) Being undivided net profits in the hands of the Company, be capitalised, and that such sum be appropriated as capital to and amongst the Ordinary Shareholders in the proportions in which they would have been entitled thereto if the same had been distributed by way of dividend on the Ordinary Shares and in such manner as the resolution may direct, and such resolution shall be effective and the Directors shall in accordance with such resolution apply such sum in paying up in full any unissued shares or debentures of the Company on behalf of the Ordinary Shareholders aforesaid, and appropriate such shares or debentures and distribute the same credited as fully paid up amongst such Shareholders in the proportions aforesaid in satisfaction of their shares and interests in the said capitalised sum, or shall apply such sum or any part thereof on behalf of the Shareholders aforesaid in paying up the whole or part of any uncalled balance which shall for the time being be unpaid in respect of any issued Ordinary Shares held by such Shareholders or otherwise deal with such sum as directed by such resolution. Where any difficulty arises in respect of any such distribution, the Directors may settle the same as they think expedient, and in particular they may issue fractional certificates, fix the value for distribution of any fully paid-up shares or debentures, make cash payments to any Shareholders on the footing of the value so fixed in order to adjust rights, and vest any such shares or debentures in trustees upon such trusts for or for the benefit of the persons entitled to share in the appropriation and distribution as may seem just and expedient to the Directors. When deemed requisite a proper contract for the allotment and acceptance of the shares to be distributed as aforesaid shall be filed in accordance with Section 93 of the Ordinance, and the Directors may appoint any person to sign such contract on behalf of the persons entitled to share in the appropriation and distribution and such appointment shall be effective. Provided Always that unless otherwise decided by the Company by Special Resolution on any such capitalisation as aforesaid any shares to which a Member shall become entitled thereunder as a holder of "A" Ordinary Shares shall be allotted to him as "A" Ordinary Shares and any shares to which a Member shall become entitled thereunder as a holder of "B" Ordinary Shares shall be "B" Ordinary Shares.

ACCOUNTS.

143. The Directors shall cause proper books of account to be kept in accordance with the Ordinance

144. The books of account shall be kept at the Office, or (Subject to the provisions of the Ordinance) at such other place as the Directors think fit, and shall always be open to inspection by the Directors. No Member (other than a Director) shall have any right of inspecting any account, or book or document of the Company except as conferred by statute or otherwise.

145. The Directors shall from time to time, in accordance with the provisions of the Ordinance cause to be prepared and to be laid before the Company in General Meeting such profit and loss accounts, balance sheets, group accounts (if any) and reports as are specified in the Ordinance.

146. The Auditors' report shall be read before the Company in General Meeting and shall be open to inspection as required by the Ordinance.

147. A printed copy of the Directors' and Auditors' reports accompanied by printed copies of the balance sheet, profit and loss account and other documents required by the Ordinance to be annexed to the balance sheet shall not less than twenty-one days previously to the Annual General Meeting be delivered or sent by post to the registered address of every Member and holder of debentures of the Company, and to the Auditors for the time being of the Company.

148. Every account of the Directors when audited and approved by an Annual General Meeting shall be conclusive except as regards any error discovered therein within three months next after the approval thereof. Whenever such an error is discovered within that period, the account shall forthwith be corrected and thereupon shall be conclusive.

AUDIT

149. Once at least in every year after the year in which the Company is incorporated, the accounts of the Company shall be examined and the correctness of the balance sheet, profit and loss account and group accounts (if any) ascertained by an Auditor or Auditors.

150. Auditors shall be appointed and their duties, powers, rights, and remuneration regulated in accordance with the provisions of the Ordinance.

NOTICES

151. Any notice or document may be served by the Company on any Member either personally or by sending it through the post in a prepaid letter addressed to such Member at his address as appearing in the Register of Members. In the case of joint holders of a share, all notices shall be given to that one of the joint holders whose name stands first in the Register of Members in respect of the joint holding, and notice so given shall be sufficient notice to all the joint holders.

152. Any Member described in the Register of Members by an address not within Israel, who shall from time to time give to the Company an address within Israel at which notices may be served upon him shall be entitled to have notices served upon him at such address, but, save as aforesaid, no Member other than a Member described in the Register of Members by an address within Israel, shall be entitled to receive any notice from the Company.

153. Any Member or Director present, either personally or by proxy, at any meeting of the Company shall for all purposes be deemed to have received due notice of such meeting, and, where requisite, of the purposes for which such meeting was convened.

154. Every person who by operation of law, transferee or other means whatsoever

155. Any notice required to be given by the Company to the Members or any of them, and not provided for by or pursuant to these Articles, shall be sufficiently given if given by advertisement which shall be inserted once in at least one leading daily newspaper published in Israel.

156. Any notice or other document, if served by post, shall be deemed to have been served at the time when the letter containing the same is posted, and in proving such service it shall be sufficient to prove that the letter containing the notice or document was properly addressed and duly posted. A notice to be given by advertisement shall be deemed to have been served on the day on which the advertisement appears.

157. Any notice or document delivered or sent by post to or left at the registered address of any Member in pursuance of these Articles shall, notwithstanding that such Member be then dead or bankrupt, and whether or not the Company have notice of his death or bankruptcy, be deemed to have been duly served in respect of any share registered in the name of such Member as sole or joint holder, unless document, have been removed from the Register of Members as the holder of the share and such service shall for all purposes be deemed a sufficient service of such notice or document on all persons interested (whether jointly with or as claiming through or under him) in the share.

WINDING UP

158. If the Company shall be wound up (whether the Liquidation is altogether voluntary, under supervision, or by the Court) the Liquidator may, with the authority of an Extraordinary Resolution, divide among the Members in specie the whole or any part of the assets of the Company, and whether or not the assets shall consist of property of one kind or shall consist of properties of different kinds, and may for such purposes set such value as he deems fair upon any one or more class or classes of property, and may determine how much division shall be carried out as between the Members or different classes of Members. The Liquidator, may, with the like authority, vest any part of the assets in trustees upon such trusts for the benefit of Members as the Liquidator, with the like authority, shall think fit, and the Liquidation of the Company may be closed and the Company dissolved, but so that no Member shall be compelled to accept any shares in respect of which there is a liability.

INDEMNITY

159. Every officer, agent and Auditor for the time being of the Company shall be indemnified out of the assets of the Company against any liability incurred by him in defending any proceedings, whether civil or criminal, in which judgment

ment is given in his favour or in which he is acquitted, or in connection with any application for relief under the provisions of the Ordinance in respect of any negligence, default, breach of duty or breach of trust in which relief is granted to him by the Court.

Names	Addresses and Descriptions of Subscribers.	Signatures
The American-Israeli Gas Corporation Limited.	A Company Limited by Shares of 34, Achad Ha'am Street, Tel Aviv.	
"Supergas" Israel Gas Distribution Company Limited	A Company Limited by shares of 6, Ahuzat Bayit Street, Tel Aviv.	

DATED this 1st day of February 1957.

WITNESS to the above signatures:-

To the signature of The American Israeli Gas Corporation Limited

A. Efrat

A. Efrat., Advocate

25, Rothschild Boulevard, Tel-Aviv

To the signature of "Supergas" Israel Gas Distribution Company Limited.

J. Rotenstreich

J. Rotenstreich, Advocate

2, Har Sinai Street, Tel-Aviv.

העתק מאושר
1959 P7D 30
ירושלים

רשם החברות
232716/8
מס שולח
קבלה

המשרד לאיכות
הסביבה
אגף חומרים
מסוכנים

אגוד ערים
לשירותי כבאות
חיפה

אגוד ערים לאילנות
לביבה חיפה

עיריית חיפה
אגף מהנדס העיר

משרד התשתיות
הלאומיות
מינהל הדלק

תנאים למתן אישור קבוע להפעלת מערך פריקה לגפ"מ במסוף הכימיקלים, נמל חיפה

1. כמות הגפ"מ הבסיסית אשר תועבר במתקן לא תעלה על כ-30,000 טון בשנה. האמור לעיל יחול בעתות החורף (אוקטובר - אפריל) בשנים 2002/2003 - 2000/2001.
פריקת כמות גפ"מ נוספת או במהלך תקופה שונה מן האמור לעיל או שינוי כל תנאי אחר מן האמור במסמך זה מותנית באישור ראש העיר חיפה לאחר המלצת מנהל מינהל הדלק.
2. מספר הפקידות של מיכליות הגפ"מ לא תעלה על 10 פקידות בשנה.
קיבולת כל מיכלית לא תעלה על 4,000 טון גפ"מ.
3. תתאפשר הקמת מערכת פריקה אחת עבור כל המשתמשים.
4. תתאפשר הקמת מערכת צנרת אחת עבור כל המשתמשים.
5. לא תתאפשר פריקת אתילן וגפ"מ בו וזמנית במסוף.
6. לא תתאפשר עגירת מיכלית ים נוספת במסוף בעת עגירת מיכלית גפ"מ.
7. טעינת גפ"מ למיכליות כביש תתאפשר אך ורק במתקני טעינת מיכליות כביש פעילים בבז"ח או מתקנים אחרים הפעילים ביום העגירת מסמך זה. לא תתאפשר פריקת גפ"מ ממיכלית ים במישורן למיכליות כביש.
8. פריקת גפ"מ במתקן תתבצע רק בנוכחות צוות חירום מיומן ומקצועי בן 6 אנשים לפחות ואשר לו חידע הנדרש לטיפול בתקריות גפ"מ והפעלת מערך הכיבוי באיזור מתקני הפריקה.
9. המתקן יהיה חייב לעמוד בתנאים הבאים:
(א) הפעלת המתקן מותנית בקבלת אישור ועל פי סקר סיכונים וספר נהלים מאושר ע"י המשרד לאיכות הסביבה/אגף חומרים, אגוד ערים לאיכות סביבה חיפה, משרד התשתיות הלאומיות/אגף בטיחות, רשות הנמלים/נמל חיפה, מפקדת כיבוי אש והצלה חיפה, מנהל הסכנות והנמלים, עיריית חיפה/מהנדס העיר.

נספח ד'אפיקי גז בע"מ

8 יולי 2002

לבבד
ד"ר יעקב רוט
מהנדס העיר חיפה

א.א.

הנדון : צינור להולכת גפ"מ מצומת הדייג למסוף הכימיקלים

1. חברת אפיקי גז בע"מ (בעלות אמשראנו וסופרנו בחלקים שווים), מעונינת להקים צינור להולכת גפ"מ, מצומת הדייג ועד למסוף הכימיקלים.
2. קו זה יבנה בהתאם לתנאים שנקבעו ב"אמנה" אשר נחתמה ע"י מנהל הדלק שבמשרד התשתיות, עיריית חיפה, איגוד ערים לאיכות הסביבה חיפה, איגוד ערים לשירותי כבאות חיפה והמשרד לאיכות הסביבה מחוז חיפה הנקראת : "תנאים למתן אישור קבוע להפעלת מערך פריקה לגפ"מ במסוף הכימיקלים, נמל חיפה".
3. קו זה יעמוד בסטנדרטים הדרושים ויבנה על בסיס המסקנות של סקר סיכונים שיערך על פי הדרישות של איגוד ערים לאיכות הסביבה והמשרד לאיכות הסביבה.
4. בהתאם לדרישתכם קו זה ישרת את כל חברות הגז אשר יחפצו בכך, בהתאם לתנאים מסחריים כפי שישוכמו בין החברות.

התחייבות

אנו חברת אפיקי גז בע"מ, מתחייבים לאפשר לכל חברת גז אשר תבקש זאת, להשתמש בשרותי הקו שנקים ובתנאים שיהיו מקובלים על חברת אפיקי גז בע"מ ולחברה שתבקש להעזר בקו.

אנו מבקשים את אישור הוועדה המייעצת לעניין חומרים מסוכנים לקידום הפרוייקט והקמת הקו הנ"ל.

בכבוד רב

חברת אפיקי גז בע"מ

17 ינואר, 2008

נוהל עבודה לעובדי חברת סופרגז בפעילותם במסגרת חברת אפיקי גז בע"מ

להלן ניהל עבודה לפעילות נציגי החברה באפיקי גז בע"מ.

מבוא:

1. חברת אפיקי גז בע"מ (להלן: "החברה") הינה חברה בבעלותם המשותפת בחלקים שווים של החברה האמריקאית הישראלית לגז בע"מ (לעיל ולהלן: "אמישראל") וסופרגז חברה ישראלית להפצת גז בע"מ (לעיל ולהלן: "סופרגז").
2. בבעלות החברה צינור 6 אינץ' ממעגן הדייג שבנמל קישון שבחיפה (מסוף הכימיקלים הישן) ועד לחוות הגז בקרית אתא ובית הזיקוק הסמוך.
3. הצינור שימש בעבר לייבוא גז"מ, פריקתו והזרמתו למתקנים בחוות הגז שבקרית אתא וכן להולכת גזים וחומרים אחרים לחברות עסקיות שונות.
4. בשנת 1994 הועבר מסוף הכימיקלים הישן למיקום אחר בנמל הקישון ואילו הצינור נותר בתוואי האמור מבלי שחובר למסוף החדש. מטעם זה החברה לא הייתה פעילה למעשה במשך שנים.
5. לאחרונה מנסה החברה לקדם את הארכת הצינור ממעגן הדייג, היכן שהיה ממוקם מסוף הכימיקלים הישן, ועד למסוף הכימיקלים החדש בנמל הקישון, זאת במטרה לחדש את פעילות הצינור, הן לייבוא גז"מ והן להולכת גזים וחומרים אחרים עבור חברות עסקיות שונות.
6. שיתוף פעולה מסחרי בין מתתרים, ובפרט שיתוף פעולה בין נציגי סופרגז ואמישראל, עלול לעורר שאלות מתחום ההגבלים העסקיים. על מנת להסיר כל ספק קבענו נוהלי עבודה אלו.

נהלי עבודה:

7. מנהלה הכללית של סופרגז לא יהיה חבר בדירקטוריון החברה.
8. נושא תפקיד בסופרגז הקשור בתחום השיווק ואו המכירות של שירותי גז"מ לא ימונה כחבר בדירקטוריון החברה.
9. נושא תפקיד בסופרגז הקשור בתחום השיווק ואו המכירות של שירותי גז"מ לא יכהן, במקביל גם כנושא משרה או עובד שכיר בחברה.
10. יש להוציא זימון לשיבת דירקטוריון החברה 14 ימים לפני המועד הקבוע לשיבה. בזימון יפורטו הנושאים המתוכננים לעלות במסגרתה.
11. בשיבת הדירקטוריון יועלו אך ורק נושאים אשר נוגעים לפעילותה של החברה.
12. ישיבות דירקטוריון החברה יתועדו בכתב.
13. לא יועבר בין נציגי אמישראל לבין נציגי סופרגז מידע ואו מסמכים שאינם נוגעים ישירות לפעילותה של החברה.
14. אין בהוראות אלו כדי לגרוע מחובתם הכללית של עובדי החברה לקיים את הוראות החוק ולנהוג בהתאם לתוכנית האכיפה הפנימית בענייני הגבלים עסקיים של החברה.

בכבוד רב,

מיטל כהן מרקו, עו"ד

יועצת משפטית